Innovation District Copenhagen
Helhedsplan

OKTOBER 2026

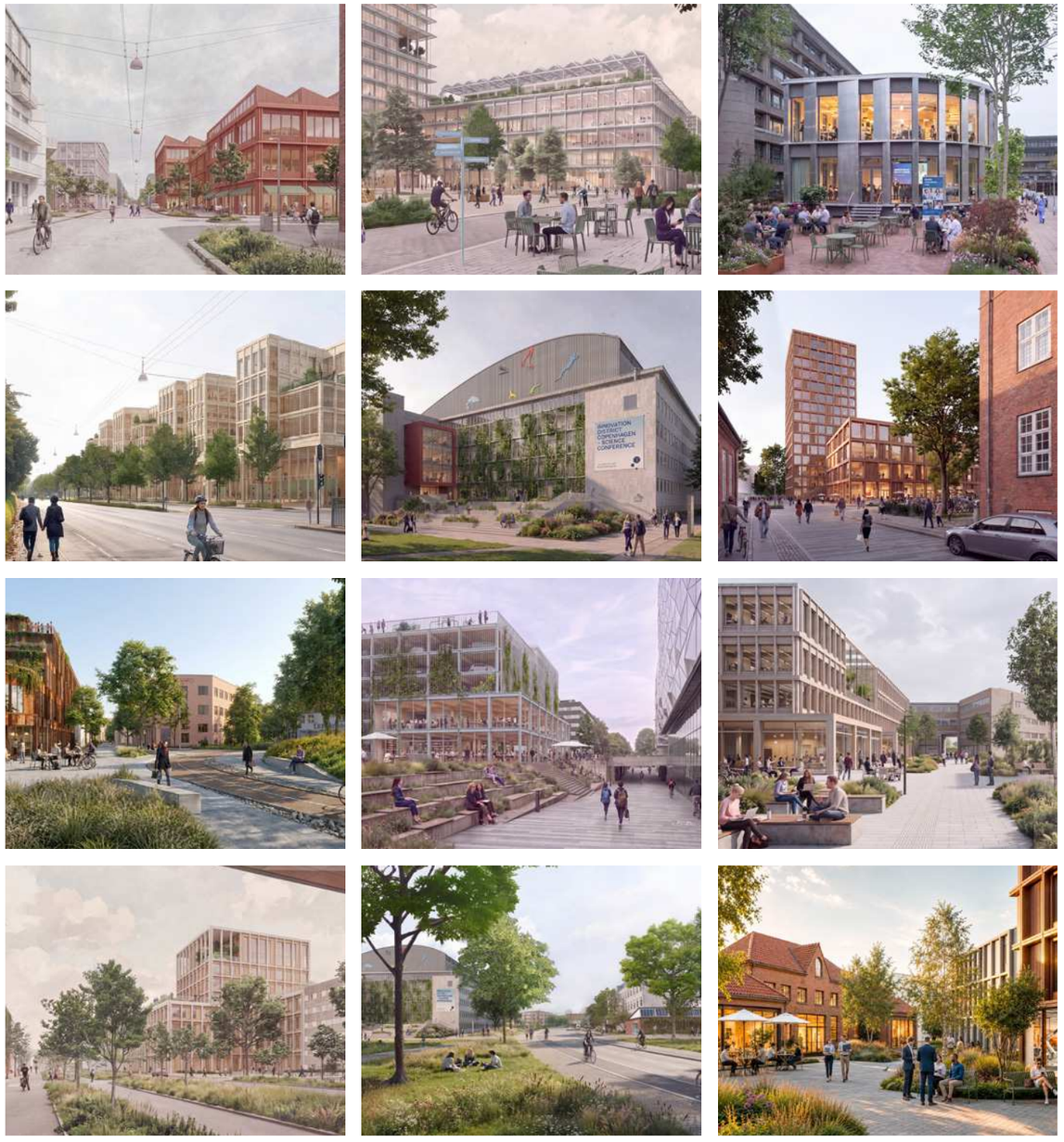
Illustration af Haraldsgadekvarteret og Nørre Campus i Innovation District Copenhagen. Denne visualisering har alene til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste.

Helhedsplanen for Innovation District Copenhagen er udarbejdet af Freja Ejendomme i forlængelse af den politiske aftale om IDC mellem Regeringen, Københavns Kommune og Københavns Universitet.

Rådgivere:
C. F. Møller Architects
Artelia Group
Grandville

Illustrationer er, hvor intet andet er anført, udført af C.F. Møller Architects

30. oktober 2026

Illustrationer af Innovation District Copenhagen. Visualiseringerne har alene til formål at indikere mulige løsninger. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. De færdige resultater kan afvige væsentligt fra de viste.

Indhold

01 | HELHEDSPLANEN FOR ET ÅBENT INNOVATIONS-DISTRIKT I KØBENHAVN 6

1.1 | Forord ... 8
1.2 | Indledning ... 10
1.3 | Visionsplanen ... 12
1.4 | Sådan er helhedsplanen udarbejdet ... 14
1.5 | Plads til nye virksomheder ... 18
1.6 | The Copenhagen Way ... 20
1.7 | Et bedre byområde for københavnerne ... 22
1.8 | Inddragelse ... 24
1.9 | Den blandede by ... 28
1.10 | Forudsætninger ... 29

02 | OMRÅDET I DAG 32

2.1 | Placering i byen og regionen ... 34
2.2 | Delområdernes karakter ... 36
2.3 | Tre centrale udfordringer ... 41

03 | SEKS PRINCIPPER SKAL STYRE UDVIKLINGEN 44

3.1 | Fælles principper for udviklingen ... 46
3.2 | Hovedgreb ... 50

04 | DET SKAL VÆRE LETTERE AT KOMME TIL OG RUNDT I OMRÅDET 54

4.1 | Det skal være lettere at komme til og rundt i området ... 56
4.2 | Infrastruktur og mobilitet ... 58

05 | BYRUM OG NATUR SKAL SKABE LIV MELLEM BYGNINGERNE 68

5.1 | Forskellige steder til ophold, møder og ro ... 70
5.2 | Byrum og landskab ... 72
5.3 | Byrumstypologier ... 82

06 | BYGNINGERNE SKAL SKABE BÅDE PLADS OG BYLIV 86

6.1 | Bygninger skal skabe både plads og byliv ... 88
6.2 | Bygninger og bebyggelsesmønstre ... 90
6.3 | Arkitektur, der er god for alle ... 92
6.4 | Kulturarven skal være en del af udviklingen ... 96
6.5 | Højere bygninger skal give tilbage til København ... 102

07 | 4 HENSYN DER SKAL GØRE UDVIKLINGEN BÆREDYGTIG 108

7.1 | Klima ... 112
7.2 | Cirkularitet ... 113
7.3 | Biodiversitet ... 114
7.4 | Brugere ... 115

08 | 13 STEDER SOM SKABER PLADS TIL INNOVATION OG BYLIV 116

Oversigt over IDC ... 118

8.1 | NØRRE CAMPUS KAN ÅBNE FORSKNING OG GRØNNE OMRÅDER MOD BYEN 122

Udviklingsgreb 1 | Et innovationshus kan samle biomedicin ved Tagensvej ... 126
Udviklingsgreb 3 | Et fælles centrum for forskning og virksomheder ... 130
Udviklingsgreb 6 | Institut for Idræt og Ernæring, Københavns Universitet, kan åbne campus mod byen ... 134
Udviklingsgreb 8 | Zoologisk Museum kan åbne for viden og byliv ... 138
Udviklingsgreb 9 | Begrønning af vejstrækningen Universitetsparken ... 140
Udviklingsgreb 10 | Det tidligere militærhospitalet kan få nyt liv som innovationsmiljø ... 142
Udviklingsgreb 12 | August Krogh-komplekset kan samle forskning, byrum og nye forbindelser ... 144

8.2 | HARALDSGADEKVARTERET KAN FÅ FLERE FORBINDELSER OG PLADS TIL VIRKSOMHEDER 148

P1 | En mulig fælles parkeringsløsning ved Jagtvej ... 152
Udviklingsgreb 2 | Et grønt Campus Sigurdsgade kan åbne sig mod kvarteret ... 154
Udviklingsgreb 4 | Trekantsgrunden kan åbne et nyt miljø for erhverv og byliv ... 158
Udviklingsgreb 5 | Et nyt forskningshus ved Rådmandsgade ... 162
Udviklingsgreb 11 | Tagensvej 86 kan blive en ny indgang til IDC ... 166

8.3 | RIGSHOSPITALET KAN ÅBNE FORSKNING OG SUNDHEDSINNOVATION MOD BYEN 170

Oversigt over Rigshospitalet ... 172
Udviklingsgreb 7 og 13 | Udvikling af fremtidens Rigshospital ... 174

09 | FRA HELHEDSPLAN TIL HANDLING 178

9.1 | Fem anbefalinger sætter retningen for den videre realisering ... 180
9.2 | Fælles infrastruktur projekter ... 186
9.3 | Strategisk vigtige byrumsprojekter ... 188
9.4 | Eksisterende bygninger i ny kontekst ... 190

01 | Helhedsplanen for et åbent innovations-distrikt i København

KU Lighthouse på Nørre Campus. Foto: Eskild Hansen

1.1 | Forord

Med Innovation District Copenhagen etableres et verdensførende innovationsdistrikt for life science og kvanteteknologi i København. Byen har et unikt udgangspunkt for at være hjemsted for et innovationsmiljø i international topklasse, som samtidig kan understøtte åbne og levende bykvarterer.

Danmark har en international styrkeposition inden for life science og hastigt voksende miljøer inden for deep tech som kvanteteknologi og kunstig intelligens. En stor del af den viden, der ligger bag, er samlet på knap to kvadratkilometer midt i København.

Omkring Nørre Campus og Rigshospitalet ligger Københavns Universitets natur- og sundhedsvidenskabelige miljøer, landets største hospital og Københavns Professionshøjskole side om side. Bispebjerg Hospital ligger tæt på, og DTU er til stede gennem Teknisk Universitetshospital, et samarbejde med regionens hospitaler. Få hundrede meter fra Rigshospitalet samler Quantum Denmark kvanteforskning, testfaciliteter og forretningsudvikling i de historiske Niels Bohr-bygninger på Blegdamsvej. Og omkring BioInnovation Institute og Symbion er der et spirende iværksættermiljø, hvor ny forskning og innovation tager de første skridt mod markedet.

Det er et stærkt udgangspunkt. Men et innovationsdistrikt i verdensklasse kræver mere end bare forskning i verdensklasse. Det kræver virksomheder, der arbejder tæt sammen med forskningsmiljøerne i både laboratorier og på kontorer, hvor ny viden bliver afprøvet, videreudviklet og omsat til fremtidens nye behandlinger og teknologi.

Sammenlignet med internationale innovationsdistrikter halter København efter, når det kommer til at få virksomheder og iværksættere tæt på de stærke forskningsmiljøer. Potentialet er stort, men det bliver ikke indfriet af sig selv.

Det kræver to ting, som denne plan sætter retning for. Der skal skabes fysisk plads til virksomhederne og iværksættere gennem nye byggerier. Og der skal skabes stærkere forbindelser i og omkring området, så distriktet åbner sig og gør mødet mellem mennesker til en del af hverdagen.

Der skal med andre ord bygges. Området er allerede i brug og ligger midt i en by, hvor mange har interesser, så udviklingen sker som en fortætning af det, der er. Det kræver investeringer i en størrelsesorden, der rækker ud over den enkelte grundejer og det enkelte byggeri.

Stærke forskningsmiljøer er afgørende for at tiltrække klodens skarpeste hjerner. Men det er byen omkring dem også, og her har København noget særligt at tilbyde. I 2026 blev København for andet år i træk kåret som verdens bedste by at bo i med topkarakterer for stabilitet, uddannelse og infrastruktur.

Bylivet, kulturen, cyklerne, tilliden og den korte vej fra idé til samarbejde er en del af det, distriktet kan trække på.

Det stiller samtidig krav til, hvordan udviklingen sker. Distriktet skal være en del af byen og give noget tilbage til dem, der bor og færdes i og omkring området. Det er en forudsætning for at lykkes med ambitionen.

Visionsplanen for Innovation District Copenhagen fra 2025 fastlagde retningen. Denne plan skaber de fysiske rammer. Den viser, hvor der kan bygges, hvad der skal til for at binde området sammen, og i hvilken rækkefølge udviklingen kan ske. Helhedsplanen omsætter visionsplanen til den fysiske virkelighed og er konkretiseringen af, hvordan vi skaber et innovationsdistrikt, der kan måle sig med verdens bedste – til gavn for København og for hele Danmark.

Fotos fra venstre mod højre: C.F. Møller Architects, IDC og Adam Mørk

Luftfoto af Københavnsområdet med markering af Innovation District Copenhagen
Illustration: Arkitema
Luftfoto: GeoDanmark Ortophoto

1.2 | Indledning

Innovation District Copenhagen (IDC) skal udgøre et epicenter for innovation i København. Visionsplanen fastlagde, at området skal fortættes og udvikles som et sammenhængende og levende bykvarter, der skal blive et samlingspunkt for life science og kvanteteknologi, samtidig med at det er en integreret del af København. Helhedsplanen omsætter visionsplanen for IDC til muligheder for den fysiske udvikling.

Planen undersøger 13 udviklingsgreb. Et udviklingsgreb er en stedbunden mulighed for nye bygninger, omdannelse, byrum eller forbindelser, ofte i kombination. Grebene er undersøgelser af, hvordan området kan udvikles, og er ikke færdige eller godkendte projekter. Grebene kan danne grundlag for en efterfølgende kommune- og lokalplanlægning for området og grundene. Udviklingsgrebene har forskellig karakter, modenhed og realiseringshorisont. Udviklingsgrebene er i visionsplanen udpeget under navnet åbningsgreb.

FRA VISION TIL FYSISK PLAN

Hvor meget kan der bygges? Hvordan kan nyt byggeri tilpasses områdets særlige identitet og de bygninger, der allerede ligger her? Hvad skal der til for at skabe attraktive byrum og bedre forbindelser for gående og cyklister? Og hvordan kan udviklingen gennemføres over tid?

Helhedsplanen undersøger disse spørgsmål på tværs af grundejernes enkelte projekter. Den skal være et fælles strategisk grundlag for Københavns Kommune, kommende investorer og områdets grundejere, så beslutninger om bygninger, byrum, landskab og forbindelser bidrager til en samlet udvikling.

Arbejdet omfatter både forbindelsen til byen, de enkelte delområders karakter og de lokale forhold omkring bygninger, stier og opholdssteder. De tre skalaer og analyserne bag planen beskrives i afsnit 1.4.

OMRÅDET OG DETS OMGIVELSER

IDC ligger på Nørrebro og Østerbro. De 13 udviklingsgreb er placeret omkring Nørre Campus, Rigshospitalet og den del af Haraldsgadekvarteret, der indgår i planen. Distriktets afgrænsning er ikke udtryk for, at alle arealer skal bebygges eller have samme karakter. De Gamles By, Fælledparken. Aldersrogadekvarteret og Nørre Campus Syd berøres ikke af byggeri knyttet til innovationsdistriktet.

PLANENS ROLLE OG PROCES

Planens rolle er at være et fælles strategisk grundlag for Københavns Kommune, kommende investorer og områdets grundejere. Uden et sådant grundlag risikerer udviklingen at ske projekt for projekt, uden at delene bliver til en helhed.

Skal ambitionerne for innovationsdistriktet indfris, er det en forudsætning, at der skabes nye m^2 i området. Helhedsplanen viser hvordan det kan ske. De muligheder, der vises i helhedsplanen kvalificeres gennem den kommunale planlægning og udviklingen af de enkelte projekter. De nærmere forudsætninger beskrives i afsnit 1.10.

Planen er udarbejdet fra januar til september 2026 af Freja Ejendomme i forlængelse af den poltiske aftale om IDC mellem Regeringen, Københavns Kommune og Københavns Universitet med C.F. Møller Architects, Grandville og Artelia som rådgivere. Arbejdet er gennemført i tæt dialog med Københavns Kommune, grundejere, institutioner, virksomheder, samt mere end 400 lokale interessenter, herunder brugere og borgere. Inddragelsen er beskrevet i afsnit 1.8.

Foto: Kontraframe

Innovation District Copenhagens kerneområde centralt i København. Illustration: Arkitema

Områderne i IDC

IDC omfatter syv kvarterer: Haraldsgadekvarteret, Nørre Campus Nord, Rigshospitalet, Nørre Campus Syd, De Gamles By, Fælledparken og Aldersrokvarteret. De skal tilsammen både indgå i et samlet innovationsøkosystem og være et godt stykke København. Helhedsplanens 13 udviklingsgreb ligger i Haraldsgadekvarteret, på Nørre Campus Nord og ved Rigshospitalet. De Gamles By, Nørre Campus Syd, Fælledparken og Aldersrogadekvarteret indgår i områdets sammenhæng, men berøres ikke af byggeri knyttet til udviklingen af innovationsdistriktet.

1.3 | Visionsplanen

Visionsplanen for Innovation District Copenhagen blev præsenteret i september 2025. Bag den står Regeringen, Københavns Kommune og Københavns Universitet sammen med partnerskabet bag distriktet. Målet er et verdensførende innovationsdistrikt for life science og kvanteteknologi, hvor forskning, uddannelse, hospitaler, virksomheder og iværksættere arbejder tættere sammen.

Fem hovedprincipper sætter retningen. Distriktet skal være et centrum med forbindelser til forsknings- og iværksættermiljøer i resten af Danmark og verden og udvikles som et sammenhængende og levende bykvarter. Det skal tiltrække internationale talenter, virksomheder og investeringer. Byrum skal give området identitet, og forbindelserne for gående og cyklister skal forbedres. Endelig skal en fælles organisering kunne bære udviklingen over tid.

FORTÆTNING OG FORBINDELSER

Visionsplanen peger på fortætning som et centralt greb, særligt omkring Nørre Campus. Funktioner inden for forskning, undervisning, hospitalsdrift og erhverv skal ligge tættere, så mulighederne for møder og samarbejde øges. Det forudsætter plads til kontorer, laboratorier og forsknings- og udviklingsfaciliteter, hvor virksomheder kan arbejde tæt på de eksisterende fagmiljøer. Behovet udfoldes i afsnit 1.5.

Samtidig skal de store vejes barrierevirkning mindskes, og der skal skabes bedre forbindelser, byrum og mødesteder. Stueetager skal i højere grad åbne sig mod omgivelserne. Miljømæssige, økonomiske og sociale hensyn skal indgå i udviklingen, blandt andet gennem deling af faciliteter, kollektiv transport, gode gang- og cykelforbindelser samt bevaring, ombygning og ansvarligt nybyggeri.

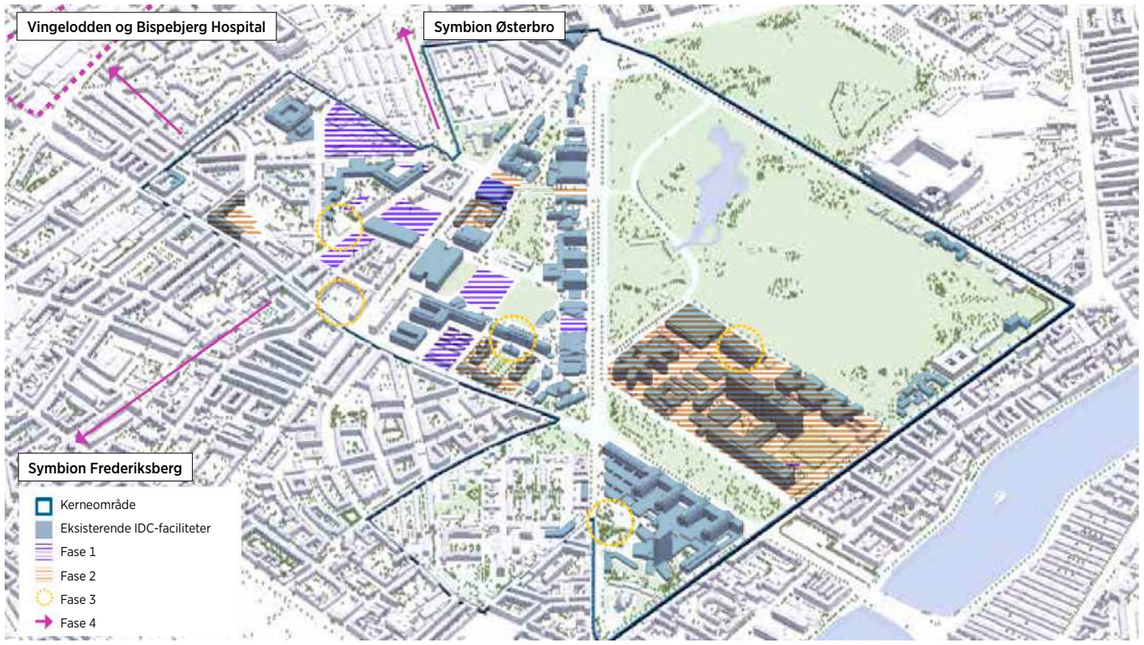
FRA PRINCIPPER TIL UDVIKLINGSGREB

Visionsplanens fem byudviklingsprincipper handler om tilfældige møder som drivkraft for innovation, et område der giver tilbage til byen, udvikling med afsæt i lokale kvaliteter, en stærk kerne i en bredere netværksby og bæredygtighed. Helhedsplanen tilføjer et sjette princip om et trygt og sikkert innovationsdistrikt. Principperne udfoldes i kapitel 3.

De 13 udviklingsgreb bearbejdes i kapitel 8. Udviklingen skal kunne ske gradvist, efterhånden som behov, samarbejder og finansiering er på plads. Kapitel 9 beskriver, hvordan realiseringen kan gribes an.

Visionsplanen definerer 5 byudviklingsprincipper. Under arbejdet med helhedsplanen er et sjette tilføjet: "Et trygt og sikkert innovationsdistrikt". Illustration 1-5 er udarbejdet af Arkitema.

Visionsscenarie der illustrerer en faseopdelt udvikling i IDC. Illustration Arkitema

1.4 | Sådan er helhedsplanen udarbejdet

Helhedsplanen arbejder i tre skalaer. Det gør det muligt både at vurdere sammenhængen med København, de enkelte delområders karakter og forholdene omkring en bygning, et byrum eller en forbindelse.

BYENS SKALA

På byens skala handler det om at forbinde distriktet med de omkringliggende kvarterer, grønne områder og den kollektive transport. Forbindelser og byrum skal åbne området op og invitere flere ind i området og gøre det lettere at bevæge sig på tværs. De skal både understøtte distriktets funktioner og indgå som en del af byens hverdag.

DELOMRÅDERNES SKALA

Nørre Campus, Haraldsgadekvarteret og Rigshospitalet har forskellige historier, bygninger, brugere og landskaber. Planen undersøger, hvordan hvert delområde kan udvikles med afsæt i disse forskelle. Sammenhængen skal skabes gennem forbindelser og fælles principper, samtidig med at stederne bevarer deres særlige karakter. De Gamles By og Fælledparken indgår som væsentlige dele af omgivelserne, men er ikke udpeget til byggeri knyttet til distriktet.

DEN LOKALE SKALA

I den lokale skala undersøges mødet mellem bygninger, byrum, landskab og mennesker. Her handler det blandt andet om indgange, åbne stueetager, tryghed, bumpfaktor, begrønning og bevaring. Byrum og stier vurderes også som selvstændige steder og forbindelser. De skal være trygge og overskuelige og give mulighed for både ophold og de uformelle møder, som distriktet skal understøtte.

ANALYSERNE BAG PLANEN

Grundlaget er en kortlægning af områdets bygninger og bebyggelsesmønstre, højder, bevaringsværdier, byrum, landskab, forbindelser og trafik. Analyserne beror på egenartsanalyse af delområderne. En egenartsanalyse er en stedsspecifik metode, der bruges til at fastlægge, beskrive og forstå et områdes unikke kendetegn. Kortlægningen viser både kvaliteter, der skal bygges videre på, og barrierer, som udviklingen skal bidrage til at løse. Områdets karakter og udfordringer beskrives i kapitel 2. Principperne og det samlede hovedgreb følger i kapitel 3, mens de fysiske temaer udfoldes i kapitel 4, 5 og 6. Konkrete beskrivelser af kontekst er medtaget i kapitel 8.

VOLUMENSTUDIER OG ILLUSTRATIONSPLANER

Udviklingsgrebene undersøges gennem blandt andet volumenstudier og illustrationsplaner. Et volumenstudie afprøver, hvor meget byggeri en grund kan rumme, hvordan det kan placeres, og hvordan det møder eksisterende bygninger, byrum og landskab. Studierne fastlægger ikke et kommende byggeris facader, materialer, konstruktioner eller indretning.

For tre af udviklingsgrebene er to højdescenarier afprøvet: byggeri i københavnerskala under 24 meter og høje bygninger op til 75 meter. Scenarierne giver grundlag for at vurdere forskellige muligheder. Højt byggeri er en forudsætning for realisering af visionsplanen. Der er ikke truffet beslutning om bygningernes endelige volumen, men udviklingsgrebene kan danne grundlagt for efterfølgende kommune- og lokalplanlægning.

Til studierne hører foreløbige nøgletal for areal, højde og anvendelse. De beskriver de undersøgte muligheder ud fra bestemte forudsætninger og angiver ikke, hvad der må bygges. De fremtidige brugere og deres pladsbehov er endnu ikke endeligt kendt, og planen skal derfor kunne rumme forskellige løsninger.

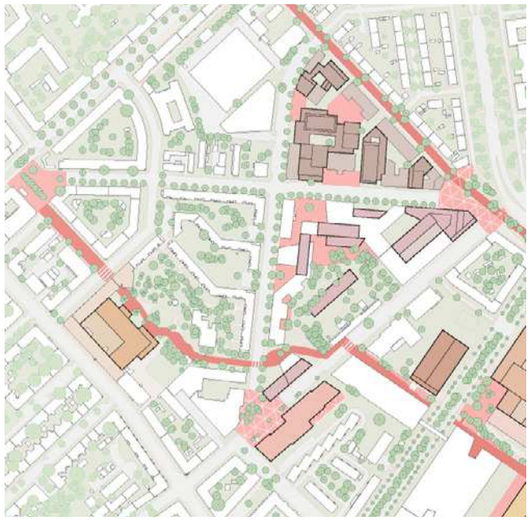
Illustrationsplanerne viser mulige sammenhænge mellem bygninger, byrum, parkrum og forbindelser. Visualiseringer og eksempler på anvendelser er illustrative. De dokumenterer ikke, at et bestemt materiale, en beplantning eller en funktion er valgt eller teknisk afklaret.

UNDERSØGELSER I DEN VIDERE PLANLÆGNING

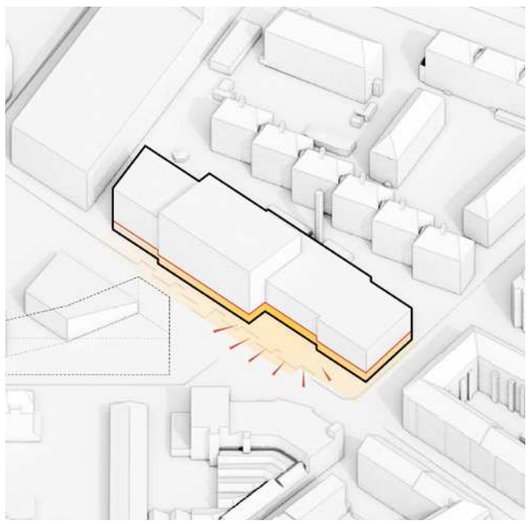
Helhedsplanen går ikke i dybden med alle forhold ved de enkelte projekter. Det gælder blandt andet brand, varelevering, cykelparkering og offentlig adgang. Skygge, vind, trafik, parkering og hensynet til eksisterende funktioner skal undersøges og kvalificeres, efterhånden som projekterne får en mere konkret form. Planens status og forudsætningerne for realisering beskrives i afsnit 1.10.

By skala: Det strategiske hovedgreb for helhedsplanen i IDC tager udgangspunkt i at skabe sammenhæng gennem fysiske forbindelser, der binder distriktets aktører, funktioner og byrum sammen til ét sammenhængende innovationsdistrikt. I byens store skala skabes sammenhæng i forhold til byens store grønne strukturer og infrastruktur.

Delområde skala: Nørre Campus, Haraldsgadekvarteret og Rigshospitalet har forskellige historier, bygninger, brugere og landskaber. Planen undersøger, hvordan hvert delområde kan udvikles med afsæt i disse forskelle.

Lokal skala: Her undersøges mødet mellem bygninger, byrum, landskab og mennesker. Her handler det blandt andet om indgange, åbne stueetager, tryghed, bumpfaktor, begrønning og bevaring.

Arbejdsmodel 1:1000

1.5 | Plads til nye virksomheder

FRA FORSKNING TIL VIRKSOMHEDER

Innovation District Copenhagen skal skabe bedre muligheder for, at forskningsresultater bliver til behandlinger, teknologi og virksomheder, der kan vokse. Det kræver både samarbejde, kapital og plads til, at iværksættere og etablerede virksomheder kan arbejde tæt på forskningsmiljøerne.

Planens sammenligning med internationale innovationsdistrikter viser, at kontorer og forsknings- og udviklingsfaciliteter udgør 57 pct. af arealerne i Kendall Square i Boston mod 11 pct. i Innovation District Copenhagen. Uddannelse udgør henholdsvis 10 og 67 pct. Sammenligningen peger på en væsentlig forskel i funktionernes fordeling og et potentiale for at styrke virksomhedernes tilstedeværelse i København.

NÆRHED OG FÆLLES FACILITETER

Fysisk nærhed gør det lettere at mødes i hverdagen, dele viden og etablere samarbejder. Virksomheder kan få adgang til forskningsmiljøer og specialiserede faciliteter, mens studerende og forskere får flere muligheder for at samarbejde med virksomheder og finde arbejde tæt på deres fagmiljø.

Deling af laboratorier, avanceret udstyr og andre specialiserede faciliteter kan samtidig mindske behovet for, at hver aktør etablerer det hele selv. Fælles faciliteter kan styrke kontakten mellem fagmiljøerne og give især mindre virksomheder adgang til udstyr og viden, som de ellers ikke ville have mulighed for at bruge.

Når forskningsbaserede virksomheder vokser, har de brug for flere og andre lokaler. Distriktet skal kunne tilbyde plads til denne udvikling, så virksomhederne har mulighed for at blive tæt på forskningen. Den nødvendige koncentration handler derfor både om arealer, funktioner og mennesker.

MERE PLADS MED HENSYN TIL DET EKSISTERENDE

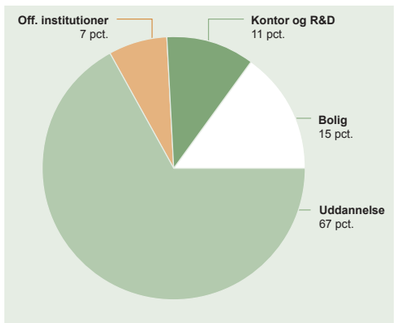
De 13 udviklingsgreb undersøger, hvordan omdannelse og nybyggeri kan skabe mere plads i et område, der allerede rummer universiteter, hospitaler, boliger, veje og grønne områder. Mulighederne varierer fra sted til sted og skal vurderes i forhold til eksisterende bygninger, kulturmiljøer, byrum og landskab.

Fortætning kan også berøre grønne arealer, som det er tilfældet ved udviklingsgreb 3. Behovet for byggeri skal derfor afvejes konkret med hensynet til parkens sammenhæng, grønne kvaliteter og offentlige brug. Det skal undersøges, hvordan eksisterende kvaliteter kan bevares og styrkes, og hvordan nye forbindelser og opholdssteder kan indgå uden at gøre parken til et restareal mellem bygninger.

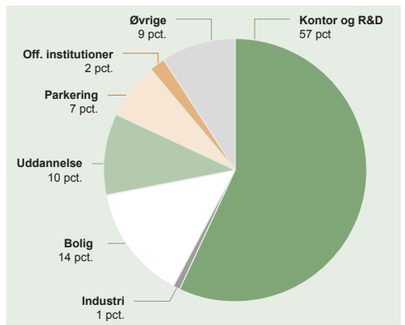
Hvad er et innovationsdistrikt

Et innovationsdistrikt er et byområde, hvor forskningsinstitutioner, uddannelser, virksomheder og andre aktører ligger tæt og samarbejder om at udvikle ny viden og nye løsninger. Universiteter bidrager med forskning og uddannelse, hospitaler med klinisk viden og afprøvning, og virksomheder med udvikling af produkter og forretning.

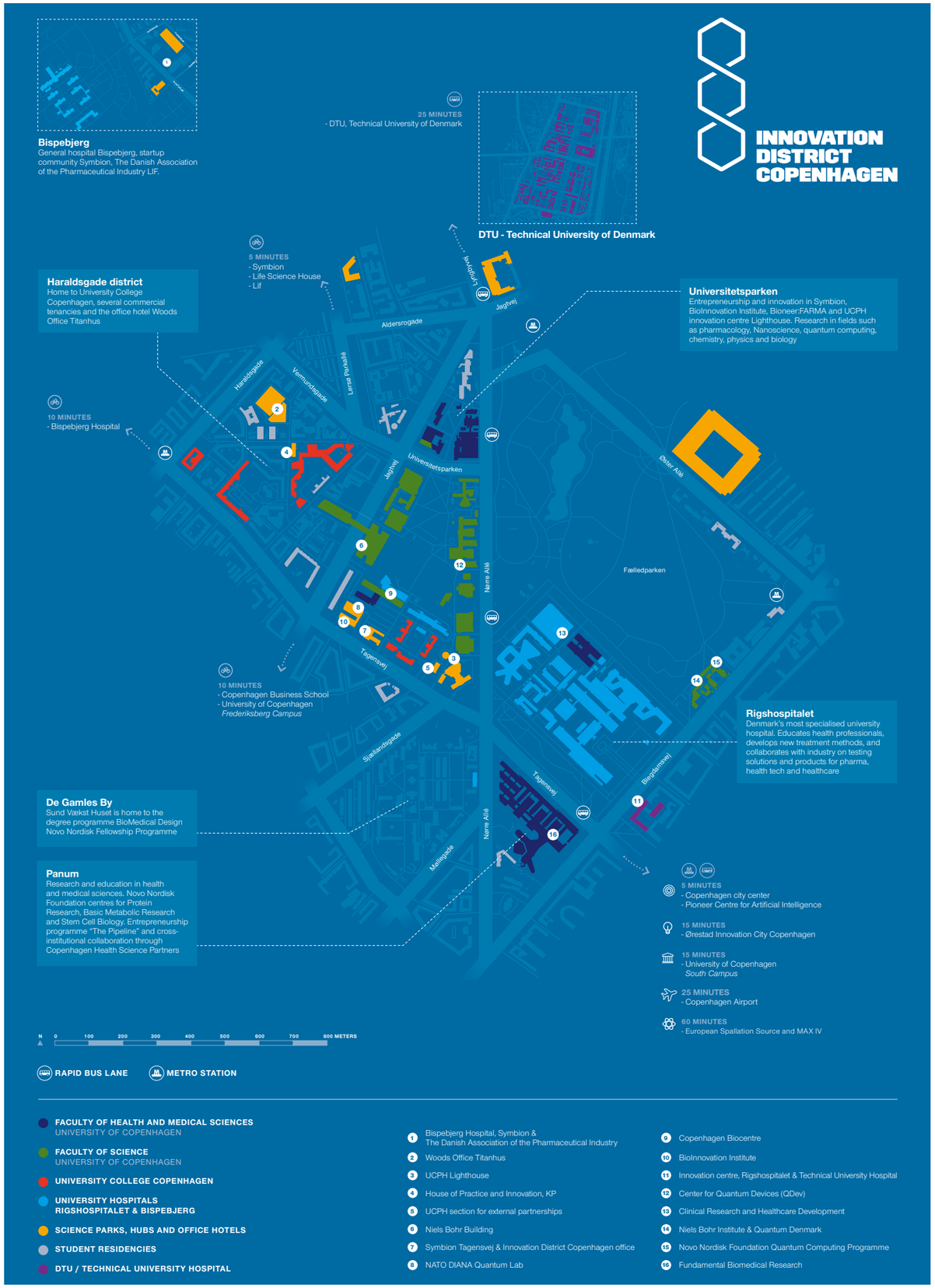
Distriktet er samtidig en del af byen. Blandede funktioner, offentligt tilgængelige byrum og forbindelser skaber mulighed for, at fagmiljøerne møder hinanden og det omgivende hverdagsliv. Kendall Square i Boston, 22@ i Barcelona og White City i London er eksempler på innovationsdistrikter.

Fordeling af faciliteter i IDC (2025)
Kilde: BBR

Fordeling af faciliteter i Kendall Square, Boston (2024)
Kilde: Kendall Square, Land use analysis, Boston 2024

Aktører og miljøer i IDC i dag

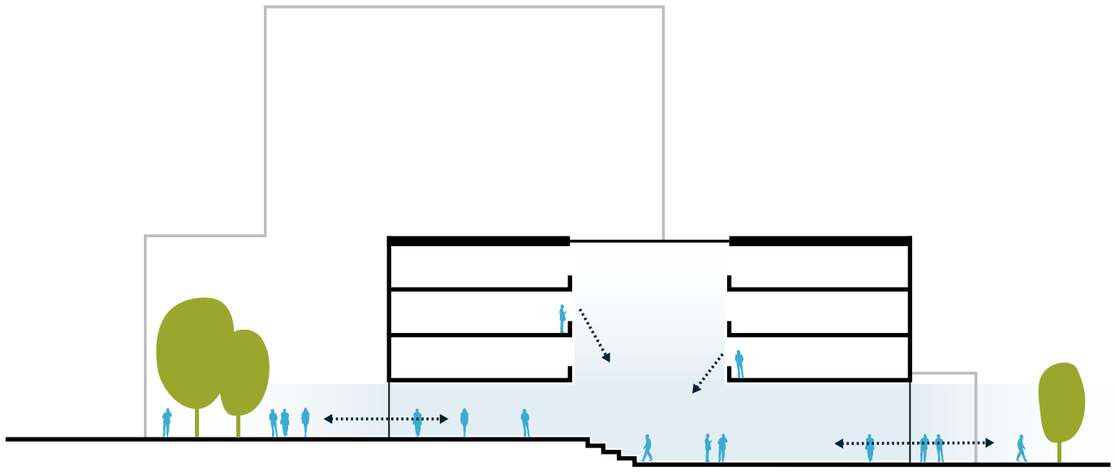
1.6 | The Copenhagen Way

Innovation District Copenhagen udvikles i eksisterende kvarterer på Nørrebro og Østerbro. Her ligger forskning, uddannelse og hospitaler tæt på boliger, byliv, parker og kollektiv transport. Bygningsarven og det hverdagsliv, der allerede findes, er en del af distriktets udgangspunkt.

The Copenhagen Way er at udvikle distriktet som en del af København, så forskningsmiljøerne og byen får glæde af hinanden. Bedre forbindelser skal knytte institutionerne og kvarterne sammen. Byrum og funktioner, der er tilgængelige for offentligheden, skal give naboer, ansatte, studerende og besøgende flere muligheder for at mødes og bruge området.

Udviklingen vil samtidig påvirke dem, der bor og færdes her. Nyt byggeri ændrer udsyn, lysforhold og gaderum, og byggeperioder kan belaste omgivelserne. Omfang og udformning skal derfor vurderes i forhold til de enkelte steder. Trafik, parkering og aktivitet skal afvejes med hensynet til omgivelserne og behovet for ro.

Nye bygninger, byrum og forbindelser skal bygge videre på kvarterernes forskellige skala, arkitektur og grønne kvaliteter. Ambitionen er, at udviklingen bidrager med bedre opholdssteder, rekreativt grønt, øget tryghed og funktioner, som også kommer byens borgere til gode. De konkrete forbedringer beskrives i afsnit 1.7, og principperne for udviklingen udfoldes i kapitel 3.

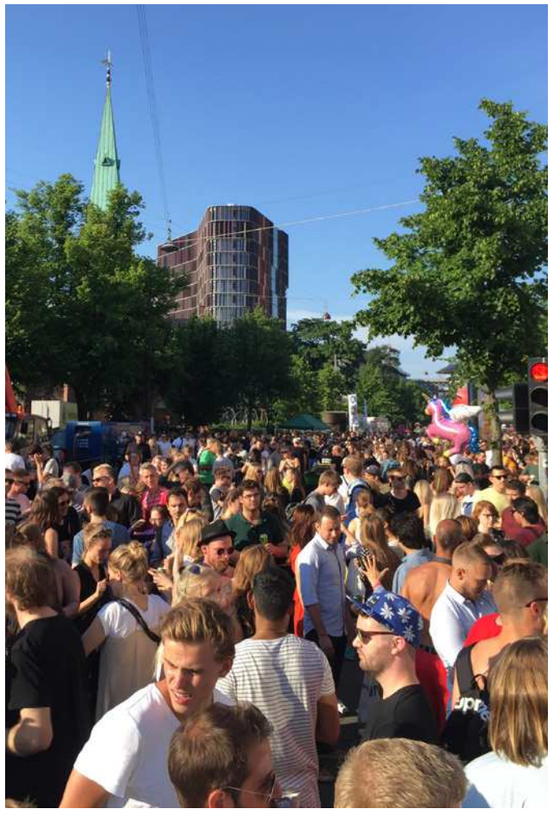
Et styrende princip i helhedsplanen er sammenkobling af infrastruktur, byrum og bygninger. Bygninger skal planlægges med åbne stueetager. Med dette menes at der skabes visuel sammenhæng imellem stueetagen og den omgivende by og dele af stueplanerne programmeres med offentligt tilgængelige funktioner.

The Copenhagen Way er at udvikle distriktet som en del af København, så forskningsmiljøerne og byen får glæde af hinanden. Foto: C.F.Møller Architects

1.7 | Et bedre byområde for københavnerne

Helhedsplanen skal gøre området lettere at bruge og give flere grunde til at opholde sig her. Forbedringerne skal komme både beboere, studerende, ansatte, patienter og besøgende til gode.

GRØNNE STEDER TIL OPHOLD

Grønningen på Nørre Campus Nord er allerede offentligt tilgængelig. Planen skal styrke dens kvaliteter gennem bedre sammenhæng mellem de grønne arealer, tydeligere stiforbindelser og flere muligheder for ophold. Eksisterende træer og beplantning skal indgå som et udgangspunkt for udviklingen, og parkens grønne karakter skal fastholdes.

Der skal også skabes mindre opholdssteder og grønnere forbindelser i de dele af området, hvor belægninger, parkering og lukkede facader præger gadebilledet. Stederne skal rumme forskellige behov for aktivitet og ro og give mulighed for ophold uden krav om at købe noget. Principper udfoldes i kapitel 5.

BEDRE FORBINDELSER FOR GÅENDE OG CYKLISTER

Nye og forbedrede forbindelser skal gøre det lettere og tryggere at komme gennem området til fods og på cykel. De skal forbinde institutionerne, kvartererne og den kollektive transport og skabe bedre sammenhæng på tværs af Nørrebro og Østerbro. Tydelige indgange, overskuelige stier og gode krydsninger skal mindske oplevelsen af at komme til et lukket institutionsområde. Principper udfoldes i kapitel 4.

ÅBNE STUEETAGER OG ADGANG TIL AKTIVITETER

Åbne stueetager handler både om at kunne se, hvad der foregår i bygningerne, og om adgang til funktioner, som flere kan bruge. Det kan f.eks. være udstillinger, mødesteder, værksteder, caféer eller aktiviteter med relation til forskning, undervisning og sundhed. Eksemplerne er muligheder, som skal udvikles med de kommende brugere.

Adgang til bygninger og faciliteter skal afstemmes med drift, privatliv og sikkerhed. Nogle funktioner kan være åbne i bestemte tidsrum, mens andre kræver begrænset adgang. Helhedsplanen indebærer ikke i sig selv etablering af nye kommunale kulturfaciliteter. Principper udfoldes i kapitel 6.

KVARTERERNES KARAKTER SKAL KUNNE GENKENDES

Haraldsgadekvarterets blanding af boliger, erhverv, uddannelse og tidligere industribygninger er en kvalitet, der skal bygges videre på. Det samme gælder de øvrige delområders særlige arkitektur, landskaber og historie. Nye projekter skal tilpasses det enkelte sted og bidrage med høj kvalitet i både bygninger og uderum.

Borgere og brugere har bidraget til helhedsplanen og skal fortsat inddrages, når projekterne udvikles. Inddragelsen er beskrevet i afsnit 1.8.

UG 4 - Nye og eksisterende bygninger på Trekantgrunden danner ramme om passager og byrum. Visualisering: WERK

UG 11 - Nye bebyggelser i IDC understøtter eksisterende stiforbindelser med gode sammenhænge til byens eksisterende infrastruktur.

UG 3 - Nye bebyggelser foreslås med åbne højloftede stueetager i tæt kontakt med byrum og stiforbindelser.

1.8 | Inddragelse

INDDRAGELSE I FORBINDELSE MED UDVIKLINGEN AF HELHEDSPLANEN

Som led i arbejdet med helhedsplanen efterspurgte Københavns Kommunes Borgerrepræsentation følgende:
"Det er vigtigt at interessenterne omkring den kommende helhedsplan for Innovation District Copenhagen inddrages. Østerbro og Nørrebro Lokaludvalg, Områdefornyelse Ved Skjolds Plads samt studerende, ansatte, beboere, erhvervslejere og brugere af området bør løbende involveres i processen og få mulighed for at få indflydelse på udviklingen af helhedsplanen."

På baggrund heraf har der i perioden fra april til august 2026 været gennemført en række inddragelsesaktiviteter. Formålet med disse har været at indsamle viden og input, der kunne bidrage til udviklingen af helhedsplanen og samtidig levere vigtige input til beslutningsprocessen og den efterfølgende planproces med afsæt i deltagernes egen viden, interesser og synspunkter.

Visionsplanen for Innovation District Copenhagen (IDC) har været rammesættende for inddragelsen. De konkrete input er løbende blevet videreformidlet til styregruppe, projektgruppe og rådgivere, sådan at den indsamlede viden kunne bidrage til udviklingen af helhedsplanen. Ligeledes fik projektgruppe, grundejere og rådgivere en præsentation af de foreløbige input i midten af juni 2026.

MED EN MANGFOLDIGHED AF METODER ER ALLE MÅLGRUPPER KOMMET I TALE

De primære målgrupper for inddragelsen har været lokaludvalg og den igangværende områdefornyelse, studerende på tværs af uddannelsestilbuddene, ansatte hos de forskellige aktører i innovationsøkosystemet, borgere/beboere og brugere samt fx foreningsrepræsentanter. Inddragelsesprocessen har omfattet følgende inddragelsesaktiviteter: Vox pops, hvor personer i området er stoppet på gaden, aftalte interviews og fokusgruppeinterviews, digitale spørgeskemaer samt offentlige byvandringer og et åbent dialogmøde.

Udover at sikre dialog med de forskellige målgrupper, har det været vigtigt at komme i dialog med aktører på tværs af de delområder, der tilsammen udgør IDC. Samtidig er der arbejdet på at sikre, at de involverede ikke kun har forholdt sig til deres nære lokalområde, men også til det samlede område.

Dialogen har også været brugt til at formidle visionsplanen, sådan at arbejdet med helhedsplanen er blevet sat i den rigtige kontekst. Derfor er alle aktiviteter blevet indledt med at præcisere, at de også har kunnet stille opklarende spørgsmål om IDC, sådan at dialogen var to-vejs. Endelig har det været et fokus at opbygge relationer til den fremtidige proces – dette er en helt tidlig inddragelse, der skal følges op, når både udviklingsgreb og andre konkrete forandringer skal realiseres i konkrete projekter.

Samlet er mere end 400 personer på tværs af de udpegede målgrupper blevet inddraget – med en overvægt af lokale borgere/ beboere. De forskellige metoder har sikret, at der er spredning "på tværs af alder": Via vox-pops er de yngre kommet i tale, gruppen af 30-50 år bidrager i særlig grad via digitale spørgeskemaer, mens de åbne møder og gåture har tiltrukket en del borgere/ beboere over 50 år. Endelig har fokusgrupper og det engelske spørgeskema ramt ansatte på tværs af institutioner og virksomheder i innovationsøkosystemet.

"Det har været rigtig godt at blive involveret så tidligt i processen, og vi har haft gode muligheder for at forstå projektet og komme med idéer. Fortsæt med at have os med i processen."

- Fra dialogmødet

Opsummering på input

Vi har fået rigtigt mange input, hvoraf der har været en ensartethed i langt de fleste – også på tværs af målgrupperne. Her følger fem hovedpointer, der er væsentlige i relation til helhedsplanen:

FLERE LEVENDE OG GRØNNE STEDER, RUM OG PLADSER I OMRÅDET

I dag ligger de få levende steder, rum og pladser enten i udkanten af eller udenfor IDC og i dag bevæger mange brugere sig derfor naturligt ud af IDC-området (eller bliver indenfor i bygningerne) grundet manglende tilbud og funktioner i området. Derfor er der stor efterspørgsel efter et kvalitetsløft af eksisterende uderum og tilføjelse af flere attraktive uderum indenfor området. Udover at være levende, er der også stor efterspørgsel efter, at disse også er grønne. I det hele taget har efterspørgslen efter at bevare og forstærke de grønne kvaliteter og træk i området været et væsentligt input, der går igen på tværs af målgrupperne.

BEDRE SAMMENHÆNG PÅ TVÆRS

Der er en efterspørgsel efter at styrke forbindelserne i IDC; det er særligt vigtigt af flere årsager. For det første for at efterkomme en generel efterspørgsel efter bedre sammenhæng og især grønne forbindelser. Derfor efterspørges der også forbindelser, der kan nedbryde barriererne mellem delområderne. For det andet at forbindelserne kan understøtte etableringen af flere særlige steder, rum og pladser (knudepunkter), sådan at man får vendt bevægelserne, så de ikke går ud af området som i dag, men ind i området og mellem delområderne.

NØRRE CAMPUS SOM VÆSENTLIGT KNUDEPUNKT FOR UDVEKSLING MELLEM INNOVATIONSDISTRIKT OG KØBENHAVN

Det er ikke fordi, der er mange, der ligefrem efterspørger højhuse – nærmere tværtimod – men hvis det kræves for at opfylde visionsplanen, er det Nørre Campus, der peges på. Fortætning og volumen på dette sted er nemlig at foretrække, fordi der ikke er mange naboer. Samtidig peges der dog på, at en sådan fortætning bør føre til flere åbne funktioner og aktive stueetager, så campus bliver en væsentlig destination. Dette for at sikre en udveksling mellem "innovationsaktørerne og byen". Men også for at sikre, at området er mere levende efter kl. 17.00, hvilket også understøtter attraktionsværdien for aktørerne i innovationsøkosystemet.

HARALDSGADEKVARTERETS SÆRLIGE RYTME OG KARAKTER SKAL TÆNKES IND

Skala og social sammenhæng er væsentligt, når det kommer til udviklingen i Haraldsgadekvarteret. Kvarteret har som boligkvarter socialt set en anden rytme og en ro, der skal tages forbehold for. Den eksisterende bebyggelse og skala i kvarteret, har en kvalitet som ny bebyggelse i kvarteret bør forholde sig til. I forlængelse af dette anses mangfoldigheden af mennesker kvaliteten i kvarteret. Derfor er der også et enormt stort potentiale i at sikre udvekslingen mellem "innovationsaktørerne" og "de lokale", sådan at IDC og de eksisterende og nye faciliteter ikke bliver til et 'elfenbenstårn', men til åbne og tilgængelige rammer, der understøtter en udveksling.

INVITÉR INDENFOR OG DEL FACILITETER MED BYEN

Det er et meget stort ønske fra borgere, naboer, foreninger og lokaludvalg, at københavnerne kan tilbydes adgang til funktioner og faciliteter hos de forskellige institutionelle aktører. Der efterspørges gratis opholdssteder, idrætsfaciliteter, foreningslokaler, grønne rum og muligheder for at benytte institutionernes eksisterende lokaler. Disse nævnes også som en god måde at sikre interaktioner og udvekslinger på tværs, så et "dem og os" undgås, men det bliver også nævnt, fordi det så også kan bidrage til at områderne er levende på hverdage efter kl. 17.00 samt i weekenderne.

Inddragelsen er desuden beskrevet og opsummeret i sit eget bilag til helhedsplanen.

Byvandring fra Skjolds Plads til Nørre Campus. Foto:Grandville

Åbent dialogmøde i Mærsk Tårnet. Foto: Grandville

Anbefalinger på baggrund af borger- og brugerinddragelsen

Den hidtidige inddragelse er blevet taget godt imod og der er blevet værdsat, at det har været muligt at tage en dialog om Innovation District Copenhagen, at blive klogere og få besvaret spørgsmål og at kunne komme med input, viden og perspektiver til udviklingen.

Flere af de involverede har udtrykt ønske om at fortsætte den konstruktive og åbne dialog mellem de mange forskellige parter, der enten bor, bruger eller arbejder i området. Det stiller krav og kræver ressourcer at åbne op, men det giver også en mulighed for hele tiden at være i dialog, skabe mening og for at skabe den sammenhæng, hvor Innovation District Copenhagen bliver en integreret del af København og samtidig udvikler sig til et innovationsøkosystem i verdensklasse.

Derfor anbefales følgende:

FASTHOLD DIALOGEN OM OMRÅDETS UDVIKLING

Arbejdet med helhedsplanen har skabt et stærkt fundament for den videre dialog om den fysiske udvikling af IDC. Blandt grundejere, aktører og øvrige interessenter er der et ønske om at fastholde og videreudvikle dialogen. En løbende dialog er vigtig for både at bringe lokal viden i spil og for at skabe forståelse og opbakning til områdets udvikling.

ETABLÉR ET FÆLLES DIALOGFORUM I IDC PARTNERSKABET

Et dialogforum kan samle ansatte, studerende, naboer og andre lokale aktører og give mulighed for løbende at bringe forskellige perspektiver ind i områdets udvikling. Dialogen kan omhandle både konkrete og praktiske forhold – for eksempel gener i forbindelse med byggeaktiviteter – samt ønsker til aktiviteter, idrætsfaciliteter, fællesskaber og muligheder for i højere grad at blive inviteret ind i det byliv, der allerede udfolder sig i IDC.

OPBYG ER NETVÆRK AF IDC AMBASSADØRER

Ambitionen er, at der i tilknytning til dialogforummet kan opbygges et netværk af IDC Ambassadører på tværs af organisationer og nabolag. Ambassadørerne kan være med til at skabe stærkere forbindelser mellem områdets mange aktører, bringe lokale perspektiver ind i dialogen og samtidig formidle viden om udviklingen videre i deres egne netværk.
En tidlig og kontinuerlig dialog giver bedre mulighed for at identificere ønsker, udfordringer og potentialer, mens der fortsat er mulighed for at påvirke konkrete løsninger. Relevante input kan efterfølgende bringes videre til de enkelte grundejere og projekter.

SUPPLÉR DEN FORMELLE BORGERINDDRAGELSE I LOKALPLANER

Det fælles dialogforum erstatter ikke den formelle borgerinddragelse. I forbindelse med kommende lokalplaner vil der fortsat skulle ske inddragelse efter de gældende planprocesser, herunder gennem de fastlagte offentlige høringsperioder.
Dialogforummet skal derfor ses som et supplement til den formelle inddragelse og som en mulighed for at fastholde en mere kontinuerlig dialog om udviklingen af IDC.

Byvandring fra Mærsk Tårnet til Sifs Plads. Foto: Grandville

Vox pop til KU Festival på Nørre Campus. Foto: Grandville

1.9 | Den blandede by

Boliger, forskning, uddannelse, virksomheder, grønne områder og hverdagsliv findes allerede side om side i distriktet. Den blanding skal bevares og udvikles, efterhånden som området fortættes. Boliger er særligt karakteristiske for Haraldsgadekvarteret. Helhedsplanen fastlægger ikke et mål om flere boliger, men udelukker heller ikke, at nye boligformer kan indgå, hvor de understøtter den blandede by og kan forenes med områdets øvrige funktioner. Det kan blandt andet være studie- og kollegieboliger, andre nye boliger eller omdannelse af erhvervsbygninger til boligformål. Mulighederne afhænger af ejerforhold, eksisterende anvendelser og de planmæssige rammer.
Som led i det videre arbejde med IDC vil der løbende blive arbejdet med at afsøge muligheder for boliger i IDC området. Det kan bl. a. belyses, hvor og hvordan boliger kan bidrage til den blandede by, og hvordan relevante muligheder kan indgå i den videre udvikling.

DEN BLANDEDE BY

Med udviklingen af Innovation District Copenhagen stiger antallet af ansatte og studerende i området, og det bidrager til efterspørgslen efter boliger i byen. Det er Københavns Kommunes mål at byudviklingen møder den lokale efterspørgsel efter både boliger og arbejdspladser, og derfor udlægger Kommuneplan 2024 en række byudviklingsområder, som skønnet giver mulighed for at opføre 5,8 mio. m^2 boliger og erhverv i planperioden fra 2024 til 2036. Det svarer til ca. 40.000 boliger.
I nærheden af Innovation District Copenhagen er erhvervsarealerne ved Vingelodden på Nørrebro udlagt til byudvikling i 1. del af planperioden (2024 – 2029). Københavns Kommune har påbegyndt udarbejdelsen af et plangrundlag, som skal muliggøre et blandet bykvarter med både erhverv og boliger. Ved Svanemøllen Station og Strandvænget (Helgoland) på Østerbro kan store jernbane- og værkstedsarealer udvikles i 2. del af planperioden (2030-2035). I Nordhavn vil den igangværende udvikling fortsætte med bl.a. Levantkaj og Nordsøkvarteret, og på Marmormolen/Langelinie planlægges der for både private og almene boliger og erhverv.

I den eksisterende by er der også muligheder for omdannelse og fortætning, bl.a. i forbindelse med nybyggeri, indretning af tagboliger i eksisterende ejendomme og konvertering af utidssvarende erhvervsejendomme til boligformål. Bl.a. er en erhvervsejendom på hjørnet af Rådmandsgade og Titangade omdannet til private ungdomsboliger. På hjørnet af Jagtvej og Tagensvej, ved Kollegiegården, opføres et nyt byggeri med boliger og serviceerhverv. Nord for innovationsdistriktet på Østerbro planlægges der bl.a. for udvikling af et område på Sibeliusgade, og i Indre By forventes Københavns Universitet indenfor en årrække at fraflytte Kommunehospitalet, der kan omdannes til boliger og serviceerhverv.

Indenfor innovationsdistriktet er der ca. 5.100 boliger, hvoraf omkring 1.800 er kollegieboliger og omkring 380 er almene ungdomsboliger.

Foto: Kontraframe

1.10 | Forudsætninger

Planens status
Helhedsplanen giver ikke byggeret. Konkrete byggeriers omfang, anvendelse og udformning fastlægges gennem den nødvendige kommunale planlægning og udviklingen af de enkelte projekter. De viste arealer, højder og anvendelser er derfor ikke tilsagn om, hvad der kan godkendes.

Realiseringen afhænger af den enkelte grundejers behov og planer, efterspørgsel, finansiering og det nødvendige planmæssige og lovgivningsmæssige grundlag. Kommunal infrastruktur og offentlige byrum afhænger tilsvarende af kommunale prioriteringer og investeringer.

Forhold ved eksisterende bygninger
Før der træffes beslutning om ombygning eller nedrivning, skal de eksisterende bygningers muligheder undersøges. Det omfatter deres arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, indretning, konstruktioner og mulighed for ny anvendelse eller genbrug af materialer. Projekterne skal også vurderes i forhold til de samlede kulturmiljøer, landskabet, den daglige drift og forholdene for naboer og brugere.

Fortætning og udvidelsesmuligheder
Den videre planlægning kan omfatte yderligere undersøgelser af fortætning på Nørre Campus og af udvidelsesmuligheder ved omkringliggende kollegier. Sådanne undersøgelser skal tage afsæt i stedernes konkrete forhold og er ikke beslutninger om yderligere byggeri.

Metrostation ved Rigshospitalet
En mulig fremtidig metrostation ved Rigshospitalet i Amorparken er ikke besluttet. Den skal derfor behandles som en mulighed, når forbindelser og adgangsforhold undersøges.

RELEVANTE POLITIKKER, VISIONER OG STRATEGIER FRA KØBENHAVNS KOMMUNE I RELATION TIL UDARBEJDELSE AF HELHEDSPLAN

Beskæftigelse, erhverv og økonomi
- En hovedstad med vækst og viden - Erhvervsstrategi 2024
  International strategi for Københavns Kommune

Bolig, byggeri og byliv
- Fremtidens klimavenlige hovedstad - Kommuneplan 2024
- Fremtidens klimavenlige hovedstad - Kommuneplanstrategi 2023
- Bydelsplan for Nørrebro
- Bydelsplan for Østerbro
- Bydelsplan for Bispebjerg
- Arkitekturpolitik København 2017-2025
- Vores København - Vision for teknik- og miljøområdet i Københavns Kommune

Klima, miljø og natur
- Biodiversitet i København - Strategi 2022-2050
- Screening af biodiversitet og udpegning af potentialeområder i København
- Bynatur i København - Strategi 2015-2025
- Københavns Kommunes Træpolitik 2018-2025
- Københavns Kommunes Skybrudsplan 2012
- Cirkulær København - Ressource- og Affaldsplan 2024

Kultur, idræt og fritid
- Kulturhus- og biblioteksplan - En handleplan for Københavns Kommunes kulturhuse og biblioteker 2025-2028
- Kortlægning af kulturhusene - Københavns Kommune, 2022
- Idrætsplan for Københavns Kommune 2023-2025 - Flere fysisk aktive københavnere

Sikker by
- Sikker By Strategi 2022-2025

Sundhed og sygdom
- Nyd livet, københavner - Københavns Kommunes Sundhedspolitik 2015-2026

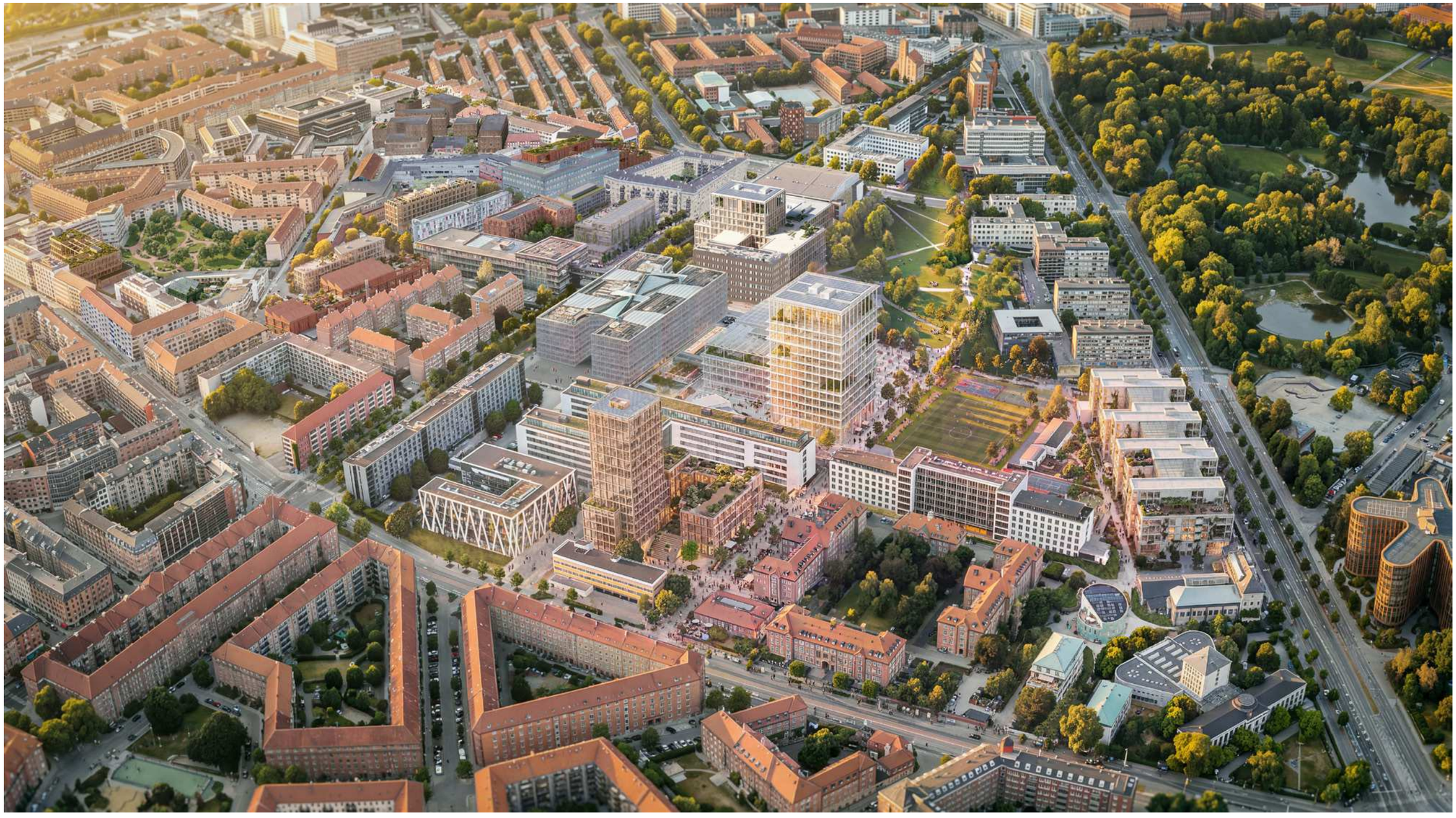
Trafik og fremkommelighed
- Handlingsplan for grøn mobilitet

ANDRE RELEVANTE FORUDSÆTNINGER

Fælledparken
- Fælledparken udviklingsplan 2023

Haraldsgadekvarteret
- Kunststrategi for Haraldsgadekvarteret 2023
- Kvarterplan ved Skjolds Plads 2021
- Stedsidentitetsanalyse Haraldsgadekvarteret 2024
- Visions- og handleplan for Haraldsgadkvarteret
- Visionsplan for Haraldsgadekvarteret

Oversigt over udvalgte studier af udviklingsgrebene i Haraldsgadekvarteret og Nørre Campus Nord. Fremtidens IDC skal åbne området mod byen, skabe nye byrum og grønne forbindelser, forankres i de eksisterende byområder og danne rammen for et innovationsdistrikt i verdensklasse. Denne visualisering har alene til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste.

02 | Området i dag

Store veje som Nørre Allé og Tagensvej gennemskærer IDC. Foto: Kontraframe

2.1 | Placering i byen og regionen

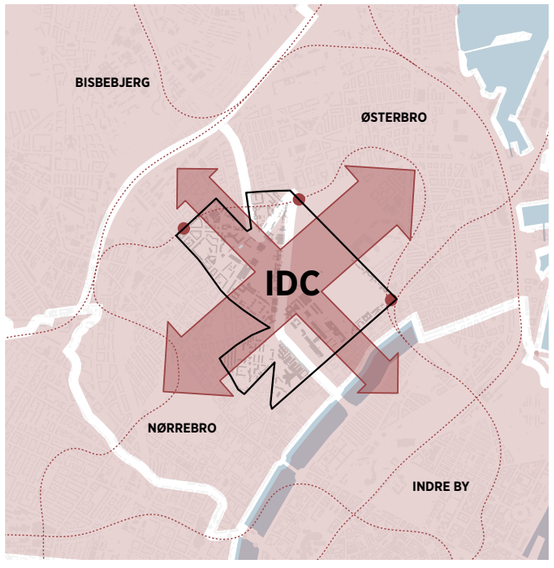
Innovation District Copenhagen omfatter cirka 150 hektar på Nørrebro og Østerbro – et område i krydsfeltet mellem centrale bydele og nogle af byens store grønne landskabstræk; Fælledparken, Lersøparken og grønningen på Nørre Campus Nord. Her ligger universiteter, hospital, virksomheder, boliger og parker tæt på hinanden og med adgang til metroens Cityring. Området er samtidig en del af et regionalt netværk af virksomheder, forskningsinstitutioner og hospitaler, der strækker sig over Greater Copenhagen og ind i Skåne.

FORBINDELSER TIL BYEN

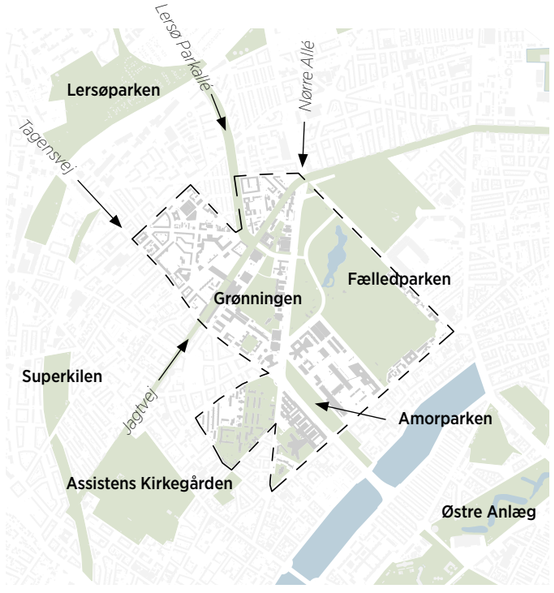
Området har potentiale til at binde de omkringliggende bydele tættere sammen. Nørre Allé, Jagtvej og Tagensvej er vigtige veje for cykler og anden trafik, og tre metrostationer ligger ved områdets kant. Placeringen giver gode muligheder for at komme til distriktet med kollektiv transport og på cykel. De store veje gør det imidlertid også vanskeligt at bevæge sig på tværs, som beskrevet i afsnit 2.3.

GRØNNE FORBINDELSER

Flere af byens grønne træk mødes omkring distriktet. Lersø Parkallé indgår i sammenhængen mellem Lersøparken, Fælledparken og grønningen på Nørre Campus Nord. Nørre Allé og Jagtvej har også betydning for forbindelserne mellem byens grønne områder. Grønningen og Amorparken rummer sammen med de øvrige parker potentiale for at styrke biodiversiteten og skabe bedre muligheder for ophold og bevægelse gennem byen.

Bystrukturelt knudepunkt med potentiale for at forbinde flere bydele

Landskabeligt krydsfelt med potentiale for at styrke grønne strukturer

EN KERNE I ET REGIONALT NETVÆRK

I regionen findes store life science-virksomheder som Ambu, Bavarian Nordic, Coloplast, Demant, Genmab, Novo, GN Store Nord, Zealand Pharma og Novonesis. Danmarks Tekniske Universitet i Lyngby, DTU Science Park og DTU Risø Campus samt forskningsanlæggene ESS og MAX IV i Lund er andre væsentlige dele af netværket.

Det omfatter også Statens Serum Institut og regionens hospitaler, herunder Amager, Bispebjerg, Frederiksberg, Gentofte, Herlev og Hvidovre Hospital samt Sjællands Universitetshospital. Dertil kommer Danmarks Nationale Metrologiinstitut, Teknologisk Institut, Symbion på Frederiksberg og Østerbro samt klyngeorganisationerne Danish Life Science Cluster og Quantum Denmark.

Distriktets rolle er at samle forskning, uddannelse, behandling og virksomheder så tæt, at der opstår flere muligheder for samarbejde. Forbindelserne til resten af regionen skal samtidig gøre det muligt at dele viden, faciliteter og faglige netværk på tværs af adresser. Virksomheder og iværksættere fylder fortsat mindre i det samlede område end forskning og uddannelse.

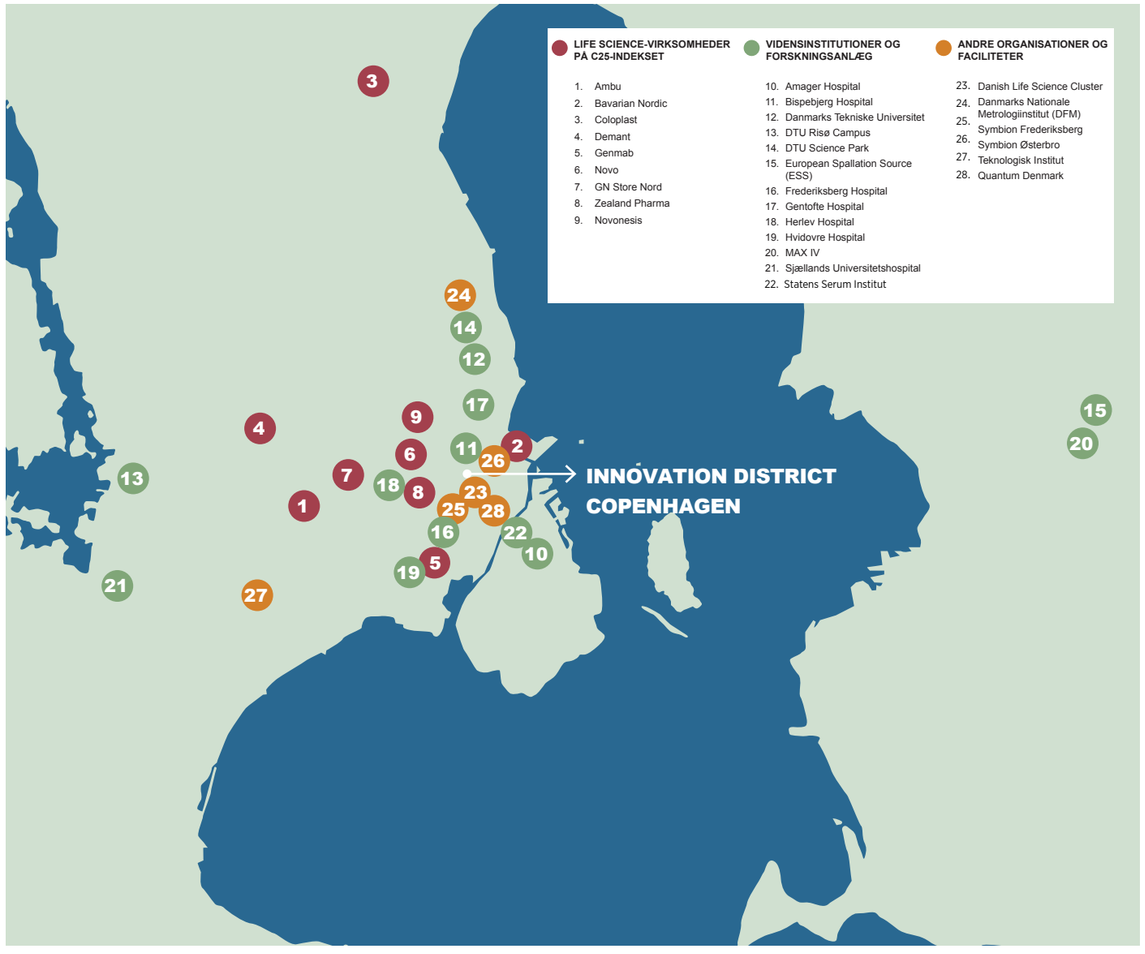

Illustration: Arkitema

2.2 | Delområdernes karakter

Distriktet består af eksisterende institutioner, boligområder og parker, som er vokset frem på forskellige tidspunkter og med forskellige formål. Delområderne er Haraldsgadekvarteret, Nørre Campus Nord, De Gamles By, Nørre Campus Syd, Rigshospitalet, Fælledparken og Aldersrogadekvarteret. Betegnelsen Haraldsgadekvarteret bruges her om den del af det større Haraldsgadekvarter, der ligger inden for helhedsplanens afgrænsning af Innovation District Copenhagen.

Planens 13 udviklingsgreb ligger i Haraldsgadekvarteret, på Nørre Campus Nord og ved Rigshospitalet. De Gamles By, Nørre Campus Syd, Fælledparken og Aldersrogadekvarteret indgår i områdets sammenhæng, men berøres ikke af byggeri knyttet til udviklingen af innovationsdistriktet.

De forskellige bebyggelser i IDC's delområder adskiller sig fra den tætte karrébebyggelse, der præger store dele af Nørrebro og Østerbro. Forskellene i bygninger, landskab og anvendelse er en vigtig del af områdets karakter og et udgangspunkt for den videre udvikling.

Områder i og omkring IDC

1. NØRRE CAMPUS NORD

Nørre Campus Nord er organiseret med større bygninger omkring et centralt grønt parkrum. Bebyggelsen er inspireret af den amerikanske campusidé, hvor bygninger og landskab tænkes sammen. Området udgør et samlet, særligt værdifuldt kulturmiljø. Værdierne knytter sig derfor både til bygningerne, deres indbyrdes placering og deres samspil med parkrummet.
Nørre Campus er områdets tyngdepunkt for forskning og universitetsuddannelse og rummer Københavns Universitets naturvidenskabelige og sundhedsvidenskabelige miljøer. Området huser forskning inden for en bred vifte af felter — fra farmakologi, kemi og biologi til nanoteknologi, kvantecomputere, fysik og datalogi. Til dette knytter sig et levende entreprenørskabs- og innovationsmiljø med aktører som Symbion, BioInnovation Institute, GTS-instituttet Bioneer: FARMA og KU Lighthouse.

2. HARALDSGADEKVARTERET

Haraldsgadekvarteret er kendetegnet ved en mangfoldig og sammensat bebyggelsesstruktur med tydelige spor af områdets industrihistorie. Kvarteret rummer en blanding af tidligere industribygninger, rækkehuse, almene boligbebyggelser og uddannelsesinstitutioner, som tilsammen giver området stor tidsdybde, et varieret arkitektonisk udtryk og en rå og mangfoldig karakter. De brede gader, der engang var dimensioneret til industriens transport, præger stadig gadebilledet med lys og rum, men er mange steder slidte og med begrænset grønt. Københavns Kommune gennemfører et byrums- og begrønningsprojekt i Sigurdsgade og sidegader som led i områdefornyelsen. Helhedsplanens forslag skal ses i sammenhæng med dette arbejde.
I Sigurdsgade ligger Københavns Professionshøjskoles campus, og derudover rummer Haraldsgadekvarteret en række udlejningsejendomme, startupmiljøer og mindre erhvervsenheder samt kontorhotellet Woods Office Titanhus.

3. RIGSHOSPITALET

Rigshospitalet er landets største og mest specialiserede hospital. Det ligger som et samlet anlæg mod Blegdamsvej mellem Amorparken og Fælledparken. Mary Elizabeths Hospital er under opførelse i samme område. Hospitalsområdet rummer både markante høje bygninger og lavere, mere sammensatte bygningsdele. Sammen med de store veje og parkstrøg giver de anlægget en anden karakter end de omkringliggende kvarterer.
Hospitalet er også et sted for udvikling og afprøvning af sundhedsteknologi. I et fælles værksted samarbejder ingeniører fra DTU, klinikere og studerende om nye løsninger. Amorparken har potentiale til i højere grad at fungere som en grøn ankomst og et sted for pauser for patienter, ansatte og besøgende.

4. NØRRE CAMPUS SYD

Syd for Tagensvej ligger Panum, som er en stor institutionsbebyggelse i markant skala. Mærsk Tårnet fremstår som et tydeligt pejlemærke i bybilledet og kombinerer højhuset med en lavere bygningsbase, der sammen med grønne opholdsarealer og pladsdannelser åbner bebyggelsen mod de omkringliggende veje.
Panum er rammen om forskning og uddannelse inden for sundheds- og lægevidenskab. Her ligger Novo Nordisk Fondens centre for forskning i proteiner, stofskifte og stamcellebiologi samt
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets innovations- og entrepreneurskabsprogram "The Pipeline".
Tværinstitutionelt samarbejde sker blandt andet gennem Copenhagen Health Partners, som forbinder hospitaler, universiteter og erhvervsliv.

5. DE GAMLES BY

De Gamles By fremstår som en åben parkbebyggelse med fritliggende nord-syd gående stokke i et grønt anlæg. Området er opbygget som et symmetrisk institutionsanlæg med stærk landskabelig karakter og en tydelig kontrast til de tætte omkringliggende karréer.
Området rummer flere sundhedsrelaterede miljøer, herunder Center for Diabetes og Center for Kræft og Sundhed. Sund Vækst Huset huser blandt andet BioMedical Design – Novo Nordisk Fellowship Programme. De Gamles By undergår i øjeblikket en forandring imod en demensvenlig bydel.

6. FÆLLEDPARKEN

Fælledparken er et af de store grønne områder, som distriktet skal hænge sammen med. Forbindelserne til parken har betydning for, hvordan områdets grønne kvaliteter kan komme både daglige brugere og den omkringliggende by til gode.

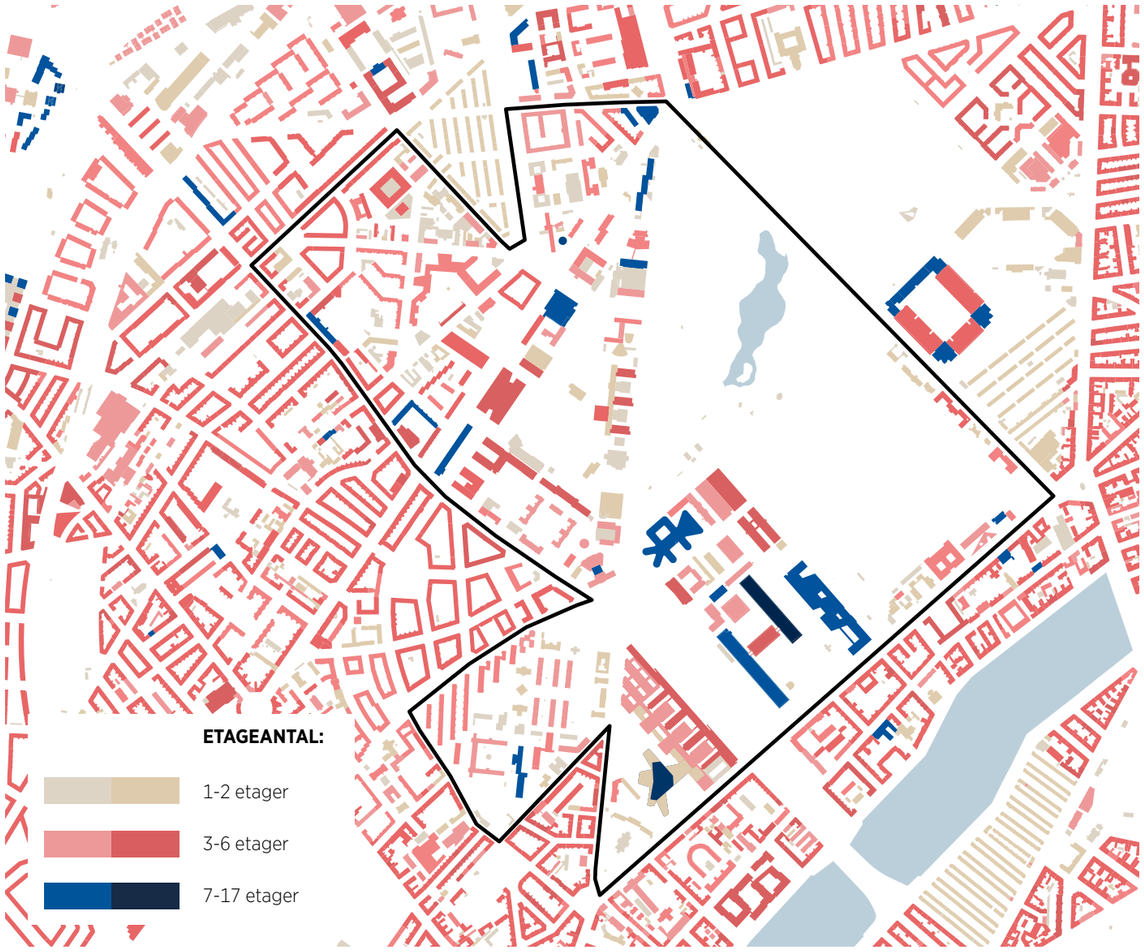

7. ALDERSROGADEKVARTERET

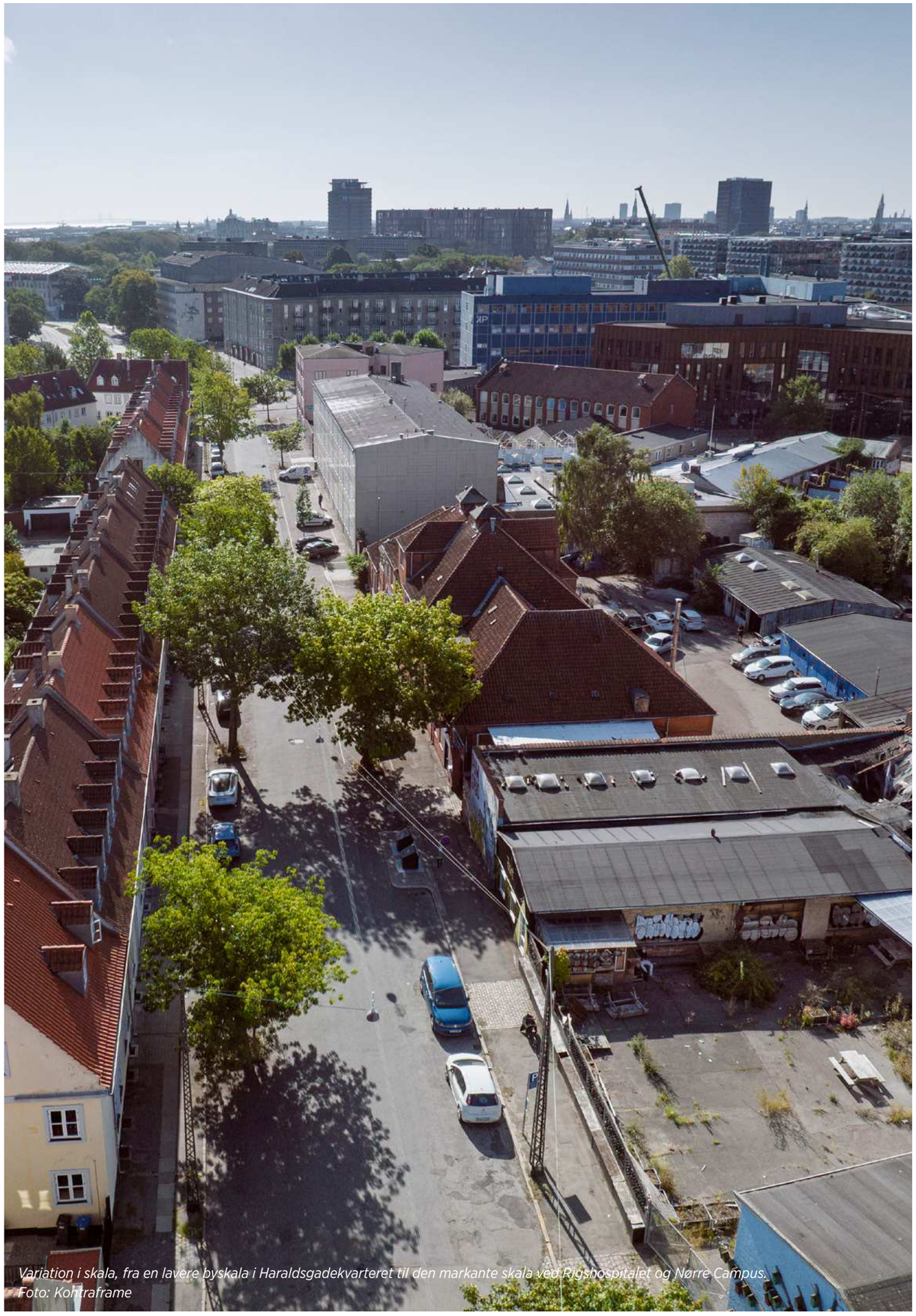
Aldersrogadekvarteret er det mindste af distriktets delområder og har en sammensat bebyggelsesstruktur. Nørre Fælled Skole udgør en væsentlig del af kvarteret som derudover rummer karrébebyggelse samt det højere bolig- og kontorkompleks 21Ø på hjørnet mod Vibenshus Runddel.
Aldersrogadekvarteret bygger bro til kvanterelaterede forskningsmiljøer såsom Center for the Mathematics of Quantum Theory (QMATH) og Quantum for Life Center samt QuNorth. Kvarteret huser desuden ungdomsboligerne på Lersø Parkallé.

BYGNINGSHØJDER OG SKALA

Området rummer både den københavnske byskala med bebyggelse i 4–5 etager samt delområder med både en væsentligt større og mindre skala. Haraldsgadekvarteret og De Gamles By indskriver sig i den lavere byskala, mens universitetsparken rummer bygninger af varierende skala – fra de lavere sportshaller til de markante bygninger som Niels Bohr Bygningen, Biocenteret og Zoologisk Museum. Nørre Campus Syd og Rigshospitalet bryder med den omgivende byskala og rummer bygninger af markant større højde. Her fremstår Centralkomplekset på Rigshospitalet med 17 etager og Mærsk Tårnet med 16 etager som tydelige pejlemærker i bybilledet. De forskellige højder og sammensætninger skal fremgå af vurderingen af, hvordan nyt byggeri kan indpasses.

Etageantal i og omkring IDC

Variation i skala, fra en lavere byskala i Haraldsgadekvarteret til den markante skala ved Rigshospitalet og Nørre Campus. Foto: Kontraframe

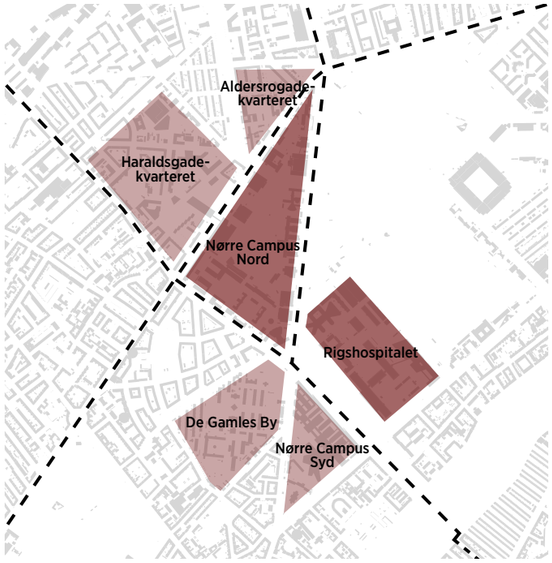
2.3 | Tre centrale udfordringer

Området rummer allerede forskning, uddannelse, behandling, virksomheder og hverdagsliv. Udfordringen er at skabe bedre sammenhæng mellem dem. Kortlægningen peger især på barrierer, manglende grønne sammenhænge og lukkede facader. Helhedsplanens hovedgreb i kapitel 3 viser, hvordan forbindelser, byrum og udviklingsgreb skal bidrage til at løse dem.

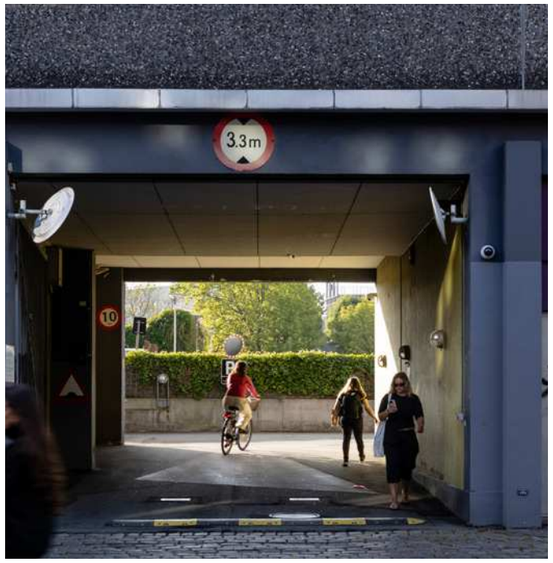
Barrierer og svage forbindelser

Særligt Nørre Campus Nord og Rigshospitalet fremstår som afgrænsede institutionsområder i byen. Adgangsbegrænsede funktioner og store veje har betydet, at den omgivende by i højere grad er vokset omkring områderne end ind i dem. Vejene leder meget trafik forbi, men gør det samtidig vanskeligt at krydse mellem kvarterer og institutioner.

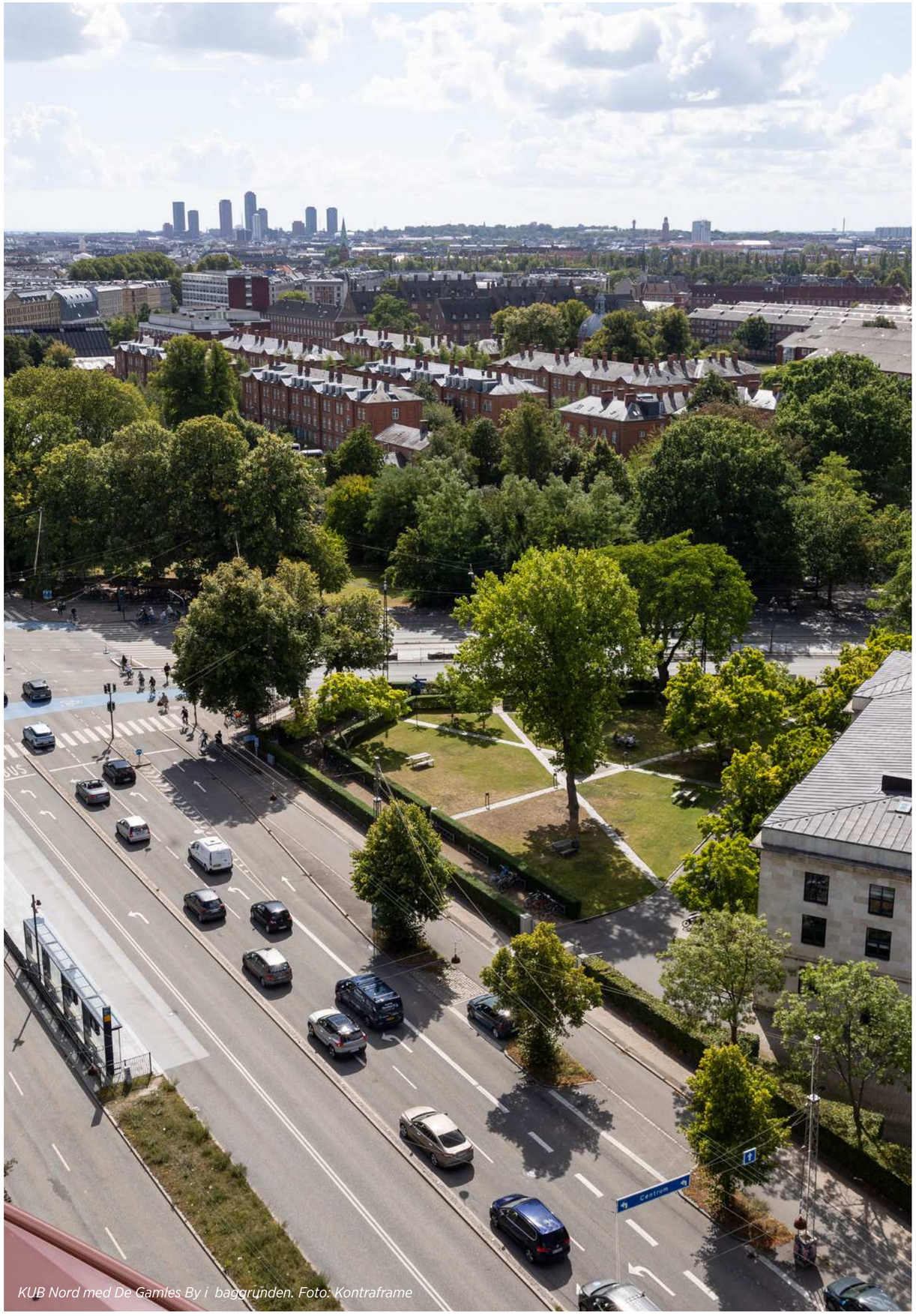
Inde i områderne gør hegn, niveauforskelle, afbrudte stiforløb og utydelige indgange det svært at orientere sig til fods og på cykel. Der er især behov for styrkelse af den øst/vest-gående stiforbindelse, forbindelsen ved Sifs Plads samt bedre forbindelser til den sydlige del af Nørre Campus Nord fra Tagensvej. Tydeligere ruter og ankomster skal gøre det lettere og tryggere at bevæge sig gennem området og forbinde det med stationer og nabokvarterer.

Store trafikårer som barrierer. Særligt Nørre Campus Nord og Rigshospitalet fremstår som afgrænsede delområder.

KP-stien fra Hermodsgade til Rådmandsgade rummer flere barrierer: aflåselig port, niveauforskelle, bump og manglende visuelle forbindelser. KP-stien er en del af den øst/vestgående stiforbindelse. Fotograf: Kontraframe

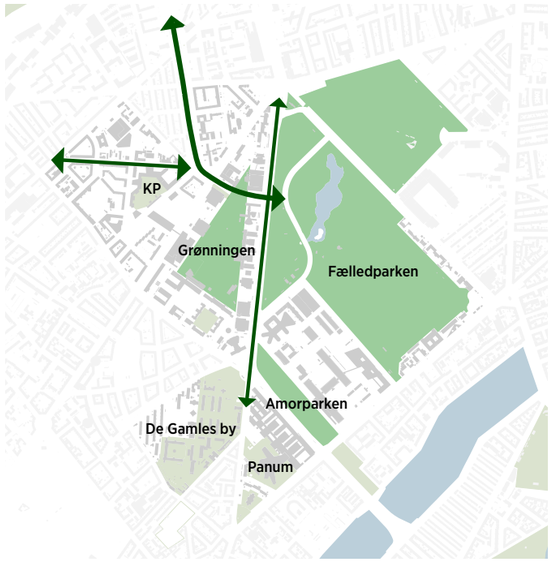

KUB Nord med De Gamles By i baggrunden. Foto: Kontraframe

Grønne områder og byrum uden tilstrækkelig sammenhæng

Grønningen, Fælledparken og Amorparken er områdets største grønne rum. Deres kvaliteter er imidlertid ujævnt fordelt og ikke tilstrækkeligt forbundet. Grønningens sydlige del er opdelt, mindre grøn og uden en tydelig anvendelse. Haraldsgadekvarteret mangler grønne offentlige opholdssteder, og de store belagte arealer bidrager til varmeø-effekt i kvarteret.

Bylivet i Haraldsgadekvarteret samler sig ved få pladser. Skjolds Plads er et aktivt byrum, mens Sifs Plads især fungerer som et sted, mennesker passerer igennem. På Nørre Campus Nord vender mange af de mindre opholdsrum ind mod parken, mens kun få henvender sig til byen udenfor. Mere grønt, bedre forbindelser og flere inviterende opholdssteder skal gøre det lettere at bruge områdets kvaliteter i hverdagen.

Grønne byrum

Pladser og byrum

Parkrum
Grønne byrum
Grønne vejforløb

Lukkede facader og begrænset byliv

I både Haraldsgadekvarteret og på Nørre Campus Nord findes lange facader og bagsider med få indgange og begrænset kontakt mellem bygning og gade. Bylivet samler sig især, hvor aktiviteterne indenfor har forbindelse til omgivelserne. Et eksempel er H.C. Ørsted Instituttets vandrehal, som ligger langs bygningens side mod grønningen og bidrager til aktivitet mod parken.

Mange gader, særligt i Haraldsgadekvarteret, er samtidig indrettet med kørebane, parkering og belægning fra facade til facade. Der er begrænset plads til træer, ophold og fodgængere. Sammen med de lukkede facader gør det gaderne til transportstrækninger frem for steder, hvor mennesker bliver. Mere åbne stueetager, indgange mod de fælles ruter og en anden fordeling af gadearealet kan skabe bedre rammer for bylivet. Det igangværende projekt i Sigurdsgade og sidegader, beskrevet i afsnit 2.2, er et skridt i den retning. Forandringerne skal ske med respekt for institutionernes drift og for de steder, hvor adgang fortsat skal være begrænset.

Aktive og passive stueetager

03 | Seks principper skal styre udviklingen

UG 5 - Nyt laboratorie- og kontorhus danner ramme om byplads ved Rådmandsgade. Denne visualisering har alene til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste.

3.1 | Fælles principper for udviklingen

Helhedsplanen opstiller seks principper for udviklingen af Innovation District Copenhagen. De fem første stammer fra visionsplanen. Helhedsplanen konkretiserer dem og tilføjer et princip om tryghed og sikkerhed. Principperne skal være en fælles målestok for grundejere, institutioner, bygherrer og myndigheder, når kommende projekter skal vurderes.

A Tilfældige møder som drivkraft for innovation

Bygninger, byrum og landskab skal understøtte et stærkt fagligt og socialt fællesskab på tværs af områdets mange aktører og gøre det let at mødes, samarbejde og dele viden i hverdagen.

Nye ideer opstår også, når mennesker mødes uden for laboratorier, undervisningslokaler og virksomheder. Områdets fagmiljøer skal derfor forbindes tættere med hinanden og med byens hverdagsliv. De vigtigste ruter skal føre forbi steder, hvor forskere, studerende, ansatte, iværksættere og borgere kan mødes.

Fortætning omkring centrale forbindelser og mødesteder skal skabe nærhed mellem funktionerne. Flere bygninger skaber imidlertid ikke i sig selv flere møder, hvis de fortsat opleves som lukkede. Der skal også være tilgængelige stueetager, fælles faciliteter og forskellige steder til arbejde, pauser og ophold.

B Et område der giver tilbage til byen

Udviklingen skal forbedre de steder, københavnerne bruger. Gader og stier skal være lettere og tryggere at færdes på, grønne områder skal styrkes, og byrum skal give plads til ophold, aktivitet og ro. Sammenhængende ruter og overskuelige passager skal gøre det lettere at finde vej. Mennesker i gaderne og udsyn fra bygningerne kan bidrage til trygheden.

Offentligt tilgængelige tilbud kan blandt andet omfatte idræt, undervisning, værksteder, udstillinger, caféer og formidling af forskning og sundhed. Mulighederne skal afstemmes med drift, sikkerhed og privatliv. Planen indebærer ikke etablering af nye kommunale kulturfaciliteter. Der skal også være grønne opholdssteder, som kan bruges uden at købe noget. Aktiviteterne skal samles på udvalgte steder, så der både bliver liv omkring mødestederne og mulighed for fordybelse og rekreation andre steder.

C Udvikling med afsæt i de lokale kvaliteter

Nørre Campus, Haraldsgadekvarteret og Rigshospitalet har forskellige historier, bygninger og landskaber. De forskelle skal bevares og udvikles. Bevaring, ombygning, nybyggeri, forbindelser og byrum skal tage afsæt i stedernes skala, materialer, grønne kvaliteter og kulturhistorie.

Nye projekter skal fortolke det eksisterende og tilføre et nutidigt udtryk, der hører til på stedet. Kunst, naturvidenskabelig formidling, sundhed og natur kan give stederne karakter og forbinde områdets forskellige funktioner med hverdagslivet i kvartererne.

D En stærk kerne i en bredere netværksby

Området omkring Københavns Universitets campus mellem Jagtvej og Nørre Allé udpeges som distriktets kerne. Her kan tættere samling af forskning, uddannelse, virksomheder og fælles faciliteter undersøges. Kernen skal være åben mod den omgivende by.

Distriktets tiltrækningskraft beror også på nærheden til hospital, boliger, byliv og grønne områder som Fælledparken og De Gamles By. De kvaliteter bliver mere tilgængelige, når gode gangruter, cykelforbindelser og kollektiv transport binder dem sammen. Hovedgrebets stinet skal derfor styrkes og forbinde kernen med kvartererne, stationerne og andre fagmiljøer i København. Samarbejde på tværs af institutioner og ejendomsgrænser skal understøtte den fysiske sammenhæng.

E Bæredygtighed

Udviklingen skal tage udgangspunkt i eksisterende bygninger, materialer og grønne kvaliteter. Nedrivning og nybyggeri har en betydelig klimapåvirkning, blandt andet gennem fremstilling af materialer som beton, stål og glas. Genbrug og ombygning til nye formål bør derfor undersøges før nedrivning.

Tidligt i planlægningen bør bygningernes indre og ydre rammer kortlægges, så muligheder og begrænsninger ved bevaring, ombygning og genanvendelse af materialer er belyst, inden der træffes beslutning om nedrivning. Nye bygninger skal have lang levetid og kunne tilpasses ændrede behov. Deling af laboratorier, mødesteder og andre faciliteter kan begrænse ressourceforbruget og udnytte pladsen bedre.

Bæredygtighed omfatter også natur, regnvand, varme, sundhed og hverdagsliv. Bygninger og udearealer skal derfor planlægges sammen, og det skal være let at vælge gang, cykel og kollektiv transport.

F Et trygt og sikkert innovationsdistrikt

Hospitaler, laboratorier og visse virksomheder har særlige sikkerhedsbehov. Adgangskontrol skal knyttes til de bygninger og funktioner, hvor den er nødvendig, så distriktets offentlige ruter og byrum fortsat opleves som åbne.

Tydelige indgange, overskuelige passager, god belysning og mennesker i området på forskellige tidspunkter kan skabe tryghed. Grænserne mellem offentlige, fælles og private arealer skal være forståelige. Nødvendige hegn, pullerter og anden sikring til særlige bygninger skal indarbejdes fra begyndelsen i bygninger og landskab, så de ikke skaber unødige barrierer.

Fra principper til konkrete valg

Matrixen på de følgende sider sammenholder de seks principper med tre fysiske temaer. Infrastruktur og mobilitet handler om at komme til og gennem området. Byrum og landskab handler om ophold, møder og grønne kvaliteter. Bygninger og bebyggelsesmønstre handler om funktioner, arkitektur og bygningernes placering i forhold til hinanden og byen. Matrixen er et arbejdsredskab til den videre planlægning.

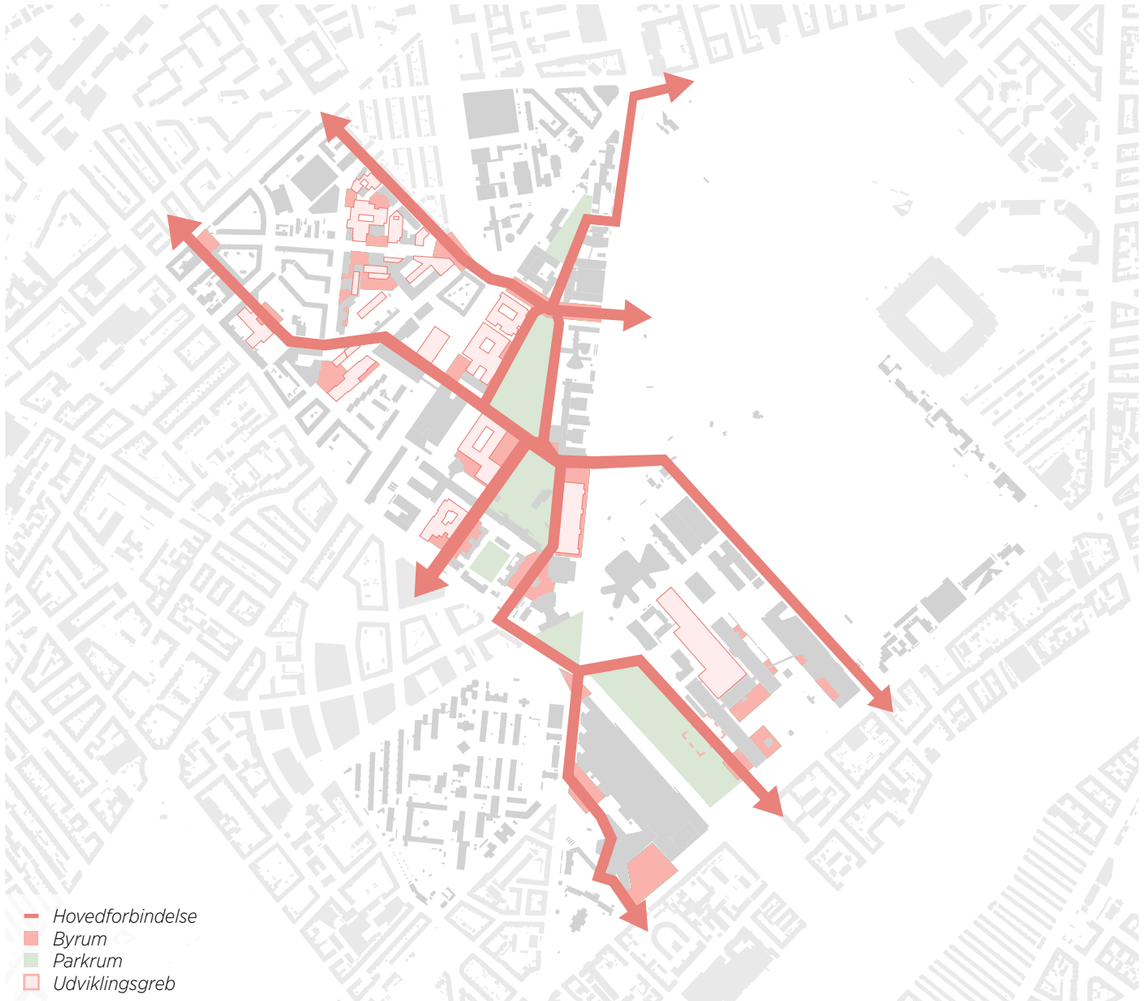
Byudviklingsmatrix

	A TILFÆLDIGE MØDER SOM DRIVKRAFT FOR INNOVATION	B ET OMRÅDE DER GIVER TILBAGE TIL BYEN	C UDVIKLING MED AFSÆT I DE LOKALE KVALITETER	D EN STÆRK KERNE I EN BREDERE NETVÆRKSBY	E BÆREDYGTIGHED	F ET TRYGT OG SIKKERT INNOVATIONSDISTRIKT	
1. INFRASTRUKTUR OG MOBILITET	1. Visuelle forbindelser og rumlig nærhed mellem videnstunge funktioner 2. Opløsning af barrierer og tilrettelæggelse af bevægelsesmønstre der skaber møder 3. Centrale mødesteder ved vigtige knudepunkter	1. Sammenfletning af IDC og den omgivende by 2. Strategisk fordeling af aktivitetsskabende funktioner 3. Ensartet kvalitetsniveau i byrum og gader	1. Viderebygning på historiske spor og understøttelse af sammenhæng mellem nyt og gammelt 2. Infrastruktur med stærk identitet	1. Høj koncentration af specialiserede funktioner 2. Wayfinding og strategiske koblinger til den omgivende by 3. Mobilitetsknudepunkt i den bredere netværksby	1. Understøt bæredygtig hverdagsmobilitet 2. Styrkelse af grønningen og grønne sammenhænge 3. Skab byliv og sammenhæng på tværs	1. Sikre overgange og færdselsmiljøer 2. Tryghed i underføringer og passager 3. Overskuelighed og tydelig rumlig organisering	**SE KAPITEL 4**
2. BYRUM OG LANDSKAB	1. Varierede og fleksible opholdsrum 2. Mødesteder langs bevægelseslinjer og ved indgange 3. Komfortable byrum året rundt	1. Attraktive offentlige byrum og grønne opholdsarealer 2. Synlige aktiviteter i byrummet 3. Knudepunkter for byens liv	1. Forstærk og fremhæv de grønne elementer 2. Nye byrum, placemaking og midlertidighed med afsæt i lokal identitet og historie 3. Byrum med naturvidenskabelig formidling, sanselighed, sundhed og kunst	1. Centrale mødesteder i innovationsdistriktets kerne 2. Grønne og urbane koblinger udadtil	1. Klimabevidste og klimatilpassede byrum 2. Bynatur på bygninger 3. Frem biodiversitet med rekreative og oplevelsesmæssige kvaliteter	1. Trygge opholdrum 2. Belysningsstrategi	**SE KAPITEL 5**
3. BYGNINGER OG BEBYGGELSES-MØNSTRE	1. Fortætning omkring mødesteder og knudepunkter 2. Interaktion mellem bygning og byrum 3. Blandede funktioner 4. Forskellige indendørs opholds, arbejds- og mødesteder	1. Aktive og åbne stueetager 2. Synliggørelse af distriktets aktiviteter 3. Merværdi og delte funktioner mellem IDC og den omgivende by	1. Arkitektonisk tilpasning til omgivende kontekst 2. Viderebygning på eksisterende arkitektoniske principper under hensyntagen til kulturhistoriske bevaringsværdier 3. Opkobling på byens netværk 4. Et fokus på at bevare og genbruge karaktergivende bygninger	1. Afgrænsning og markering af innovationskerne gennem arkitektonisk identitet og åbenhed 2. Funktionel koncentration og kritisk masse	1. Reduktion af klimapåvirkning 2. Ressourcekortlægning og transformation. Genbrug og transformation bør gå forud for nedrivning 3. Fleksible bygninger med multifunktionelle og effektive arealer 4. Gode arbejds- og studiemiljøer	1. Verdensklasse sikkerhed med humanistisk tilgang 2. Bygningsintegreret sikring	**SE KAPITEL 6**

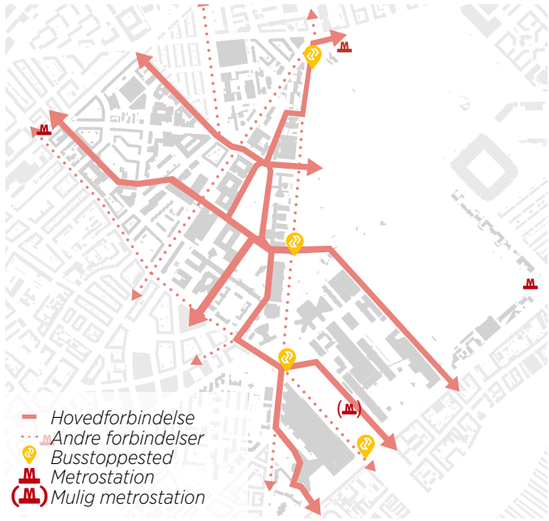
3.2 | Hovedgreb

Sådan skal delområderne forbindes

Hovedgrebet skal skabe mere plads til innovation og virksomheder og forbinde Nørre Campus, Rigshospitalet og Haraldsgadekvarteret med hinanden og byen. Det består af tre sammenhængende lag: hovedforbindelser, byrum og grønne områder samt 13 udviklingsgreb.

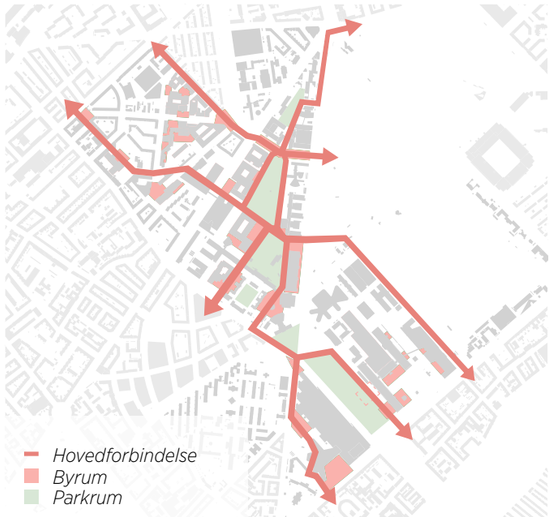
Det strategiske hovedgreb for helhedsplanen i IDC tager udgangspunkt i at skabe sammenhæng gennem fysiske forbindelser, der binder distriktets aktører, funktioner og byrum sammen til ét sammenhængende innovationsdistrikt.

HOVEDFORBINDELSER

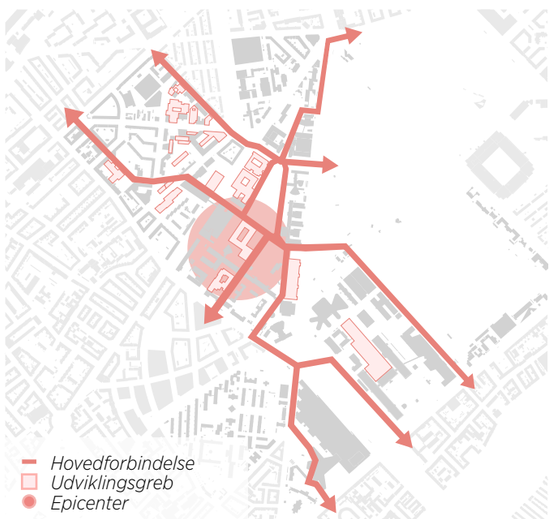
Nye og forbedrede ruter skal gøre det lettere at gå og cykle mellem institutioner, virksomheder, kvarterer og kollektiv transport. Forbindelsen langs vejen Universitetsparken og videre ad Vermundsgade indgår i hovedgrebet og skal bidrage til at binde udviklingsgrebene sammen. Ole Maaløes Vej skal ligeledes indgå som en central forbindelse med mulighed for mere grønt. Ruterne skal forbindes med metrostationer og BRT-busstop, hvor busser kan transportere mange passagerer effektivt.

Hovedgrebet skal også tage højde for forbindelsen til en mulig kommende metrostation ved Rigshospitalet i Amorparken. Der er endnu ikke truffet beslutning om et metroprojekt her.

BYRUM OG GRØNNE OMRÅDER

Pladser, parker og mindre opholdssteder skal danne et sammenhængende netværk langs ruterne. Grønne forbindelser skal gøre området mere indbydende og give plads til møder, aktivitet og ro. Udviklingsgreb 9 skal have karakter af parkrum, hvor det grønne er bærende.

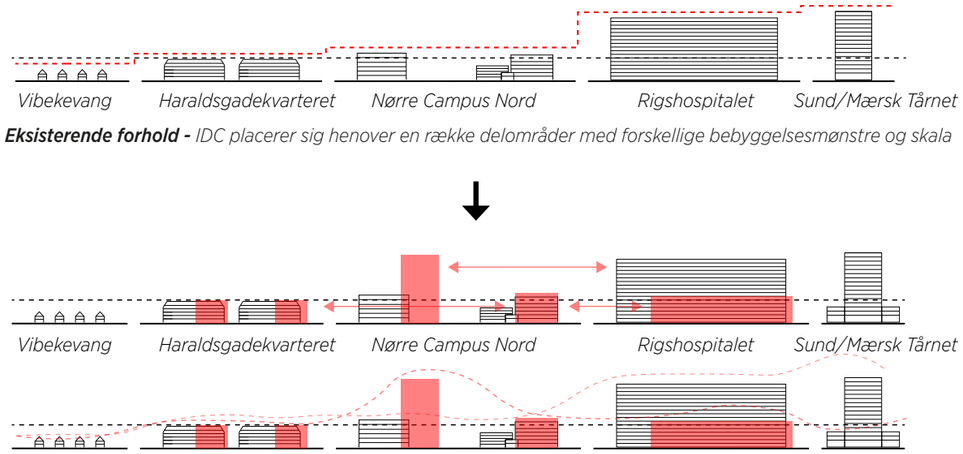

UDVIKLINGSGREB

De 13 udviklingsgreb undersøger muligheder for nye bygninger, omdannelse, byrum og forbindelser. Nye arealer skal give plads til virksomheder, forskning, uddannelse og behandling. Hvert greb skal samtidig forbedre sammenhængen med omgivelserne og tage hensyn til eksisterende bygninger, grønne kvaliteter og stedets karakter.

Den fysiske udvikling skal følges af en aktiv indsats for at tiltrække virksomheder, investeringer og internationale talenter. Grundejere, institutioner, virksomheder og myndigheder skal samarbejde om realiseringen over mange år. De viste muligheder skal kvalificeres gennem den videre planlægning og de enkelte projekter.

Principper for fortætning og tilpasning

Eksisterende forhold - *IDC placerer sig henover en række delområder med forskellige bebyggelsesmønstre og skala*

Fremtidige forhold - *Helhedsplanen undersøger mulig fortætning med høje bygninger i Nørre Campus Nord, i højder svarende til de høje bebyggelser ved Rigshospitalets Centralkompleks og Mærsk Tårnet*

Forskellene mellem delområderne skal være udgangspunkt for den nye arkitektur. Sammenhæng skabes gennem forbindelser og byrum, mens bygninger og anlæg skal udvikles med høj arkitektonisk kvalitet, omsorg for detaljen og forståelse for det eksisterende miljø.

Nørre Campus er udviklet gennem mere end 100 år. Mærsk Tårnet, Niels Bohr Bygningen og Biocenteret repræsenterer nyere, større bygninger, mens blandt andet Gottlobs og Koppels smallere bygninger fortæller om tidligere perioder. Universitetsparken på Nørre Campus Nord udgør et samlet, særligt værdifuldt kulturmiljø. Det er derfor både de enkelte bygninger og sammenhængen mellem bygninger og landskab, som udviklingen skal forholde sig til.

Ved ombygning skal eksisterende bygningers bærende arkitektoniske værdier vurderes og bevares. Det gælder blandt andet bygningernes karakteristiske former, proportioner og indbyrdes placering. Nye bygninger skal have et nutidigt udtryk og samtidig passe til stedets skala, materialer og kulturhistorie. Materialer, detaljer og mødet mellem bygning og terræn skal være gennemarbejdede både på afstand og tæt på.

I Haraldsgadekvarteret skal nyt byggeri som udgangspunkt tilpasses den københavnske byskala, hvor fire til fem etager præger store dele af kvarteret. Udviklingen skal bygge videre på blandingen af boliger, erhverv, uddannelse og tidligere industri uden at udviske kvarterets sammensatte karakter.

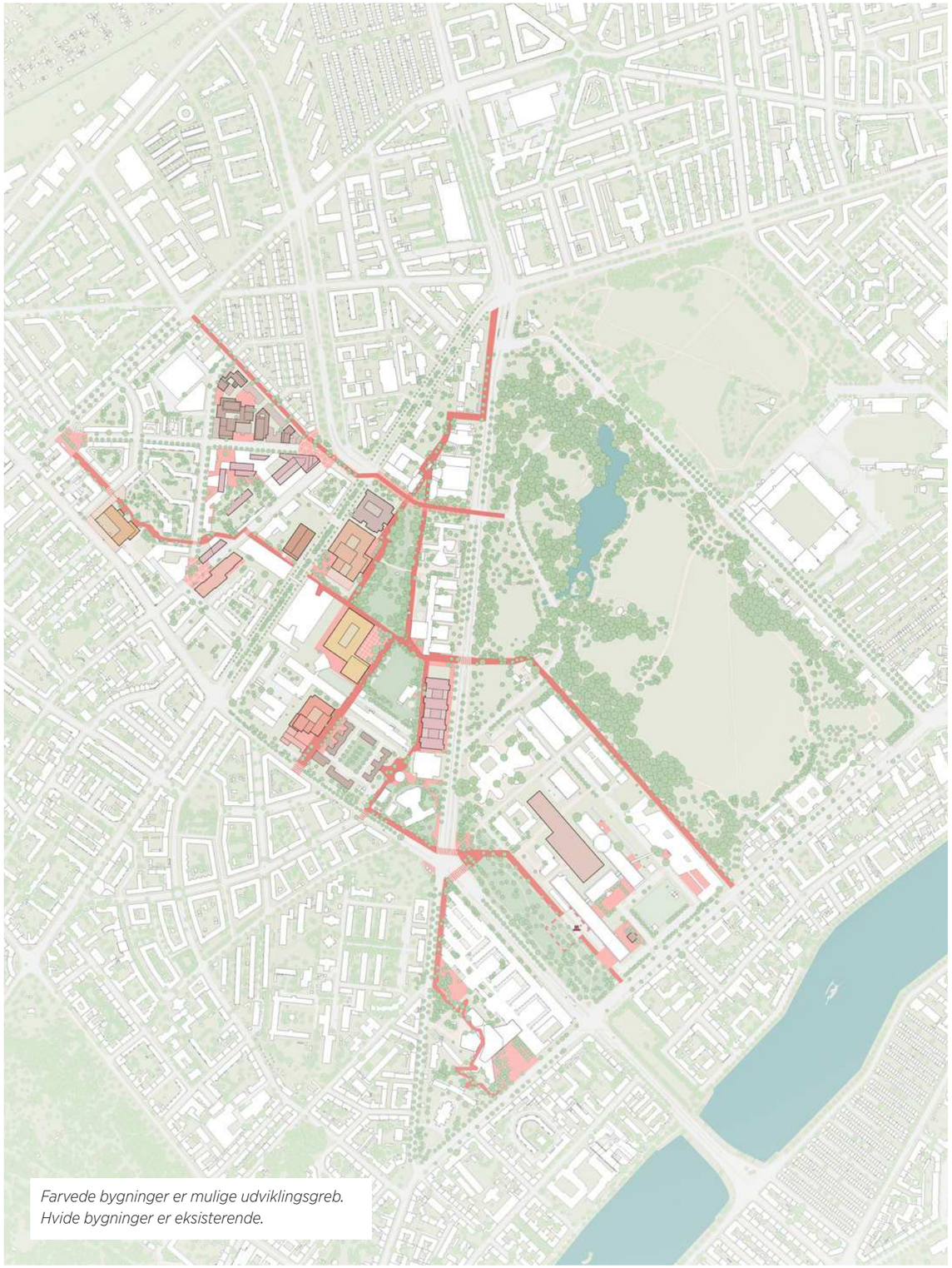
På Nørre Campus Nord bør tættere og enkelte steder højere byggeri undersøges. Helhedsplanens undersøgelser peger på, at dette område er mest velegnet til højere byggerier med henblik på markant fortætning. Afstanden til de omkringliggende boliger kan mindske nogle skyggekonflikter, men højder og tæthed skal altid vurderes i forhold til bydelen, landskabet, kulturmiljøet, eksisterende bygninger og opholdsarealer. Oplevelsen både tæt på og på afstand skal indgå i vurderingen. Ved udviklingsgreb 3 skal konsekvenserne af byggeri ind i parkområdet undersøges konkret og afvejes mod hensynet til de grønne arealer og det samlede kulturmiljø. Denne afvejning er ikke afsluttet.
Ved Rigshospitalet og Nørre Campus Syd findes både store bygningskomplekser og lavere bebyggelser. Nyt byggeri skal forholde sig til denne variation og hospitalets langsigtede modernisering. Større bygninger kan være relevante, men skal vurderes i forhold til drift, patienter, ansatte, beredskab, adgang, skygge og den omgivende by.

Nye bygninger skal bidrage til bedre forbindelser og et tættere samspil mellem fagmiljøerne og bylivet, samt give plads til nye virksomheder, iværksættere, forskere og talenter i distriktet. Principperne er grundlag for videre undersøgelser. De giver ikke byggeret og fastlægger ikke på forhånd bestemte bygningshøjder.

IDC placerer sig henover en række delområder med forskellige bebyggelses mønstre og skala.

Oversigt over fremtidige forhold

Farvede bygninger er mulige udviklingsgreb.
Hvide bygninger er eksisterende.

Illustrationsplan 1:10 000

04 | Det skal være lettere at komme til og rundt i området

Jagtvej er vist med et reduceret 2-sporet begrønnet vejudlæg. I billedets venstre side er P1 vist og til højre UG 12. Denne visualisering har alene til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste.

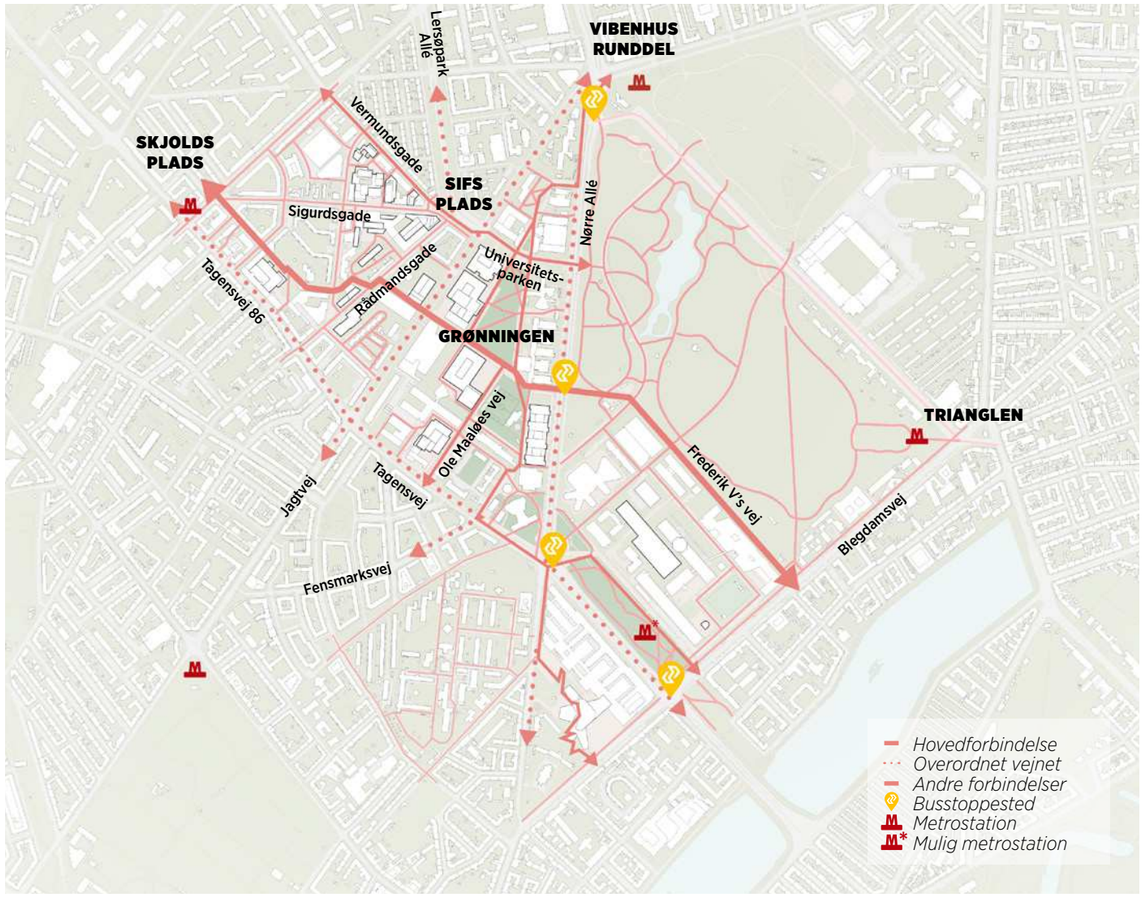
4.1 | Det skal være lettere at komme til og rundt i området

Det skal være let at komme til, fra og gennem Innovation District Copenhagen. Helhedsplanen foreslår derfor at forbedre forbindelserne mellem områdets institutioner, virksomheder og kvarterer og knytte dem tættere til byens gangruter, cykelnet og kollektive transport. Hovedforbindelser skal danne et sammenhængende net for gående og cyklister. De skal være lette at finde og trygge at bruge. Vejnettet skal samtidig kunne afvikle både byens gennemgående trafik og områdets lokale trafik, varelevering, busankomster og beredskab. Parkering skal organiseres, så den nødvendige biladgang kan forenes med mere plads til ophold og færdsel til fods og på cykel.

Flere af de foreslåede ændringer kræver trafikale undersøgelser og nærmere aftaler mellem grundejere og myndigheder. En indledende vurdering har peget på muligheder for at tilpasse Jagtvej og vejen Universitetsparken. På Tagensvej foreslås en foranalyse af bedre krydsningsmuligheder. Forslagene beskrives nedenfor med deres forskellige forudsætninger.

SAMMENHÆNG MED VISIONSPLAN HARALDSGADE-KVARTERET

Visionsplanen for Haraldsgadekvarteret skal indgå i den videre udvikling af Innovation District Copenhagen. Særligt Titangade, Sigurdsgade, Lersø Parkallé, Vermundsgade, Rådmandsgade og Sifs Plads er relevante for forbindelserne til og gennem distriktet. Helhedsplanens ambitioner skal koordineres med kommende projekter, så gang-, cykel- og grønne forbindelser hænger sammen på tværs af distriktet og kvarteret.

Hovedforbindelserne binder Innovation District Copenhagen sammen på tværs af området og kobler institutioner, virksomheder og kvarterer til byens gang-, cykel- og transportnet. Tydelige og trygge forbindelser skal gøre det let at bevæge sig til, fra og gennem området og styrke sammenhængen mellem de vigtigste byrum og funktioner.

HOVEDFORBINDELSER SKAL BINDE DELOMRÅDERNE SAMMEN

Hovedforbindelserne udgør det overordnede net af forbindelser gennem distriktet. De skal knytte kvarterer, institutioner, virksomheder, parker og centrale byrum sammen og fortsætte ud i den omgivende by. Nogle strækninger ligger på selvstændige stier, mens andre følger veje, hvor der også er biltrafik.

Mod nord skal nettet forbinde Nørre Campus med Vibenshus Runddel og metrostationen. Gennem campus skal eksisterende ruter suppleres og forbedres, så der bliver mere direkte forbindelser mellem bygninger og byrum. Vejen Universitetsparken og forbindelsen videre ad Vermundsgade skal indgå i sammenhængen på tværs. Mod syd foreslås bedre ankomst ved Ole Maaløes Vej og en forbindelse til cykelnettet ved Fensmarksgade. Det kræver blandt andet, at mulighederne for at krydse Tagensvej undersøges. På den måde kan Nørre Campus Nord og Nørre Campus Syd forbindes bedre med hinanden og med Nørrebro.

Ved Tagensvej 86, hvor Københavns Professionshøjskole i dag har bygninger, foreslås en rolig, grøn gangforbindelse mod Skjolds Plads. Forløbet skal tilpasses de eksisterende udearealer og være en del af distriktets samlede hovedstinet. Det skal forbinde området med metrostationen og kvarteret, uanset bygningernes fremtidige anvendelse.

FREDERIK V'S VEJ SKAL RUMME FLERE HENSYN

Frederik V's Vej kan styrke forbindelsen gennem distriktet og videre til Rigshospitalet og Blegdamsvej. Vejen er samtidig en vigtig adgang for ambulancer, tung trafik, hospitalets drift og bilister til parkeringspladserne. Hurtig og uhindret adgang for beredskabet skal indgå som en grundlæggende forudsætning.

I arbejdet med helhedsplanen er forskellige principper for vejens udformning undersøgt. En løsning skal afveje hospitalets adgangsbehov mod bedre forhold for gående og cyklister, trafiksikkerhed og parkering. Den kan indebære, at noget terrænparkering flyttes. Der er endnu ikke valgt en konkret løsning.

Ved Blegdamsvej foreslås et forbedret krydsningspunkt, som kan forbinde ruten med byen syd for hospitalet. Både vejens indretning og krydsningen skal undersøges nærmere i den videre planlægning.

Universitetsparken. Foto: Kontraframe

Sigurdsgade. Foto: C.F. Møller Architects

Ole Maaløes Vej. Foto: Kontraframe.

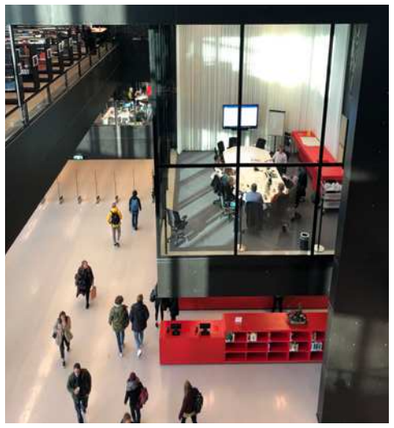

Frederik V's Vej. Foto: Kontraframe.

4.2 | Infrastruktur og mobilitet

Byudviklingsprincipper

TILFÆLDIGE MØDER SOM DRIVKRAFT FOR INNOVATION

1. Visuelle forbindelser og rumlig nærhed mellem videnstunge funktioner

Etablere et tæt net af gang- og cykelforbindelser, visuelle sigtelinjer og tydelig wayfinding, så områdets funktioner opleves som tæt forbundne og inviterer til spontane møder.

2. Opløsning af barrierer og tilrettelæggelse af bevægelsesmønstre der skaber møder

Tilrettelægge forbindelser, interne koblinger og byrum, så daglige ruter krydser hinanden, og så studerende, forskere, ansatte og besøgende naturligt deler færdselsrum.

3. Centrale mødesteder ved vigtige knudepunkter

Placere opholdsrum, små pladser og byrum til pauser, ophold og arrangementer tæt på bygninger, indgange, ankomstzoner og centrale bevægelseslinjer.

ET OMRÅDE DER GIVER TILBAGE TIL BYEN

1. Sammenfletning af IDC og den omgivende by

Indrette bygningers nederste etager med funktioner, der henvender sig til offentligheden og synliggør distriktets aktiviteter.

2. Strategisk fordeling af aktivitetsskabende funktioner

Placere publikumsrettede funktioner ved de vigtigste forbindelser og mødesteder, så aktivitet trækkes ud i byen.

3. Ensartet kvalitetsniveau i byrum og gader

Skabe sammenhæng i gader og byrum gennem klare infrastruktur-typer, forbindelseshierarkier og fælles designprincipper for byrumsinventar.

UDVIKLING MED AFSÆT I DE LOKALE KVALITETER

1. Viderebygning på historiske spor og understøttelse af sammenhæng mellem nyt og gammelt

Lade stiforløb, ophold og forbindelser afspejle stedets historiske lag og styrke oplevelsen af sammenhæng mellem nyt og gammelt.

2. Infrastruktur med stærk identitet

Veje, stier og andre infrastrukturelementer skal tage afsæt i stedets eksisterende kvaliteter og understøtte områdets samlede identitet. De skal ikke blot sikre funktionelle forbindelser, men bidrage til oplevelsen af stedet gennem skala, materialer, beplantning og udformning.

EN STÆRK KERNE I EN BREDERE NETVÆRKSBY

1. Høj koncentration af specialiserede funktioner og innovationskraft

Samle specialiserede funktioner og centrale tilbud i en tæt og sammenhængende innovationskerne for at skabe et epicenter for innovation.

2. Wayfinding og strategiske koblinger til den omgivende by

Forbinde kernen til parker, stationer, campusmiljøer og øvrige byområder gennem stærke fysiske forbindelser.

3. Mobilitetsknudepunkt i den bredere netværksby

Udvikle kernen som et tydeligt knudepunkt for kollektiv trafik, cykling og gang, så den indgår aktivt i den bredere netværksby.

BÆREDYGTIGHED

1. Understøt bæredygtig hverdagsmobilitet

Styrke gang- og cykelforbindelser og gøre det nemt, trygt og attraktivt at vælge bæredygtige transportformer i hverdagen.

2. Styrk Grønningen og grønne sammenhænge

Forbinde Grønningen med områdets øvrige grønne rum og skabe et sammenhængende grønt netværk, der styrker biodiversitet, ophold og rekreative forbindelser.

3. Skab byliv og sammenhæng på tværs

Skabe attraktive mødesteder og aktive byrum, der binder områdets funktioner sammen og understøtter møder, ophold og aktiviteter på tværs.

4. Sikre overgange og færdselsmiljøer

Bearbejde overgange, krydsninger og ankomstzoner, så bevægelser på tværs af området opleves trygge, sammenhængende og lette at aflæse.

ET TRYGT OG SIKKERT INNOVATIONSDISTRIKT

1. Sikre overgange og færdselsmiljøer

Etablere trygge fodgængerforbindelser, sikre krydsninger og overskuelige bevægelsesforløb i hele området.

2. Tryghed i underføringer og passager

Opgradere tunneller, passager og andre udsatte forbindelser med bedre lys, åbenhed og aktivitet.

3. Overskuelighed og tydelig rumlig organisering

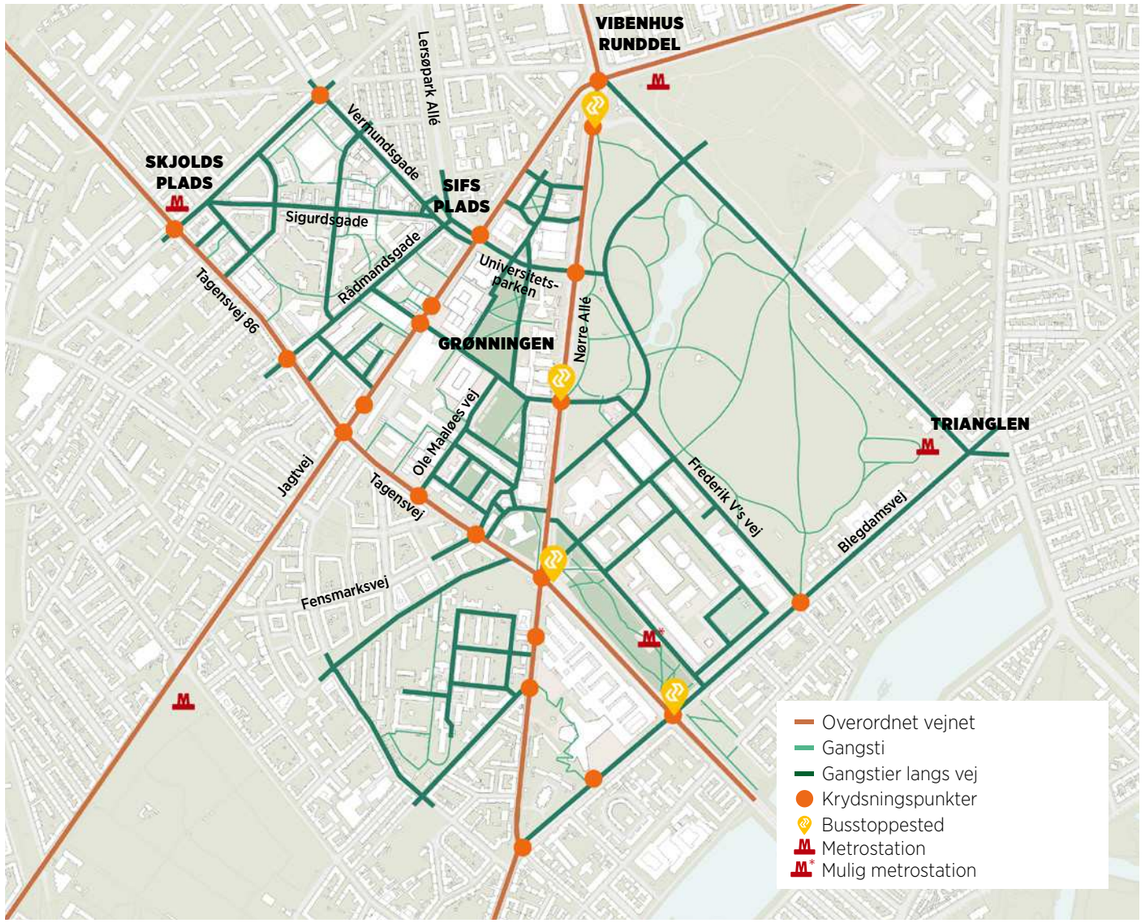
Skabe overskuelige ankomster, klare forløb og let aflæselige forbindelser, som styrker orientering og oplevet tryghed.

Fotos: C.F. Møller Architects

Sådan sikres sammenhæng for gående

Gangnettet skal gøre det let at vælge en direkte rute mellem områdets forskellige mål. Fortove langs vejene skal hænge sammen med selvstændige stier og parkstier, og adgangene fra de omgivende gader skal være tydelige. De mindre ruter skal give adgang til bygninger og opholdssteder uden at gøre hovedforbindelsernes forløb uklart. Hvor gangruterne møder indgange og byrum, skal der være plads til både passage og ophold. En tur gennem området kan dermed også give mulighed for en pause eller et møde med andre. Ruterne skal fortsætte ud af distriktet, blandt andet mod Skjolds Plads og Trianglen. Afhængigt af den endelige organisering af parkering og adgang kan der arbejdes med nye eller forbedrede krydsninger af Tagensvej og Jagtvej. Der forventes i første omgang ikke nye krydsningspunkter på Nørre Allé. Gangnettet skal kunne tilpasses, efterhånden som bygninger får nye funktioner og flere mennesker bruger området.

En styrket kollektiv trafikbetjening, herunder mulige videreførelser af M5 og en eksprestunnel for S-tog, vil være væsentlig for at kunne indfri ambitionerne for Innovation District Copenhagen og understøtte områdets udvikling. De mulige projekter er ikke besluttede, men bør indgå som væsentlige perspektiver i den videre planlægning af områdets forbindelser og adgangsforhold.

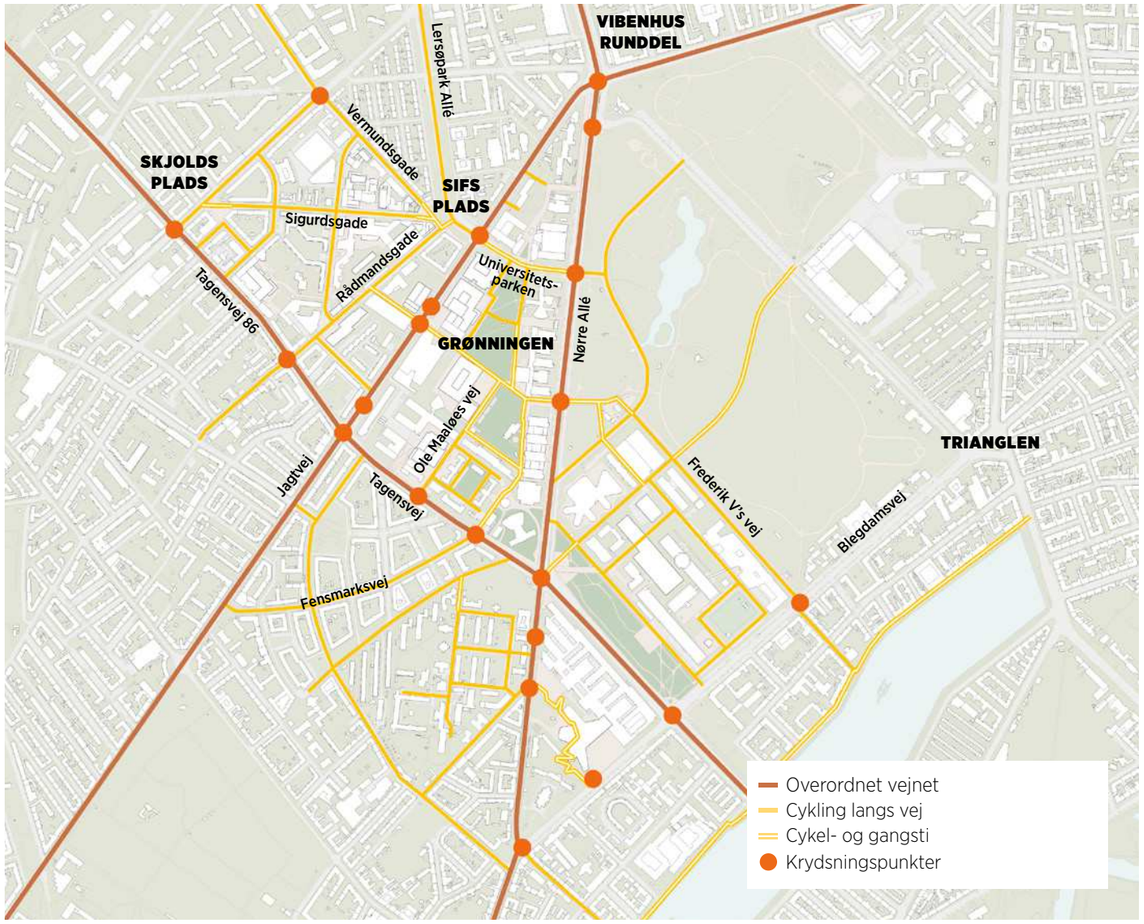
Områdets forbindelser til byen omfatter gangruter, cykelnet, metrostationer og busstop. En mulig kommende metrostation ved Rigshospitalet i Amorparken er et langsigtet perspektiv. Der er ikke truffet beslutning om et metroprojekt her.

Cykelnettet binder campus sammen med byen

De overordnede cykelruter omkring distriktet skal forbindes med ruterne gennem området. Cykelstier langs vejene og fælles gang- og cykelstier skal give adgang til institutioner, virksomheder, byrum og kollektiv transport. Hvor cyklister færdes sammen med biler eller gående, skal indretningen gøre færdslen overskuelig og sikker.

En forbindelse fra Rådmandsgade gennem Nørre Campus mod Fælledparken kan styrke cykling på tværs. En foreslået rute med kobling til Fensmarksgade kan samtidig supplere forbindelserne i østlig og vestlig retning og skabe bedre adgang fra Nørrebro. Mulige krydsningspunkter over Tagensvej er afgørende for denne sammenhæng.

Vejen Universitetsparken kan udvikles med bedre cykelforhold og en tydeligere ankomst til området. Vejen skal fortsat kunne bruges af biler, ambulancer og varetrafik. Den konkrete fordeling af pladsen mellem trafikformerne skal derfor afklares som en del af vejens mulige omdannelse.

Cykelnettet omfatter ruter langs veje og fælles gang- og cykelstier. Forslag til nye strækninger og krydsninger kan forbedre sammenhængen med byens øvrige cykelnet. Vejen Universitetsparken er fortsat en vej med biltrafik.

Vejnettet skal sikre adgang og drift

Det overordnede vejnet skal afvikle biltrafikken i København og samtidig give adgang til distriktet. De mindre veje skal betjene bygninger, parkeringsanlæg, varelevering og daglig drift. Vejnettet skal også kunne rumme busankomster og beredskab, herunder hospitalets særlige behov.

En tydelig fordeling mellem de overordnede og lokale veje kan begrænse unødvendig gennemkørende trafik i de indre dele af området. Brandveje kan nogle steder også indgå som forbindelser for gående og cyklister, når adgangen for beredskabet sikres.

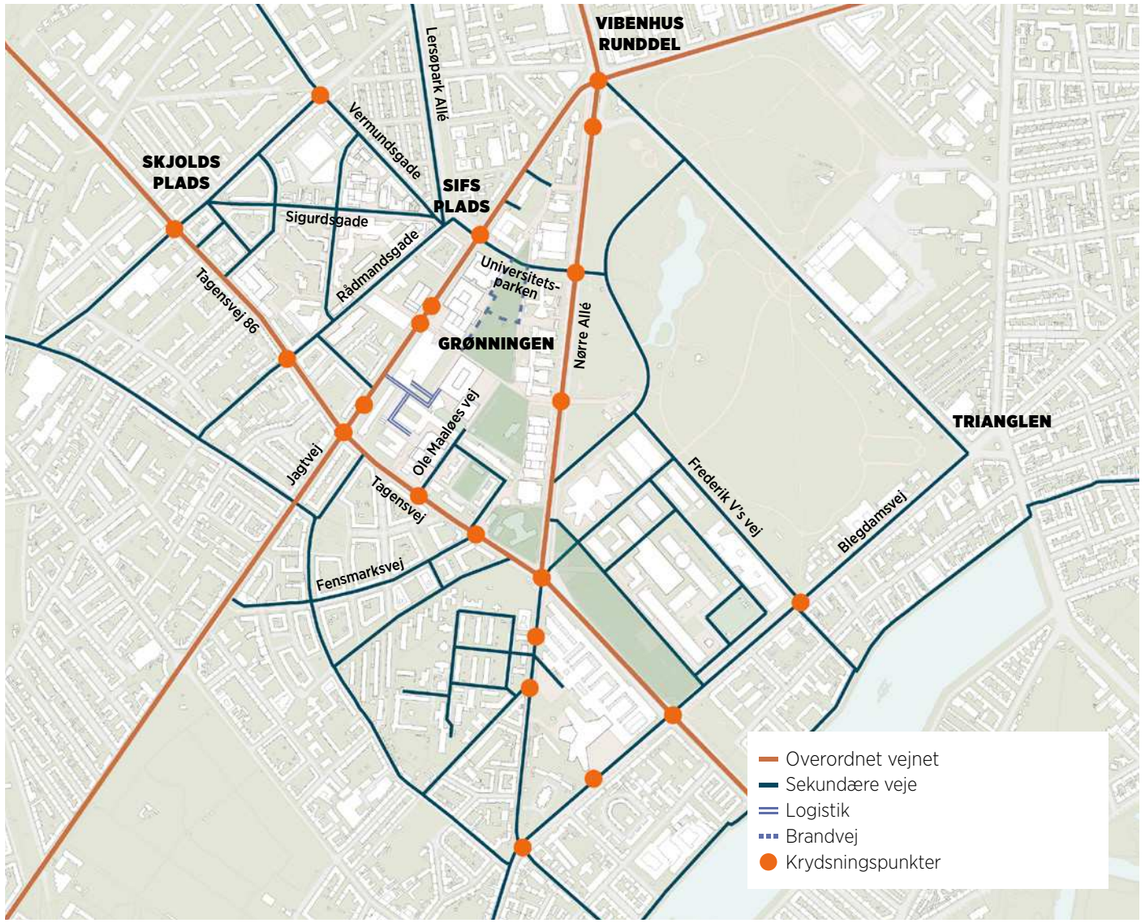
Hvor trafikale vurderinger viser, at det er muligt, kan vejarealer tilpasses, så der bliver bedre krydsninger og mere plads til beplantning, cyklister og gående. Mulighederne er forskellige fra vej til vej og skal vurderes i forhold til både områdets og byens trafik.

JAGTVEJ KAN FORBINDE KVARTERERNE BEDRE

Jagtvej er i dag både en grøn forbindelse og en trafikal barriere mellem Haraldsgadekvarteret og Nørre Campus. Med to vognbaner i hver retning optager biltrafikken en stor del af gaderummet, og det kan være vanskeligt at bevæge sig på tværs.
Den trafikale vurdering viser, at Jagtvej fra Tagensvej til Vibenshus Runddel kan indsnævres fra to til ét spor i hver retning ved den forventede fremtidige trafik. En indsnævring kan reducere vejens barrierevirkning og frigive plads til tryggere krydsningsmuligheder. Indsnævringen er ikke besluttet og der skal laves yderligere undersøgelser herunder af krydset ved Tagensvej.

Hvis en omdannelse er mulig, kan den frigive plads til bredere fortove, bedre cykelforhold og mindre pladsdannelser. Det kan gøre det lettere for beboere, studerende, forskere, medarbejdere og besøgende at komme mellem kvarterne på hver side af vejen.

Flere træer, beplantning og opholdsmuligheder kan forstærke Jagtvejs grønne karakter og sammenhængen med de grønne forløb omkring Nørre Allé. Frigjort vejareal kan også give plads til regnvandshåndtering og levesteder for flere arter. Den grønne forbedring skal udvikles sammen med vejens fremtidige trafikfunktion.

Det overordnede vejnet afvikler byens trafik, mens lokale veje giver adgang til bygninger, parkering og drift. Nørre Allé syd for Tagensvej indgår som en sekundær vej. Forslag til ændringer skal vurderes sammen med varelevering, busadgang og beredskab.

SAMMENHÆNG MED HARALDSGADEKVARTERETS UDVIKLING

En del af Haraldsgadekvarteret indgår i innovationsdistriktet. Helhedsplanen skal koordineres med Visionsplanen for Haraldsgadekvarteret, som er udarbejdet af Områdefornyelsen ved Skjolds Plads, og med det igangværende projekt for begrønning og byrum på Sigurdsgade og sidegaderne.

Kvarterets brede gader, tilbagetrukne bygninger og grønne lommer er vigtige for dets karakter. Eksisterende træer skal bevares, og mere beplantning, ophold og udadvendte stueetager kan gøre gaderne mere indbydende. Sifs Plads, underføringen ved Jagtvej og forbindelserne mod Nørre Campus er steder, hvor indsatserne kan understøtte hinanden. Helhedsplanen erstatter ikke kvarterets visionsplan.

TAGENSVEJ SKAL VÆRE LETTERE AT KRYDSE

På Tagensvej er det vigtigste formål at undersøge bedre krydsningsmuligheder for gående og cyklister. En foranalyse bør afklare, om kørebanen kan indsnævres til ét spor i hver retning på relevante strækninger, og hvordan midterheller og sideheller kan gøre krydsningerne tryggere. Hverken indsnævringens mulighed, udstrækning eller udformning er afklaret.

Mulige krydsninger ved Ole Maaløes Vej og Fensmarksgade skal vurderes i denne sammenhæng. De kan indgå i en samlet omdannelse, men kan også undersøges som selvstændige forbedringer. Parkering mellem krydsningspunkterne kan fortsat være nødvendig. Der er derfor ikke grundlag for at forudsætte, at hele vejstrækningen får færre parkeringspladser eller en sammenhængende ny opholdszone.

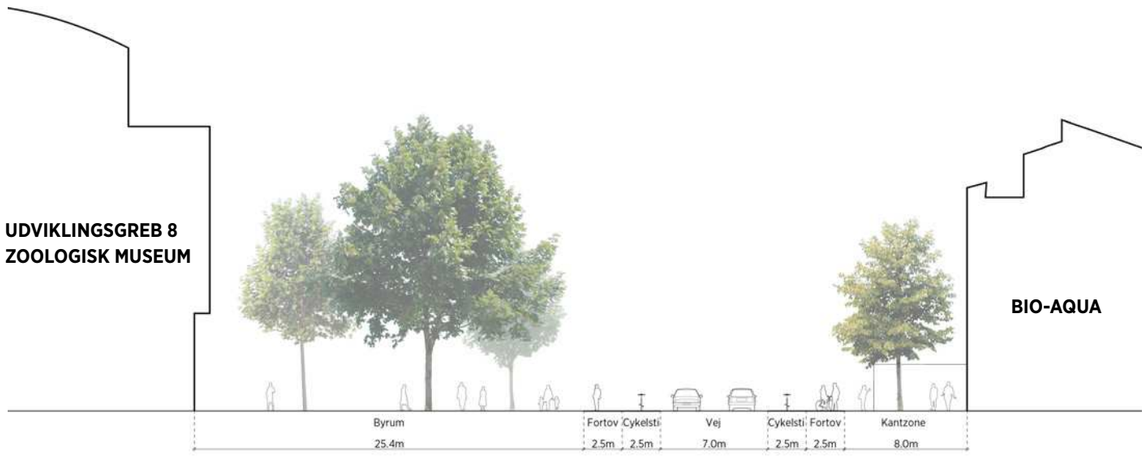
VEJEN UNIVERSITETSPARKEN KAN FÅ ET GRØNNERE PRÆG

Vejen Universitetsparken skal fortsat give adgang til Rigshospitalets parkeringshus og betjene ambulancer og varetrafik. Den forholdsvis begrænsede trafikmængde har i den indledende trafikale vurdering peget på mulighed for at reducere kørebanens bredde.

Den trafikale vurdering viser, at en fuld lukning af vejen Universitetsparken for biltrafik mellem Jagtvej og Nørre Allé kan være vanskelig, blandt andet på grund af vejens betydning for trafik til og fra Rigshospitalet. Trafikmængden er samtidig begrænset, og en reduktion af antallet af vognbaner kan derfor være en mulighed for at mindske vejens barrierevirkning og frigive plads til andre formål.

En tilpasning kan frigive plads til beplantning, ophold og bedre forhold for gående og cyklister. Samtidig kan bedre krydsninger og en samlet landskabelig bearbejdning styrke sammenhængen mellem Grønningens dele på hver side af vejen. Udviklingsgreb 9 beskriver mulighederne for denne strækning nærmere.

Mod vest opleves vejen som en forlængelse af Lersø Parkallé. Visionsplanen for Haraldsgadekvarteret peger på en omdannelse af Lersø Parkallé. De to forløb bør derfor ses i sammenhæng, men visionsplanen er ikke i sig selv en beslutning om finansiering eller anlæg.

Principsnit A-A: Vejen Universitetsparken 1:400

UG 9 set fra vest. En mulig reduktion af vejen "Universitetsparken" fra 4 til 2 spor vil skabe en større sammenhæng imellem parkrummene nord og syd for vejen og tilbyde området flere rekreative arealer. Denne visualisering har alene har til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste.

Parkering som overgang mellem byen og campus

SÅDAN ORGANISERES PARKERING

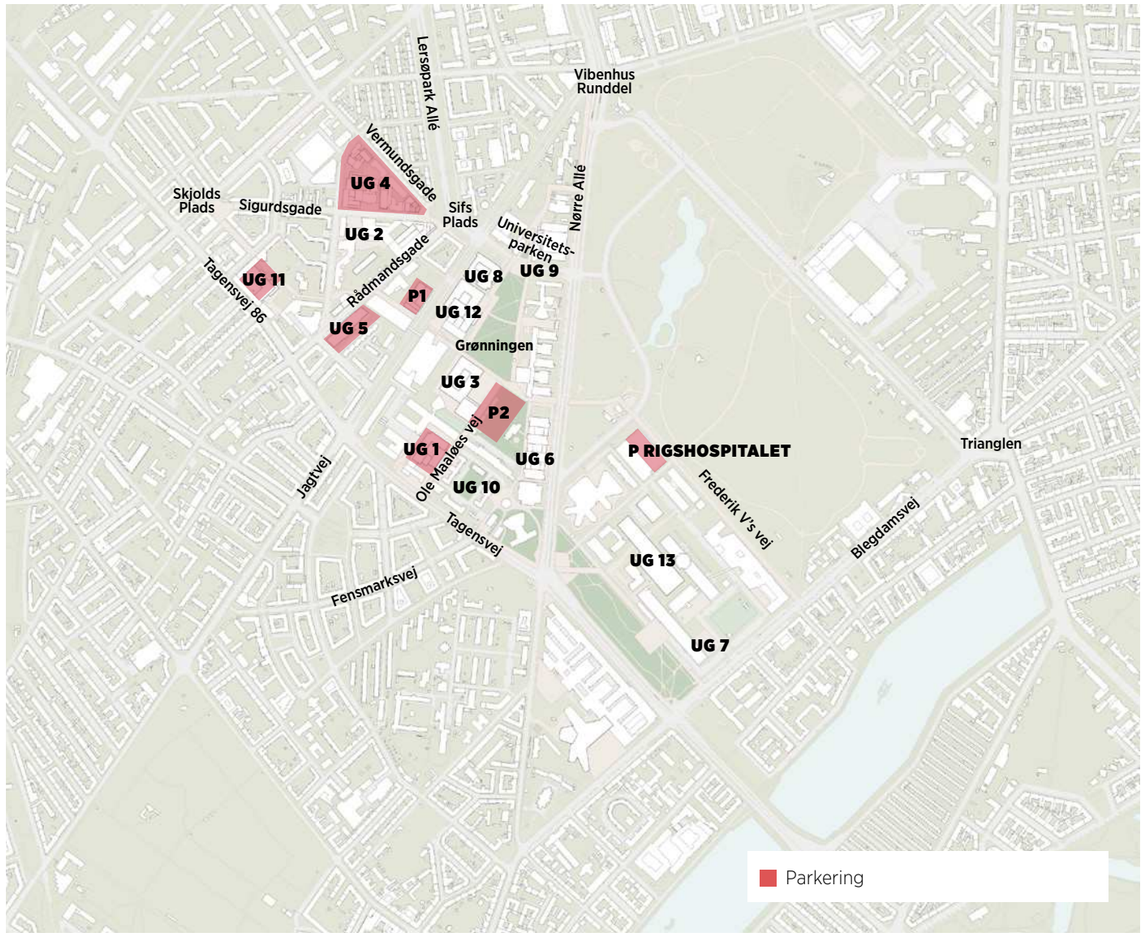
Når der skal være plads til mere innovation, så skal der etableres flere parkeringspladser. Samtidig foreslår planen, at konkrete parkeringspladser på terræn relokeres for at skabe plads til nybyggeri. Derfor er der samlet forslag til 1300 nye parkeringspladser i Nørre Campus og Haraldsgadekvarteret, som vil være behovet ved den i helhedsplanen maksimale udbygning. Parkeringen organiseres, så den understøtter IDC's overordnede infrastrukturstrategi. Parkering placeres så vidt muligt ved de forskellige udviklingsgreb, hvor den kan fungere som et naturligt overgangsled mellem det overordnede vejnet og campusområdets interne forbindelser. Herved samles biltrafikken ved destinationerne, mens de centrale campusområder i højere grad kan prioriteres til gående, cyklister, ophold og byliv.

I Nørre Campus etableres både decentral og central parkering med p-kælder ved UG 1 samt P1 og P2 som centrale, fælles parkeringsløsninger. P1 er ikke på Nørre Campus, men løser behovet for parkering her. I Haraldsgadekvarteret placeres parkering i p-kældre ved UG 4, UG 5 og UG 11. Placeringen ved udviklingsgrebene understøtter samtidig tydelige knudepunkter for ankomst og videre bevægelse gennem området. Rigshospitalets parkeringsforhold er ikke omfattet af helhedsplansarbejdet.

Helhedsplanens parkeringsprincipper bygger på et fælles udgangspunkt, der er udviklet i dialog med Københavns Kommune, baseret på erfaringstal fra lignende byggerier. For erhverv anvendes en norm på én parkeringsplads pr. 250 etagemeter, mens der for uddannelses- og forskningsfaciliteter arbejdes med én parkeringsplads pr. 300 etagemeter.
Det konkrete parkeringskrav for det enkelte udviklingsgreb fastlægges i den efterfølgende kommune- og lokalplanlægning.

Samlet set understøtter principperne en afbalanceret parkeringsløsning, hvor nødvendig biladgang tilgodeses samtidig med, at der skabes plads til et sammenhængende, attraktivt og aktivt miljø for gående og cyklister.

En strategisk placering af parkeringen understøtter dermed både organisering, koblinger og resiliens: Parkeringen sikrer nødvendig adgang, samtidig med at campus og innovationsdistriktet kan udvikles med mindre biltrafik i de centrale byrum og med fleksibilitet til fremtidens mobilitetsbehov.

Oversigt over parkeringspladser i forbindelse med udviklingsgrebene. Rigshospitalet indgår ikke i helhedsplanens arbejde med parkering.

BILPARKERINGSNORMER I KOMMUNEPLAN 2024

I forbindelse med nybyggeri eller ændret anvendelse af bebyggelse skal der etableres et antal parkeringspladser efter følgende normer.

Erhverv
Erhverv: 1:214. Ved kontorbyggeri kan parkeringsdækningen efter en konkret vurdering maksimeres eller minimeres, hvis der er et højere eller lavere parkeringsbehov. I tætbyen kan parkeringsdækningen maksimeres til 1 plads pr. 143 m² eller minimeres til 1 plads pr. 286 m². I vurderingen af det konkrete antal pladser indgår bl.a. lokalisering i forhold til kollektiv trafik og vejnet, virksomhedens behov mv.

Offentlige og almene formål
Ved byggeri til brug for offentlige og almene formål, herunder f.eks. uddannelse (erhvervsskoler, universiteter mv.), fastsættes parkeringsdækningen efter en konkret vurdering på baggrund af ejendommens/områdets anvendelse og beliggenhed i byen, antal ansatte og besøgende mv.

05 | Byrum og natur skal skabe liv mellem bygningerne

Med sine store træer og stærke landskabelige kvaliteter er Grønningen et rekreativt åndehul, der binder Nørre Campus Nord sammen. Foto: Kontraframe

5.1 | Forskellige steder til ophold, møder og ro

Byrummene i Innovation District Copenhagen skal give plads til hverdagslivet mellem bygningerne. Her skal studerende og ansatte kunne tage en pause, naboer gå en tur, og besøgende finde vej og sætte sig. Nogle steder skal samle aktivitet, mens andre skal give mulighed for at trække sig tilbage. De grønne områder skal have værdi i sig selv og indgå som en del af byens natur.

Helhedsplanen arbejder med forskellige typer af uderum. Hovedforbindelserne forbinder området og giver plads til korte ophold undervejs. De vigtigste pladser samler mennesker ved centrale indgange og forbindelser. Parkrum giver plads til natur, bevægelse og rekreation. Forpladser gør ankomsten til bygninger tydelig, mens små, beskyttede gårdrum tilbyder ro. Kantzoner er de nære overgange mellem bygningernes stueetager og de offentlige gader og pladser.

Rumtyperne beskriver forskellige opgaver. De fastlægger ikke en færdig indretning af hvert sted. Den videre planlægning skal tage hensyn til det faktiske areal, bygningernes brug, eksisterende træer, adgang og drift.

GRØNT SOM EN DEL AF HVERDAGEN

Eksisterende træer, parker og landskabelige sammenhænge skal beskyttes og styrkes. Mere varieret beplantning kan give blomstring gennem året, flere levesteder og forskellige naturoplevelser. Grønne tage og facader kan supplere naturen på terræn, hvor konstruktion, drift og vækstvilkår gør det muligt.

Ambitionen er at reducere andelen af belagte arealer, hvor færdslen og stedets brug tillader det. Flere bede og grønne flader kan give bedre plads til beplantning og regnvand. Træer kan skabe skygge på varme dage, mens læ og mulighed for regnbeskyttelse kan gøre ophold behageligt i en større del af året.
Regnvand skal så vidt muligt håndteres lokalt. Regnbede, lave områder i terrænet og belægninger, som vand kan trænge igennem, kan forsinke regnen og indgå i byrummenes udformning. Løsningernes kapacitet og samspil skal undersøges nærmere.

STEDER DER ER LETTE AT BRUGE

Byrummene skal indrettes, så flest mulige kan bruge dem uanset alder og funktionsevne. Det kræver tydelige adgangsforhold, plads til at færdes og forskellige muligheder for at sidde og opholde sig. Belysning og udsyn skal gøre det let at orientere sig og bidrage til tryghed.

Materialer, beplantning, kunst og inventar skal tage afsæt i stedernes historie og karakter. Historiske spor skal kunne genkendes. Forskning, sundhed, læring og kultur kan gøres synlige gennem udstillinger, installationer, inventar og midlertidige aktiviteter. Det skal ske med blik for, at hverdagsbrug og frie opholdsmuligheder er vigtige i alle delområder.

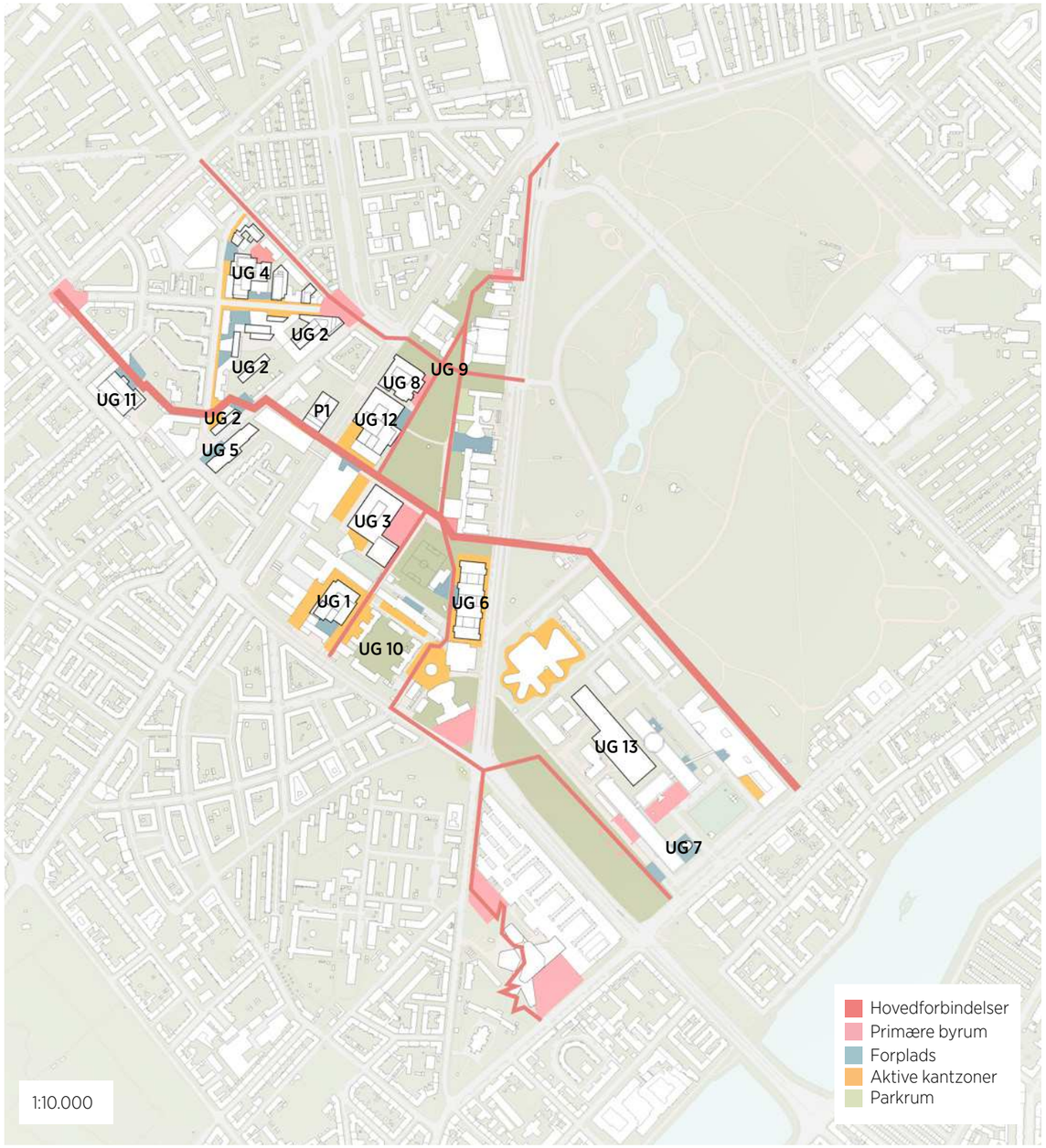
SUNDHEDSFREMMENDE BYRUM

Byrummene skal understøtte bevægelse, ophold og fællesskab i hverdagen. Grønne og trygge omgivelser kan give mulighed for både fysisk aktivitet, pauser og møder mellem mennesker. Gode forbindelser, forskellige opholdsmuligheder og adgang til grønne områder skal gøre det let at bruge byrummene på forskellige måder.

Byrummene skal være tilgængelige for mennesker med forskellige aldre og funktionsevner. Tydelige adgangsforhold, gode forbindelser og variation i opholdsmuligheder skal understøtte, at flest mulige kan bruge stederne uden særlige tilpasninger.

SAMMENHÆNG MED VISIONSPLAN HARALDSGADEKVARTERET

Visionsplanen for Haraldsgadekvarteret skal indgå i den videre udvikling af Innovation District Copenhagen. Særligt visionerne for Titangade, Sigurdsgade, Lersø Parkallé, Vermundsgade, Rådmandsgade og Sifs Plads er relevante. Helhedsplanens ambitioner skal koordineres med kommende projekter, så byrum udvikles med en sammenhængende karakter på tværs af distriktet og kvarteret.

Hovedforbindelser, centrale pladser, parkrum, forpladser, små gårdrum og kantzoner har forskellige funktioner i distriktets uderum. Kortet viser den overordnede sammenhæng. Den konkrete afgrænsning, indretning og adgang skal afklares i den videre planlægning.

5.2 | Byrum og landskab

Byudviklingsprincipper

TILFÆLDIGE MØDER SOM DRIVKRAFT FOR INNOVATION

ET OMRÅDE DER GIVER TILBAGE TIL BYEN

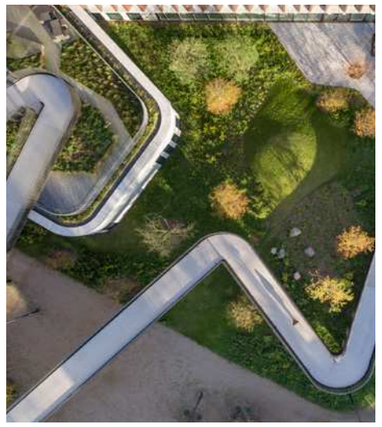
UDVIKLING MED AFSÆT I DE LOKALE KVALITETER

EN STÆRK KERNE I EN BREDERE NETVÆRKSBY

BÆREDYGTIGHED

ET TRYGT OG SIKKERT INNOVATIONSDISTRIKT

1. Varierede og fleksible opholdsrum
Udvikle grønne og urbane rum med siddemuligheder, uformelle arbejdszoner og fleksibel indretning, så de kan rumme både pauser, samtaler, hverdagsliv og mindre events.

2. Mødesteder langs bevægelseslinjer og ved indgange
Integrere grønne kantzoner, pocket parks, opholdsøer og urbane fællesrum langs de vigtigste forbindelser og tæt på bygningernes indgange, hvor korte ophold og uformelle møder naturligt kan opstå.

3. Komfortable byrum året rundt
Arbejde med mikroklima, skygge, beplantning og regnbeskyttelse, så byrummene får høj opholdskvalitet og kan bruges i store dele af året.

1. Attraktive offentlige byrum og grønne opholdsarealer
Etablere attraktive byrum og grønne opholdsarealer, som giver rekreativ og social værdi til både områdets brugere og den omgivende by.

2. Synlige aktiviteter i byrummet
Lade forskning, sundhed, læring og kultur komme til udtryk i byrummet gennem events, installationer og mulighed for ophold.

3. Knudepunkter for byens liv
Udvikle centrale ankomststeder, kryds og opholdsrum som tydelige knudepunkter, der styrker områdets identitet og byliv.

1. Synliggørelse og aktivering af eksisterende historiske lag
Synliggøre og aktivere eksisterende kulturhistoriske spor, strukturer og landskabstræk i områdets grønne og urbane rum.

2. Nye byrum, placemaking og midlertidighed med afsæt i lokal identitet
Udforme nye grønne og urbane rum med afsæt i stedets materialer, skala, atmosfære og lokale karakter. Placemaking baseret op stedernes identitet.

3. Byrum med naturvidenskabelig formidling, sanselighed, sundhed og kunst
Integrer naturvidenskabelig formidling i byrum, kunst som identitetsmarkør og understøt sundhed og sanselige oplevelser.

1. Centrale mødesteder i innovationsdistriktets kerne
Skabe identitetsskabende pladser og opholdsrum i kernen, som samler distriktets aktiviteter og brugere.

2. Grønne og urbane koblinger udadtil
Lade grønne forløb og landskabelige forbindelser binde innovationskernen sammen med de omkringliggende bymiljøer.

1. Styrkelse af universitetsparken og grønne sammenhænge
Etablere sammenhængende grønne strukturer, der både styrker rekreation, økologi og lokal identitet.

2. Bynatur på bygninger
Integrere grønne tage, facader og andre naturbaserede løsninger som del af den samlede bynatur.

3. Klimabevidste byrum
Udforme byrum med regnvandshåndtering, skygge, beplantning og robuste løsninger, der understøtter klimatilpasning.

4. Gode arbejds- og studiemiljøer
Skabe sunde, inkluderende og stimulerende arbejds- og studiemiljøer med natur, hjemlighed og plads til forskellige behov og måder at arbejde og lære på.

1. Trygge opholdsrum
Udforme grønne og urbane rum med god synlighed, aktiv kantzone og opholdsmuligheder, så de opleves sikre hele dagen.

2. Belysningsstrategi
Arbejde strategisk med belysning i stier, pladser, opholdsrum og overgangszoner for at styrke både funktion og atmosfære.

Fotos: C.F. Møller Architects

Ophold og natur langs hovedforbindelserne

Det skal være lettere at komme til og rundt i området. Her er opgaven at gøre ruterne behagelige og interessante at bruge. Mindre opholdsnicher, siddepladser med læ og muligheder for bevægelse kan give anledning til en pause eller en samtale undervejs. Ophold skal placeres, så det ikke spærrer for passagen.

Ved indgange og steder, hvor flere ruter mødes, kan en sti udvides til en mindre plads. Andre steder kan en enkelt bænk eller et grønt opholdssted være tilstrækkeligt. Der skal både være mulighed for åbent, socialt ophold og for mere afskærmede pauser.

FORBINDELSER MED PLADS TIL MØDER

Hovedforbindelserne skal gøre det let at bevæge sig mellem uddannelse, forskning og virksomheder og videre til parker, stationer og kvarterer. Ruterne skal mødes ved centrale byrum, der kan give anledning til pauser og uformelle møder. Offentligt tilgængelige funktioner og åbne stueetager skal så vidt muligt placeres her, så områdets aktiviteter bliver synlige.

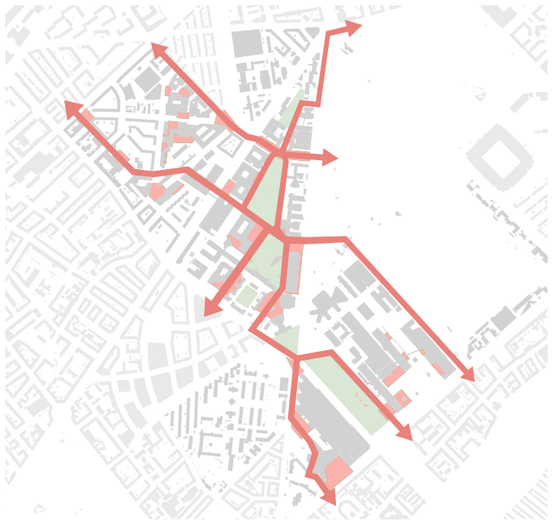
FORSKELLIG KARAKTER GENNEM OMRÅDET

I Haraldsgadekvarteret skal ruterne hænge sammen med kvarterets gader og byliv. På Nørre Campus kan de følge parkens grønne rum og forbinde forskning, undervisning og ophold. Ved Rigshospitalet og Fælledparken kan rolige, rekreative forløb tilgodese både hospitalets brugere og byens borgere.

Genkendelige belægninger, skiltning og belysning skal binde ruterne sammen, uden at stederne får samme udtryk. Kunst og naturvidenskabelig formidling kan give variation. Hvor der er mulighed for at fjerne overflødig belægning, kan ruterne ledsages af mere sammenhængende beplantning, som giver både mennesker og natur bedre vilkår.

TRYGHED GENNEM LYS OG OVERBLIK

Gode oversigtsforhold skal gøre byrummene lette at forstå og navigere i. Belysning, inventar og funktioner, skal designes så det er trygt at opholde sig og let at se, hvordan man kommer videre.

Mærsk Tårnet. Foto: Adam Mørk

CBS Kilen. Foto: C.F. Møller Architects

Primære byrum der samler område

De primære byrum skal ligge, hvor mennesker allerede færdes, eller hvor nye forbindelser og funktioner kan skabe et naturligt mødested. Nogle skal først og fremmest hjælpe besøgende med at finde vej. Andre kan rumme sociale aktiviteter, udstillinger eller mindre arrangementer. Omfanget skal passe til pladsens størrelse og omgivelser.

Tydelige indgange og forbindelser skal gøre det let at komme videre. Træer, bede og siddemuligheder kan skabe læ, skygge og forskellige steder at opholde sig. Belægning, materialer og eventuelt kunst kan give den enkelte plads karakter. Indretningen skal være fleksibel nok til at fungere på en almindelig hverdag, også når der ikke er et arrangement.

SIFS PLADS SOM MØDE MELLEM KVARTER OG DISTRIKT

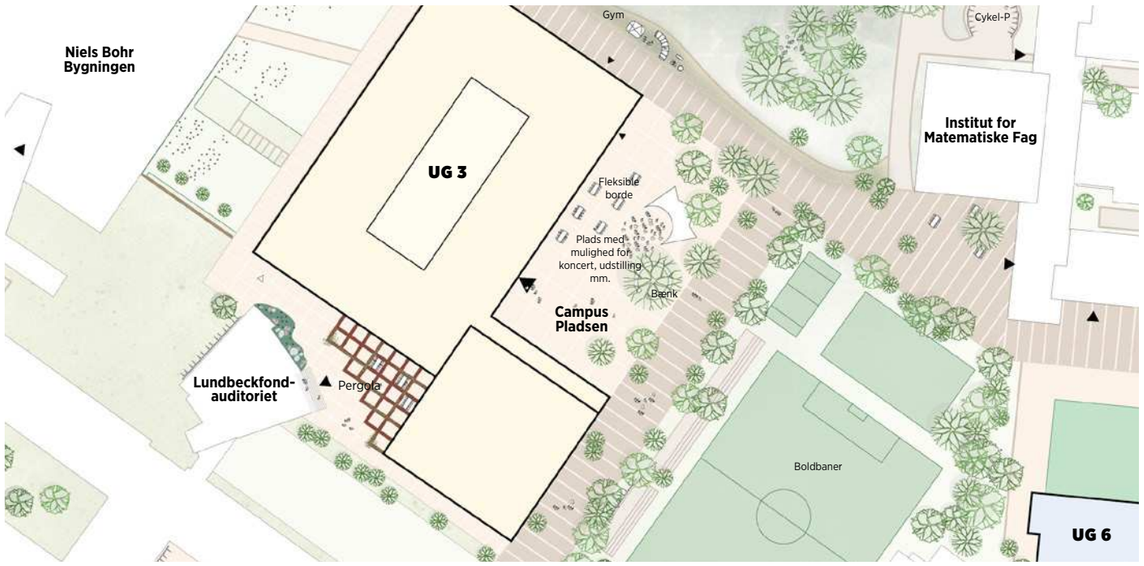
Sifs Plads har en vigtig placering mellem Lersø Parkallé, Haraldsgadekvarteret og forbindelserne mod Nørre Campus. En forbedring kan give kvarteret et grønnere opholdssted og samtidig skabe en tydelig ankomst til distriktet. Det er denne dobbelte funktion, der gør pladsen vigtig at prioritere. Bedre forbindelse til de omkringliggende bygninger kan give flere grunde til at bruge pladsen i hverdagen. Sammen med hovedforbindelserne kan den gøre det lettere at finde videre til uddannelse, virksomheder, park og kollektiv transport. Pladsen skal kunne bruges af beboere såvel som af dem, der arbejder og studerer i området.

Udviklingen skal koordineres med Områdefornyelsen ved Skjolds Plads og det projekt for Sifs Plads, som allerede foreligger herfra. Den videre bearbejdning skal afklare, hvilke forbedringer der allerede indgår, og hvilke yderligere forbindelser og opholdskvaliteter helhedsplanen giver anledning til. Pladsen bør desuden indgå i en samlet landskabelig plan sammen med vejen Universitetsparken og Grønningen.

EN CAMPUSPLADS VED UDVIKLINGSGREB 3

Ved Udviklingsgreb 3 viser helhedsplanen herunder et eksempel på en plads, som kan forbinde ruter, indgange og ophold. Pladsen kan skabe et mødested mellem bygningerne og parken og understøtte den tværgående gang- og cykelforbindelse. Eksemplet skal udvikles med et tydeligt grønt præg, så bede og beplantning forbinder pladsen med det øvrige parkrum.

Enkelte opholdskanter, flytbare møbler og visuel kontakt til bygningernes fællesarealer kan give mulighed for både korte pauser og længere ophold. Udformningen skal tilpasses den plads, der faktisk er til rådighed.

Mulig udformning af en plads ved Udviklingsgreb 3. Illustrationsplanen viser en mulig udformning. Den fastlægger ikke bygningernes funktioner, parkering eller pladsens indretning. Store træer over en parkeringskælder eller på et bygningsdæk forudsætter, at korrekt udformning af underliggende konstruktion.

Byrummet ved ÅG 3. Beplantning skaber en tydelig grøn sammenhæng til det omkringliggende parkrum, mens opholdskanter og flytbare møbler giver mulighed for både korte pauser og længere ophold. Denne visualisering har alene til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste.

Parkrum med plads til natur og fællesskab

Parkrummene skal give mulighed for at gå en tur, holde pause, mødes og finde ro. Åbne græsarealer kan rumme fælles aktiviteter, mens mindre, beskyttede steder kan give plads til fordybelse. Tydelige ruter skal forbinde parkerne med distriktets bygninger og den omgivende by.

Udviklingen skal tage afsæt i eksisterende træer, landskab og kulturhistorie. De store træer er både vigtige for naturen og for oplevelsen af rum, skygge og årstider. Beplantning, ophold og håndtering af regnvand skal planlægges i sammenhæng, så parkernes grønne karakter bevares.

GRØNNINGEN PÅ NØRRE CAMPUS NORD

Grønningen er det indre parkrum på Nørre Campus Nord. Parken blev anlagt som en del af universitetets område og er allerede offentligt tilgængelig. De centrale og nordlige dele har store landskabelige kvaliteter med markante trægrupper og åbne grønne rum. Disse kvaliteter skal beskyttes, bevares og fremhæves. Den sydlige del er mere opdelt, mindre grøn og uden en tydelig anvendelse.

Bygningsindgange og interne forbindelser orienterer sig især mod Grønningen. Her består stinettet af langsgående hovedforbindelser, tværgående forbindelser og diagonale ruter mellem bygningerne. Åbninger i bebyggelsen forbinder parken med byen, men adgangene er flere steder spredte og utydelige. Stier og indgange skal derfor ses i sammenhæng, når kontakten mellem bygningerne, parken og de omgivende kvarterer forbedres.

Parken bruges til færden, arbejde, pauser og møder. Den kan også danne ramme om fælles begivenheder som udstillinger, markeder og koncerter, når hensynet til parkens daglige brug og grønne kvaliteter tillader det. Mere uformelle opholdssteder langs kanterne kan give plads til frokost, picnic og samvær uden at fylde parkens åbne rum med faste anlæg. Bedre offentlig adgang til idrætsfaciliteterne ved Institut for Idræt og Ernæring kan undersøges i sammenhæng med parkens ruter og opholdssteder.

Grønningen. Foto: C.F. Møller Architects

DEN SYDLIGE DEL KRÆVER EN KONKRET AFVEJNING

Den sydlige del af Grønningen skal fastholde sin identitet som område for idræt. Samtidig kan det undersøges, om Grønningens karakteristiske randbeplantning kan fortsætte mod syd og skabe en mere sammenhængende park fra nord til syd.

Forslaget til udviklingsgreb 3 inddrager et grønt areal i den sydlige del af parken og giver samtidig mulighed for at styrke den landskabelige sammenhæng omkring det nye byggeri. Den videre bearbejdning skal konkret vise, hvordan træer, grønne arealer og ophold kan indgå i en samlet løsning, og hvordan parkens karakter kan trækkes længere mod syd. Samtidig skal der arbejdes med at styrke sammenhængen i kulturmiljøet og skabe gode forbindelser mellem parkens forskellige dele.

EN SAMLET LANDSKABSPLAN

Helhedsplanen anbefaler at der udarbejdes en samlet landskabsplan for Grønningen, vejen Universitetsparken og sammenhængen mod Sifs Plads. Planen skal tydeliggøre, hvordan de grønne områder kan forbindes og styrkes, og danne grundlag for aftaler om omfang, ansvar og realisering.

Vejen Universitetsparken og manglende sammenhæng mellem stierne svækker i dag forbindelsen gennem parken. Landskabsplanen skal derfor undersøge, hvordan bedre krydsninger, tydeligere ruter og færre barrierer kan knytte parkens dele sammen. Den skal også belyse en stærkere grøn sammenhæng mod syd og langs Ole Maaløes Vej. Hjørnet ved H.C. Ørsted Instituttet skal behandles som et særligt vigtigt sted, hvor park, bygninger og hovedforbindelser mødes.

Eksisterende træer skal kortlægges og beskyttes i den videre planlægning. Mulighederne for mere varieret beplantning, mindre belægning, regnvandshåndtering og nye ophold skal undersøges. Bearbejdning af lukkede bygningssider og tekniske barrierer kan nogle steder give bedre kontakt mellem bygninger og park. De begrønnede arealer i udviklingsgreb 9 skal have karakter af parkrum.

Grønningen. Foto: C.F. Møller Architects

Forpladser med tydelige indgange

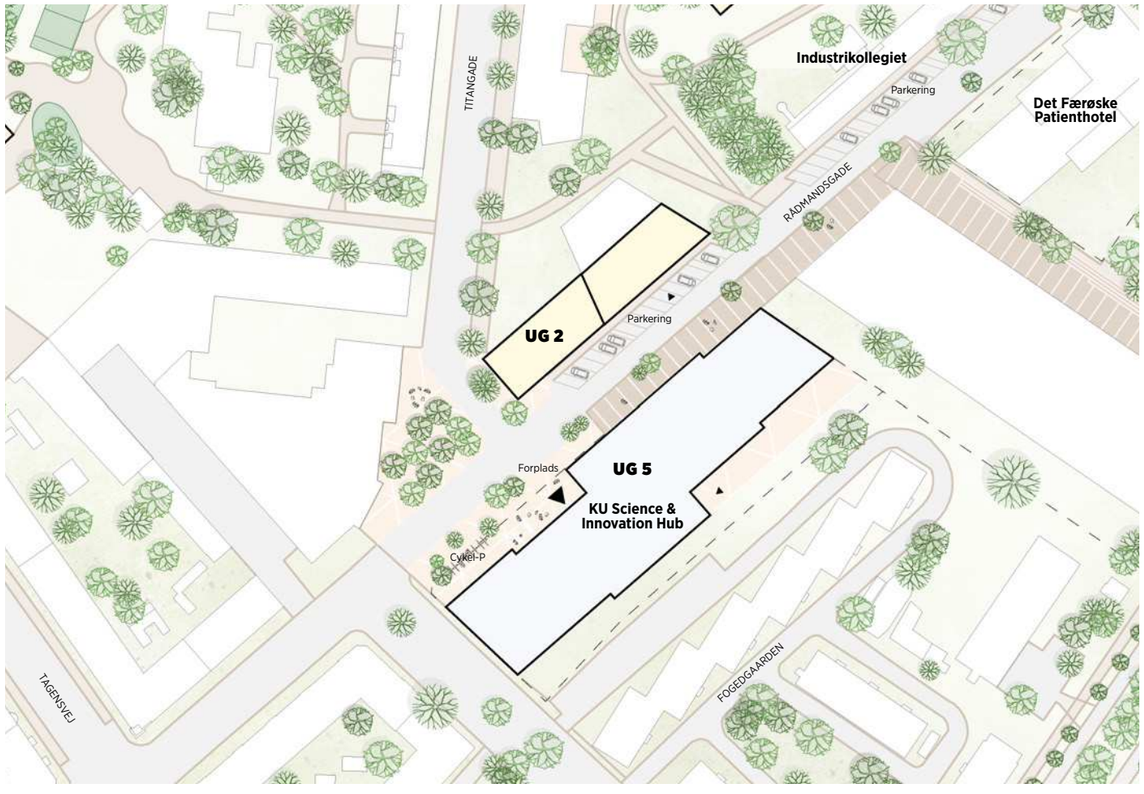
Forpladserne skal gøre det let at se, hvor man kommer ind, og hvor man kan opholde sig. De findes ved bygninger i hele distriktet og skal tilpasses de forskellige brugere og funktioner. Hvor det er muligt, kan visuel kontakt til en foyer eller fællesfunktion gøre ankomsten mere åben. Siddemuligheder og beplantning kan skabe plads til ventetid, en kort samtale eller en pause. Belysning, skiltning og tydelige forbindelser skal hjælpe besøgende videre gennem området.

En forplads skal indrettes efter sit faktiske areal. Der skal først være plads til en tilgængelig indgang og den nødvendige passage. Øvrige funktioner må prioriteres herefter, så ankomsten ikke overfyldes.

EN VELKOMMENDE FORPLADS VED RÅDMANDSGADE

Ved udviklingsgreb 5 kan forpladsen skabe en tydelig overgang mellem bygningen og Haraldsgadekvarteret, se illustration herunder. Her er potentialet at markere indgangen, sikre passage og give mulighed for et kort ophold. Enkelte siddepladser og beplantning kan være tilstrækkelige greb.

Materialer og indretning skal passe til kvarterets bymæssige karakter. Pladsen skal ses i sammenhæng med forbindelserne ved Rådmandsgade og Titangade og fastholde en enkel indretning med ankomst og korte ophold som hovedformål.

Eksempel på en mindre forplads ved Rådmandsgade. En tydelig indgang, fri passage, beplantning og enkelte opholdsmuligheder kan skabe en imødekommende ankomst. Den konkrete udformning er ikke fastlagt.

Aktive kantzoner skaber liv langs bygningerne

En aktiv kantzone er overgangen umiddelbart mellem en bygnings stueetage og den offentlige gade eller plads. Den kan skabe kontakt mellem livet inde og ude, samt skabe et levende campusmiljø.

Aktive kantzoner skal især undersøges langs hovedforbindelserne, hvor mange mennesker kommer forbi, og hvor bygningernes funktioner kan understøtte ophold. En indgang, en bænk, et mindre plantebed eller en udadvendt funktion kan være nok til at gøre en ellers lukket bygningsside mere imødekommende. Andre steder kan der være mulighed for udendørs arbejde eller servering, hvis areal og drift tillader det.

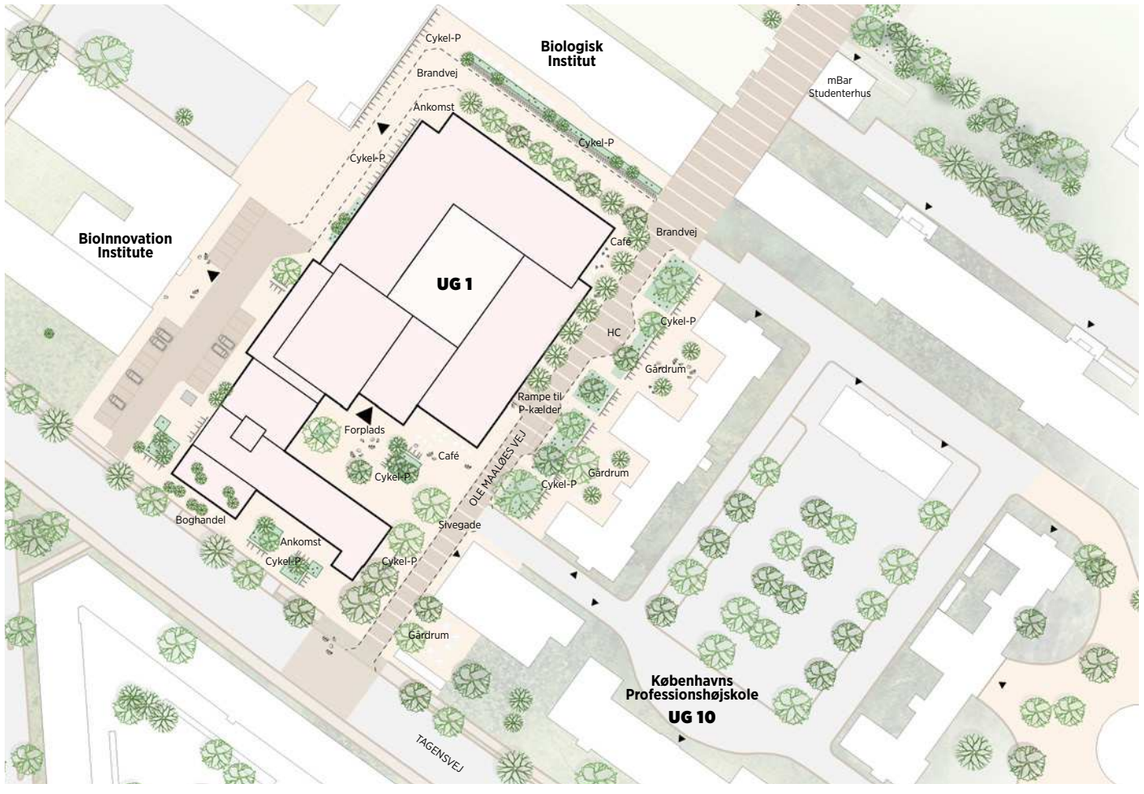
TYDELIGE OVERGANGE OG FRI PASSAGE

Belægning, beplantning og inventar kan markere forskellen mellem ophold ved bygningen og den offentlige passage. Afgrænsningen skal være forståelig uden at gøre gaden utilgængelig. Der skal være plads til færdslen, og indretningen skal give mulighed for både aktivitet og ro, hvor stedets størrelse tillader det.

MULIGHEDER VED OLE MAALØES VEJ

Ved udviklingsgreb 1 kan dele af facaderne langs Ole Maaløes Vej og mod Tagensvej undersøges for mere kontakt mellem bygning og gade. Åbne stueetager, tydelige indgange og mindre ophold kan bidrage til en bedre ankomst til distriktet.

Mulighederne afhænger af stueetagernes funktioner og pladsen langs de enkelte facader. Adgang, parkering og arealer skal afklares i den videre planlægning. Illustrationen herunder viser et fiktivt eksempel på overgangen mellem bygning og gade. Den konkrete indretning skal udvikles ud fra stedets faktiske forhold.

Fiktivt eksempel på overgangen mellem en stueetage og et offentligt gaderum. Ophold og udadvendte funktioner kan undersøges på udvalgte strækninger ved Ole Maaløes Vej og Tagensvej. Diagrammet viser et princip og fastlægger ikke funktioner, adgang eller indretning.

5.3 | Byrumstypologier

Kategorier jf. oversigtskort kapitel 5.1	MØDER	OPHOLD	BEGRØNNING	ORIENTERING	STEDSIDENTITET
Hovedforbindelser *Det forbindende netværk, der binder byrummene sammen.*	Pausezoner, opholdsnicher og mindre sport- og bevægelsesaktiviteter tilfører liv til ruterne og skaber anledning til spontane møder.	Strategisk placerede opholdsmuligheder med ly og læ gør det muligt at tage korte pauser langs vejen gennem campus.	Grønne korridorer, karaktergivende træer og vindbeskyttelse skaber en mere behagelig og oplevelsesrig bevægelse gennem campus.	Et sammenhængende stinetværk, tryghedsskabende belysning og visuelle pejlemærker gør det let og intuitivt at bevæge sig gennem området.	En ensartet designlinje på tværs af campus skaber sammenhæng og styrker oplevelsen af én samlet campus.
Primære byrum *De vigtigste byrum på IDC*	Byrumselementer ved indgangene skaber naturlige mødesteder og rammer for ankomst, ventetid og uformelle møder.	Varieret inventar, overdækning og læzoner gør det attraktivt at opholde sig i byrummet – også i kortere perioder.	Træalléer styrker orienteringen, mens skyggetræer og plantebede bidrager med komfort og lokal bynatur.	Klare forbindelser, sigtelinjer og tydelig skiltning gør det let og intuitivt at finde vej.	Materialer, inventar og varme farver understøtter en genkendelig og imødekommende campusidentitet.
Parkrum *Naturen som ramme om ophold og bevægelse*	Parkerne skaber rammer for større fælles aktiviteter som markeder, udstillinger, konferencer og koncerter og samler campus på tværs af hverdagslivet.	Fællesskabende siddemuligheder, pauserum, picnic og ophold langs kanterne gør parkerne til steder for både ro og samvær.	De eksisterende karakteristiske trægrupper bevares og udvikles som parkernes vigtigste kvalitet, mens skygge og regnvandshåndtering understøtter robuste og behagelige opholdsrum.	Fleksible adgangsmuligheder fra flere retninger og en intuitiv indretning gør parkerne lette at bruge og integrerer dem i campus' samlede bevægelsesmønster.	Parkerne rummer plads til ceremonier og fælles begivenheder og fungerer som arnested for en fælles campusidentitet.
Forplads *Mødet mellem bygning og byrum*	Transparens og sammenhæng med foyererne trækker livet ud på forpladsen og understøtter uformelle møder ved hovedindgangene.	Siddetrapper, flytbare møbler og opholdskanter skaber fleksible muligheder for korte ophold, mens tryg belysning forlænger pladsens anvendelighed.	Plantebede, facadebegrønning og skyggegivende træer skaber et grønt og behageligt ankomstmiljø.	Forpladsen fungerer som et centralt orienteringspunkt, hvor skiltning og visuelle forbindelser gør det let at finde vej til campus' øvrige funktioner.	Kunstinstallationer og campuslogoer giver forpladsen en tydelig identitet og markerer ankomsten til campus.
Aktive kantzone *Liv og ophold i de nære rum langs bygningerne*	Aktive kantzoner skaber rammer for spontane møder, udendørs studieliv og udeservering i et mere intimt byrum langs facader og mellem bygningerne.	Komfortable siddemiljøer, stillezoner og mulighed for at vælge mellem sol og skygge gør den aktive kantzone velegnet til både korte pauser og længere ophold.	Grønne bede og skyggegivende træer skaber et behageligt mikroklima og understøtter oplevelsen af en grøn, beskyttet kantzone.	En tydelig funktionsændring, mindre wayfinding-elementer og en klar afgrænsning markerer kantzonen.	Menneskelig skala, identitetsskabende landskabselementer og kunstinstallationer giver kantzonen sin egen karakter og særlige atmosfære.

Fra Titangade åbner en grøn og levende passage sig ind mod det grønne uderum bagved den oprindelige sodavandsfabrik, Balderskilde. Denne visualisering har alene til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste. Visualisering: WERK

06 | Bygningerne skal skabe både plads og byliv

UG 3 vist indrettet med store åbne arealer med visuel kontakt til det centrale byrum i Nørre Campus. Denne visualisering har alene til formål at indikere en mulig løsning. Gengivelsen af udformning, materialer, farver og detaljer er vejledende. Det færdige resultat kan afvige væsentligt fra det viste.

6.1 | Bygninger skal skabe både plads og byliv

Der er brug for mere plads til forskning, behandling, uddannelse, virksomheder og fælles faciliteter. Nye m² kan bruges til at forbedre byen omkring sig. Ny bebyggelse skal især koncentreres omkring centrale byrum og hovedforbindelser. Forskning, undervisning, erhverv og servicefunktioner skal placeres tæt, hvor det kan skabe nye samarbejder og en bedre udnyttelse af fælles faciliteter.

Stueetager, indgange og facader skal skabe kontakt mellem bygninger og byrum. Fællesfunktioner, atrier og laboratorier kan gøres synlige, hvor hensynet til drift og sikkerhed tillader det. Udadvendte og delte funktioner skal give noget tilbage til området. Bygningerne skal rumme forskellige steder til arbejde, ophold og møder. Natur, dagslys, hjemlige kvaliteter og hensyn til mennesker med forskellige sansemæssige og neurodivergente behov skal bidrage til gode arbejds- og studiemiljøer.

EKSISTERENDE BYGNINGER SKAL BRUGES SOM EN RESSOURCE

En stor del af områdets ældre bygninger er lukkede mod omgivelserne. De kan i nogle tilfælde åbnes og aktiveres gennem forholdsvis begrænsede indgreb. Andre steder kan en facadenovering, en ombygning, en tilbygning eller en kombination være nødvendig.

Helhedsplanens værktøjskasse skal derfor rumme flere muligheder. Eksisterende bygninger kan få nye indgange eller funktioner i stueetagen. De kan ombygges, udvides eller få nye byrum omkring sig.

Transformation skal som udgangspunkt prioriteres frem for nedrivning, når en samlet vurdering af funktion, sikkerhed, økonomi, arkitektur, klima og ressourcer taler for det.

NYE BYGNINGER SKAL TILPASSES DERES OMGIVELSER

Højde, skala, materialer og facadeudtryk skal tage afsæt i det enkelte sted. Nye bygninger skal bygge videre på de arkitektoniske principper, der allerede præger området, uden at efterligne dem.

Nye bygninger kan opføres i en københavnsk skala eller som højere volumener, hvor stedet kan bære det. Det skal imidlertid have en rumlig sammenhæng med den eksisterende bygningsmasse og møde gaden og de grønne områder i en menneskelig skala.

Bygningsvolumener kan trappe ned mod omgivelserne. Tilbagetrækninger kan bruges som tagterrasser og løfte dele af de grønne campusmiljøer op i bygningerne. Det kan skabe ophold og aktivitet i højden og gøre bygningerne til orienteringspunkter i byen. Se kapitel 6,4 om høje bygninger.

Nedtrapning kan samtidig begrænse skygge og afbøje vind omkring bygningerne. I den videre udvikling skal sol, skygge, vind og mikroklima derfor undersøges løbende og indgå aktivt i formgivningen af både bygninger og byrum.

SIKKERHED SKAL INTEGRERES I ARKITEKTUREN

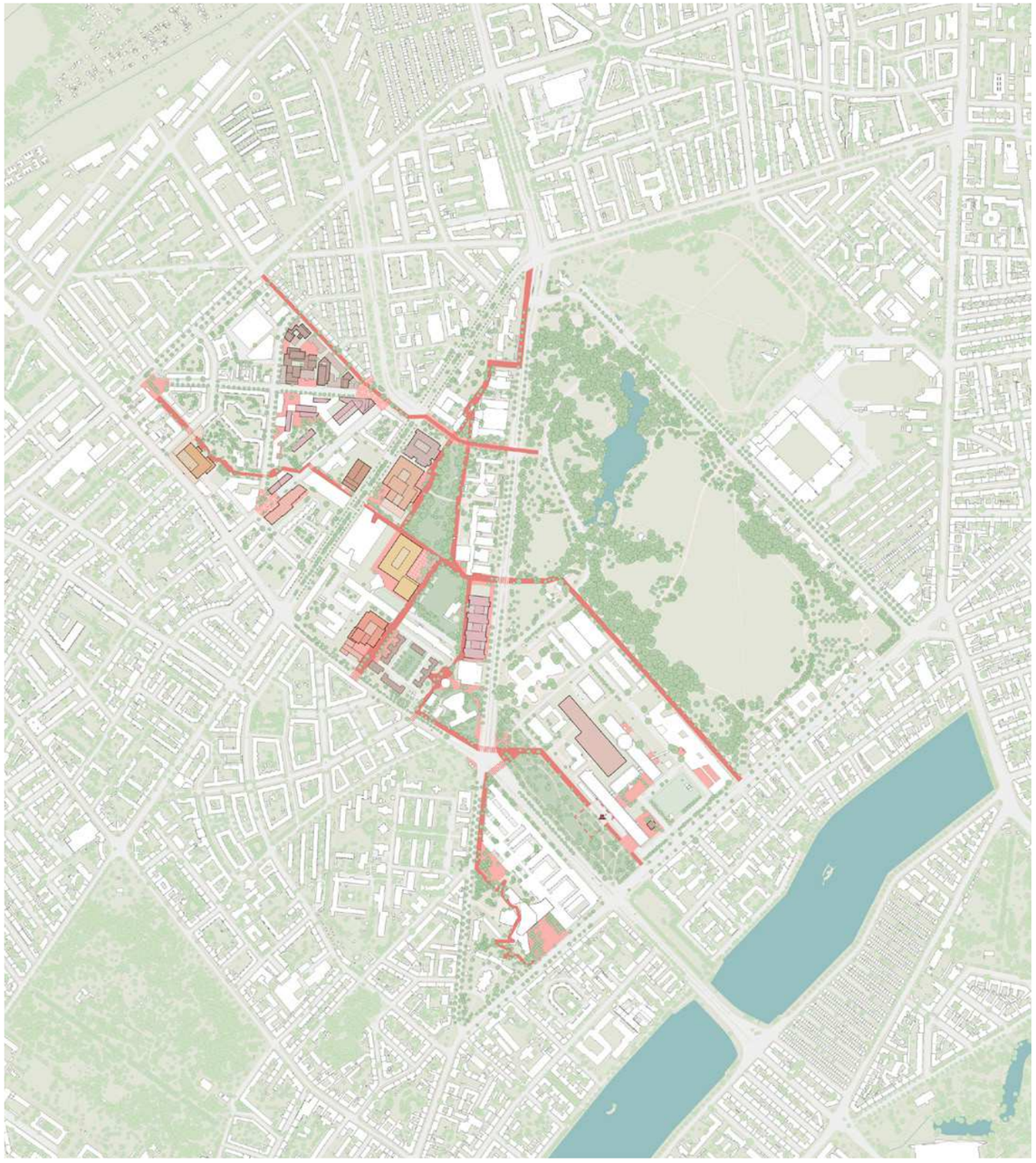
Sikkerhedsløsninger skal understøtte byliv og åbenhed frem for at modarbejde dem. Nødvendig sikring skal indarbejdes som en integreret del af bygninger, terræn og landskab som en naturlig del af arkitekturen.

En bygning kan eksempelvis have en offentligt tilgængelig eller delvist offentlig ankomstzone med café og fællesfunktioner, mens der er adgangskontrol til laboratorier, kontorer og andre beskyttede områder, som det eks. ses i Mærsk Tårnet.

Den gradvise overgang fra offentligt til sikret område skal være let at forstå. Det skal give mulighed for aktivitet og formidling i stueetagen uden at gå på kompromis med sikkerheden længere inde i bygningen.

VOLUMENSTUDIERNE

Volumenstudierne er udviklet med udgangspunkt i erfaringer om etagehøjder, rumdybder og lysafstande, så helhedsplanen kan vise fremtidige udviklingsmuligheder for byggerier, der kan indeholde laboratorier, kontorer og undervisningsfaciliter. Stueetager er i helhedsplanen vist med en høj stueetage og fleksible, så bygninger kan fremstå attraktive i forhold til nærområder og rumme funktioner, der kan understøtte et aktivt byliv i og omkring bygningen.

Illustrationsplan, mulige fremtidige forhold

6.2 | Bygninger og bebyggelsesmønstre

Byudviklingsprincipper

TILFÆLDIGE MØDER SOM DRIVKRAFT FOR INNOVATION

ET OMRÅDE DER GIVER TILBAGE TIL BYEN

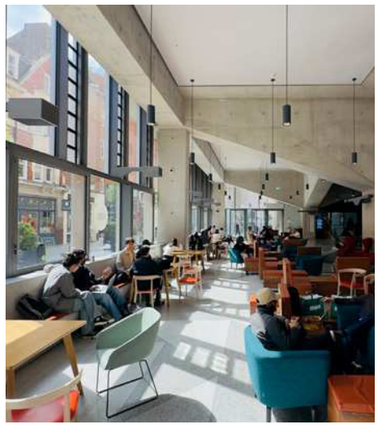
UDVIKLING MED AFSÆT I DE LOKALE KVALITETER

EN STÆRK KERNE I EN BREDERE NETVÆRKSBY

BÆREDYGTIGHED

ET TRYGT OG SIKKERT INNOVATIONSDISTRIKT

1. Fortætning omkring mødesteder og knudepunkter
Koncentrere ny bebyggelse omkring centrale byrum og hovedforbindelser for at øge intensiteten og muligheden for møder.

2. Interaktion mellem bygning og byrum
Udforme stueetager, indgange og facadezoner, så der skabes tæt samspil mellem inde- og uderum.

3. Blandede funktioner
Sammensætte forskning, undervisning, erhverv og servicefunktioner tæt, så der opstår en høj grad af synergi og "bump factor".

1.Aktive og åbne stueetager
Indrette bygningers nederste etager med funktioner, der henvender sig til offentligheden og synliggør distriktets aktiviteter.

2. Synliggørelse af distriktets aktiviteter
Aktivere atrier, laboratorier og fællesfunktioner mod byen, hvor det er muligt, så områdets indhold opleves mere tilgængeligt.

3. Merværdi og delte funktioner mellem IDC og den omgivende by
Lade nybyggeri og transformation bidrage med passager, fællesfunktioner og byrum, der løfter området som helhed. Indarbejd multifunktionelle programmer der også kan bruges af naboer og besøgende uden daglig tilknytning til området, fx. cafe, folkekøkken, aftenskole, idrætsfaciliteter.

1. Arkitektonisk tilpasning til omgivende kontekst
Tilpasse nybyggeri og transformation til lokal kontekst i højde, skala, og materialitet.

2. Viderebygning på eksisterende arkitektoniske principper under hensyntagen til kulturhistoriske bevaringsværdier
Lade nye bygninger bygge videre på eksisterende arkitektoniske principper og understøtte områdets samlede identitet.

3. Sammenhæng med by
Opkobling på byens netværk.

1. Afgrænsning og markering af innovationskerne gennem arkitektonisk identitet og åbenhed
Markere innovationskernen gennem arkitektonisk identitet, transparens og inviterende overgange.

2. Funktionel koncentration og kritisk masse
Placere videnstunge, samarbejdsorienterede og publikumsrettede funktioner tæt, så kritisk masse og synergi styrkes.

1. Reduktion af klimaaftryk
Stil ambitiøse klimakrav gennem hele livscyklussen med fokus på byggeprocessen, materialer og bygningsdrift.

2. Ressourcekortlægning og transformation. Genbrug og transformation bør gå forud for nedrivning
Hvor det er muligt prioritere ombygning frem for nedrivning, materialecirkulation og deleløsninger.

3. Fleksible bygninger med multifunktionelle og effektive arealer
Udvikle bygninger med lang levetid, omstillingsdygtighed, multifunktionalitet og mulighed for delte funktioner og fælles brug.

4. Gode arbejds- og studiemiljøer
Natur i bygninger, hjemlighed, fokus på neurodivergens.

1. Verdensklasse sikkerhed med humanistisk tilgang
Integrere sikkerhedsløsninger med en humanistisk tilgang, så sikring understøtter byliv og åbenhed frem for at modarbejde det.

2. Bygningsintegreret sikring
Indarbejde sikkerhedsforanstaltninger i bygninger og landskab som en naturlig del af arkitekturen og byrumsdesignet.

Fotos: C.F. Møller Architects

6.3 | Arkitektur, der er god for alle

Nye bygninger skal have arkitektonisk kvalitet både på afstand og tæt på. Helhedsplanen lægger derfor vægt på, hvad arkitekturen giver til dem, der arbejder, bor og færdes i området. Det handler om bygningernes størrelse og udseende, om farver og materialer og om de indgange, vinduer og små detaljer, man møder på sin vej.

Bygningerne skal give gode rammer for forskning, behandling, uddannelse og virksomheder og samtidig bidrage til hverdagen omkring dem. Tydelige indgange, indblik i bygningernes aktiviteter og gode steder at opholde sig skal gøre det kommende innovationsdistrikt mere åbent og anvendeligt for naboer og besøgende.

BYGNINGERNE SKAL PASSE TIL STEDET OG HAVE DERES EGET UDTRYK

Arkitekturen skal tage farve af det sted, der bygges. Nørre Campus Nords hovedsageligt lyse sten og bygninger mellem store træer giver et andet udgangspunkt end Haraldsgadekvarterets sammensatte bykvarter gamle industribygninger og gårde. Nye bygninger skal have deres eget udtryk og samtidig bygge videre på disse forskelle.

Hvor de eksisterende bygninger har tydelige fællestræk, kan nye bygninger understøtte sammenhængen gennem deres størrelse, form og materialer. Andre steder er det netop forskellene mellem bygningerne, der giver området karakter. Her kan nye bygninger videreføre variationen og vise deres egen tids arkitektur og byggeteknik.

Eksisterende bygninger skal så vidt muligt bruges igen, eventuelt med nye funktioner, så kvarterernes historie fortsat kan ses og opleves.

I Haraldsgadekvarteret skal nye bygninger videreføre variationen i bygningernes højder og placering langs gaden. Korte facadeforløb, indkig og åbninger mellem bygningerne skal give noget at se på undervejs. Små gårde, lysgårde og atrier kan fortolke kvarterets baggårde og skabe opholdssteder inde i bebyggelsen.

Fire til fem etager er et overordnet udgangspunkt for ny bebyggelse i kvarteret, men højden skal tilpasses de konkrete naboer. Området rummer både lave industribygninger, rækkehuse og højere boligbyggeri. Særligt omkring Vibekevang skal der tages hensyn til den mindre skala, dagslys og boligernes udearealer. Ved Rigshospitalet skal nye bygninger indgå i et stort, sammenhængende hospitalsanlæg og samtidig skabe et mere imødekommende møde med byen. Overskuelige indgange, gode forbindelser og grønne opholdssteder skal gøre hverdagen lettere for patienter, pårørende og medarbejdere. Hospitalets drift, adgang og beredskab skal fungere sammen med disse forbedringer.

OGSÅ STORE BYGNINGER SKAL VÆRE GODE NABOER TÆT PÅ

Store forskningsbygninger skal have noget at byde på i både skyline og øjenhøjde. Vinduer, indgange og åbninger mellem bygningerne skal give indblik og udsyn, mens forskelle i bygningernes højde og form skal skabe variation langs gaden og i bybilledet. Lange facader skal bearbejdes, så man oplever forskellige dele af bygningerne på sin vej.

Lys og skygge skal kunne spille hen over væggene. Materialerne skal passe til stedet og kunne holde til vejret og daglig brug. Der skal være gjort noget ud af de detaljer, man ser og rører ved, eksempelvis ved indgange, vinduer, siddepladser og overdækninger. Mod de store veje kan bygningerne have et mere markant udtryk. Mod parker, pladser og mindre opholdssteder skal de give en oplevelse af nærhed og læ. Det kan ske med nedskalering i højde, mindre tilbygninger, udhæng, søjlegange og bygningsdele, der er trukket tilbage og giver plads til ophold.

En menneskelig skala handler om, hvordan bygninger opleves, når man står ved dem. Også en stor bygning kan tilbyde en overskuelig indgang, en beskyttet siddeplads eller en passage med kig til et grønt område.

STUEETAGERNE SKAL VISE, HVOR MAN ER VELKOMMEN

Vinduer og tydelige indgange skal gøre det let at se, hvor der er liv, og hvor man kan gå indenfor. Caféer, restauranter, studiepladser og fælles mødesteder kan bringe studerende, ansatte og naboer sammen. Udstillinger, foredrag og workshops kan give flere adgang til områdets viden.

De fælles lokaler skal kunne bruges til forskellige formål og tilpasses nye behov. Det kan skabe aktivitet på flere tidspunkter af dagen og give plads til både arrangementer og de møder, der opstår i hverdagen.

Arkitekturen skal gøre aktiviteterne synlige. Vinduer, altaner, terrasser og synlige forbindelser mellem etagerne kan skabe kontakt mellem bygningernes indre liv og byen omkring dem. Mærsk Tårnets synlige forbindelser og fællesarealer er et eksempel på, hvordan bevægelse og aktivitet kan blive en del af bygningens udtryk.

Adgangen til fælles faciliteter skal indgå konkret i projekterne. Det skal være tydeligt, hvilke steder offentligheden kan bruge, og hvordan man kommer derhen. De kvaliteter, byen får glæde af, skal udvikles sammen med bygningerne og følge med deres realisering.

LIVET I BYGNINGERNE SKAL HÆNGE SAMMEN MED LIVET UDENFOR

Indgange, passager og fælles lokaler skal forbindes med stier, pladser og grønne områder. Man skal kunne finde vej, kigge ind og slå sig ned udenfor som en naturlig del af sin tur gennem kvarteret.

Bygningernes placering og form skal skabe gode forhold for ophold og begrænse gener fra skygge og vind. Overdækninger, mindre gårde og beskyttede steder langs facaderne kan give læ og plads til en pause. I Haraldsgadekvarteret kan eksisterende forpladser og små åbne områder langs gaderne få bedre adgang, mere grønt og nye aktiviteter.

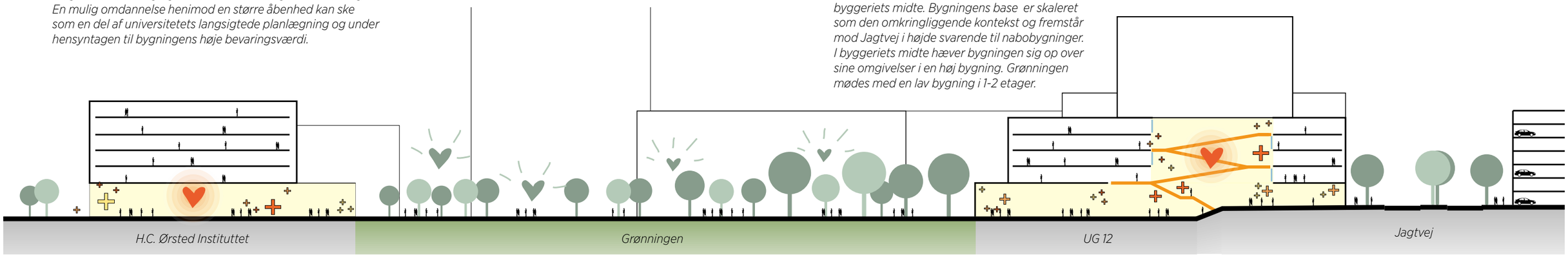
Terrasser og beplantede opholdsarealer på de øvre etager kan supplere mødestederne på jorden. Hvor det er muligt, kan tagterrasser åbnes for offentligheden. Grønne facader kan desuden bidrage til bygningernes udtryk og oplevelsen af grønt i området.

EKSEMPLER PÅ MØDET MELLEM BYGNINGER OG UDERUM

Principsnittet herunder viser, hvordan de arkitektoniske principper kan omsættes på Nørre Campus.

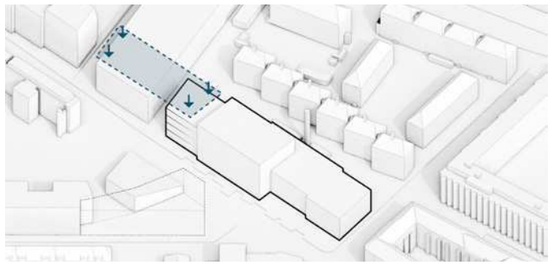
H.C. Ørsted Instituttet (eksisterende bygning) har potentiale til at indgå i større rumlig og visuel sammenhæng med sine omgivelser. En mulig omdannelse henimod en større åbenhed kan ske som en del af universitetets langsigtede planlægning og under hensyntagen til bygningens høje bevaringsværdi.

UG 12 er vist som et bygningsanlæg i 3 højder, som optrappes fra grønning og Jagtvej mod byggeriets midte. Bygningens base er skaleret som den omkringliggende kontekst og fremstår mod Jagtvej i højde svarende til nabobygninger. I byggeriets midte hæver bygningen sig op over sine omgivelser i en høj bygning. Grønningen mødes med en lav bygning i 1-2 etager.

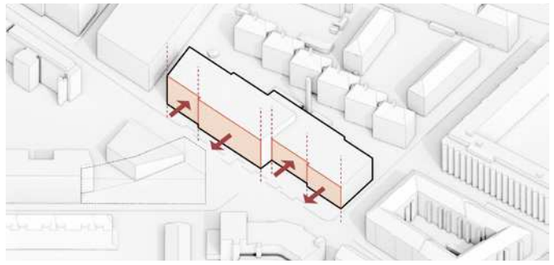

Sådan kan et innovationshus indpasses i Haraldsgadekvarteret

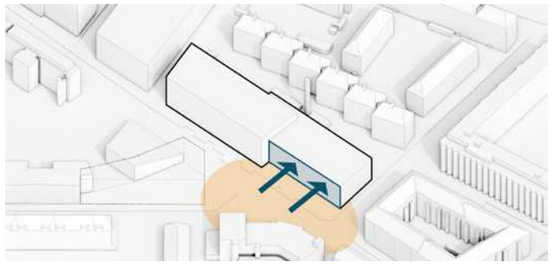
De nye bygninger og uderum udformes med udgangspunkt i byudviklingsprincipperne

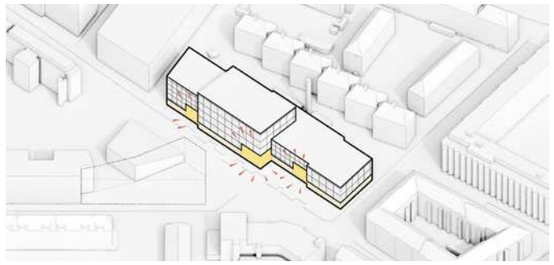
TILPASNING TIL KONTEKST - HØJDE
Eksempel på højdemæssig bygningstilpasning.

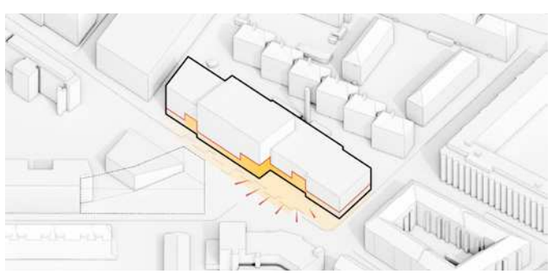
TILPASNING TIL KONTEKST - FACADE
Eksempel på opdeling i kortere facadeforløb, der indpasser sig i stedets skala og forholder sig til områdets variation og egenart.

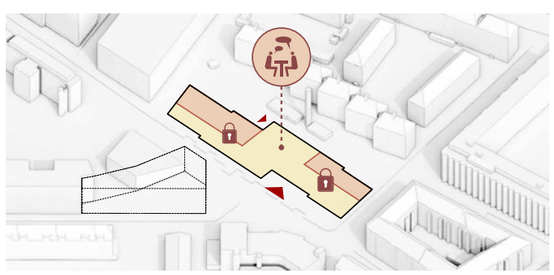
FORPLADS
Eksempel på bygningsudformning, der muliggør etablering af lokal plads.

VARIATION I FACADE
Eksempel på variation i facade, der bidrager til at nedskalere bygningens udtryk og skabe sammenhæng med kvarterets karakter.

AKTIV STUEETAGE OG FORMIDLING AF AKTIVITETER
Eksempel på bygningsudformning med stueetagen indrettet med udadvendte funktioner, der skaber liv og danner ramme om uformelle møder og idéudveksling på tværs af IDC.

SIKKERHED
Eksempel på sikkerhedskonceptet med en semioffentlig ankomstzone, hvor eksempelvis café og fællesfunktioner kan tilgås uden sikkerhedstjek. Adgang til bygningens øvrige områder sker herefter via adgangskontrol.

UG 5 - det kommende innovationshus i Rådmandsgade skal indpasses mellem nybyggede undervisningsfaciliteter og boligejendomme fra 1930'erne. Foto: C.F. Møller Architects

6.4 | Kulturarven skal være en del af udviklingen

PÅVIRKNING AF KULTURMILJØET PÅ NØRRE CAMPUS NORD

Nørre Campus Nord er i Kommuneplan 2024 udpeget som værdifuldt kulturmiljø under navnet Universitetsparken. De bærende bevaringsværdier omfatter bebyggelsesstrukturen med større bygninger omkring et indre grønt rum, de karaktergivende universitetsbygninger, arkitekturens helhedspræg samt grønningen og områdets øvrige grønne karakter. Kommuneplanen beskriver kulturmiljøet som særligt sårbart over for større fortætning, der bryder med bebyggelsesstrukturen og det centrale grønne parkrum.

BEBYGGELSESSTRUKTUR

Helhedsplanen undersøger en væsentlig fortætning af Nørre Campus Nord, både langs områdets kant og med et forskningsbyggeri på cirka 50.000 m^2 i grønningens sydlige del. Forslaget ændrer dele af den eksisterende struktur og reducerer det ubebyggede areal. Nyt byggeri skal derfor indpasses, så sammenhængen mellem de eksisterende bygninger og grønningen fortsat er tydelig. Udviklingsgreb 3 afviger fra den eksisterende struktur ved at placere byggeri i det indre parkrum.

KARAKTERGIVENDE BYGNINGER OG ARKITEKTONISK HELHEDSPRÆG

Nye bygninger vil ændre omgivelserne omkring de karaktergivende universitetsbygninger og tilføre nye arkitektoniske udtryk. De skal placeres og udformes, så de historiske bygninger fortsat har en tydelig plads i området, og så deres arkitektoniske kvaliteter indgår som afsæt for udviklingen. Det følger stedsanalysens anbefalinger.

De undersøgte høje bygninger ved udviklingsgreb 1, 3 og 12 vil desuden ændre størrelsesforholdet mellem den eksisterende bebyggelse og grønningen. Påvirkningen vil kunne opleves både inde fra området og fra byen omkring det. Bygningernes placering, højde og bredde skal derfor vurderes samlet i forhold til kulturmiljøet.

DET GRØNNE PARKRUM

Udviklingsgreb 3 påvirker grønningen direkte ved at reducere det grønne areal og ændre parkrummets udstrækning. Det skærper behovet for at styrke kvaliteten og sammenhængen i den tilbageværende grønning. Der skal være særlig vægt på et fortsat sammenhængende grønt område igennem den nordlige del af Nørre Campus, karaktergivende beplantning, gode opholdssteder og mødet mellem bygningerne og grønningen.

SAMLET VURDERING

Forslagene til nybyggeri vil ved realisering påvirke kulturmiljøet fysisk og visuelt. Påvirkningen er især knyttet til udviklingsgreb 3, som ændrer strukturen omkring grønningen og reducerer det ubebyggede grønne areal, samt til de undersøgte høje bygningers ændring af områdets størrelsesforhold.

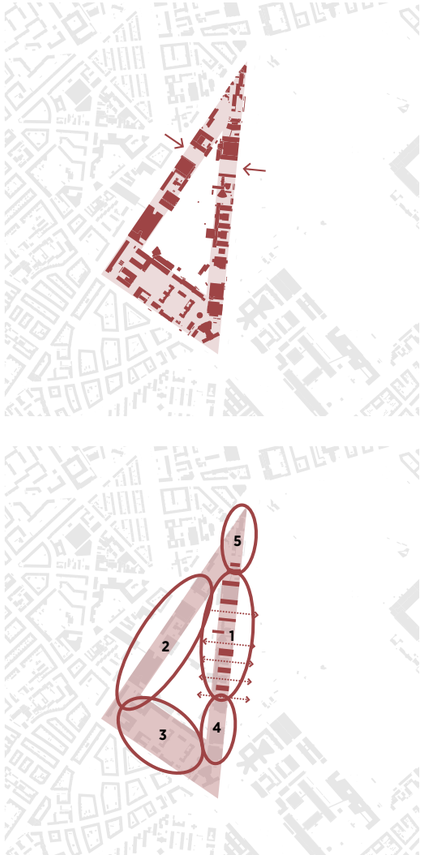
Helhedsplanen anbefaler, at de historiske strukturer og karaktergivende bygninger fortsat skal være tydelige, og at kvaliteten og sammenhængen i den tilbageværende grønning styrkes. Den konkrete indpasning og påvirkning af kulturmiljøet skal undersøges nærmere i den efterfølgende lokalplanlægning og projektering.

H.C.Ø. Instituttet. Foto: C.F. Møller Architects

Farmaceutisk Læreanstalt. Foto: C.F. Møller Architects

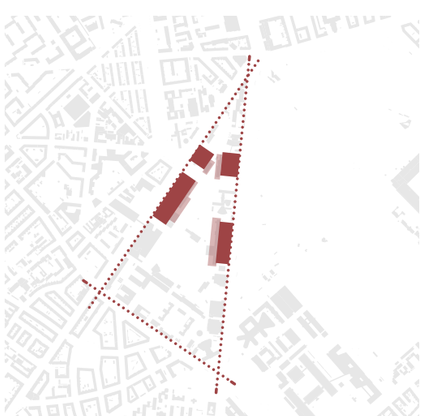
Eksisterende forhold: Bygninger omkring en grøn midte
Nørre Campus Nord består af større bygninger langs områdets kant, som omslutter et indre grønt parkrum. Åbninger mellem bygningerne forbinder området med byen. Åbningen ved vejen Universitetsparken er særlig markant.

Anbefaling: Fasthold strukturen og åbningerne mod byen
Strukturen med bygninger omkring en grøn midte skal være udgangspunkt for udviklingen. Den store åbning ved vejen Universitetsparken, udviklingsgreb 9, skal bevares. Flere åbninger og passager skal gøre området lettere at finde ind i og bevæge sig gennem.

Udviklingsgreb 3 afviger fra anbefalingen om at fastholde den eksisterende struktur. Her foreslås byggeri inde i parkrummet, som giver grønningen en ny sydlig afgrænsning og mindsker dens udstrækning.

Eksisterende forhold: Fem forskellige bebyggelsesmønstre
Nørre Campus Nord rummer fem overordnede bebyggelsesmønstre. Langs Nørre Allé ligger bygningerne vinkelret på vejen med gavlene vendt mod gaden og åbninger mod Fælledparken (1). Langs Jagtvej danner facaderne et mere sammenhængende forløb (2), mens bebyggelsen langs Tagensvej består af flere lag og forskellige bygningstyper (3). Mod sydøst ligger lavere halbygninger (4), og mod nord afgrænses grønningen af Egmontkollegiets tre forskudte længer (5).

Anbefaling: Byg videre på de lokale mønstre
Nye bygninger langs Nørre Allé skal videreføre mønstret med gavle mod vejen og bevare kig og forbindelser mellem grønningen og Fælledparken. Langs Jagtvej skal nyt byggeri styrke sammenhængen med Haraldsgadekvarteret, så de to områder forbindes bedre.

Eksisterende forhold: En tydelig kant mod vejene og mindre bygningsdele mod grønningen
Bebyggelsen danner flere steder en tydelig kant mod de omgivende veje. Ind mod grønningen bliver bygningerne flere steder lavere og mere opdelte. Her skaber de mindre, beskyttede rum til ophold.

Anbefaling: Tilpas bygningerne til både gaden og grønningen
Mod de større veje kan bebyggelsen fortsat have et højere og mere markant udtryk. Lange facader skal opdeles, så de opleves mindre dominerende, og åbninger skal skabe bedre forbindelser til grønningen.

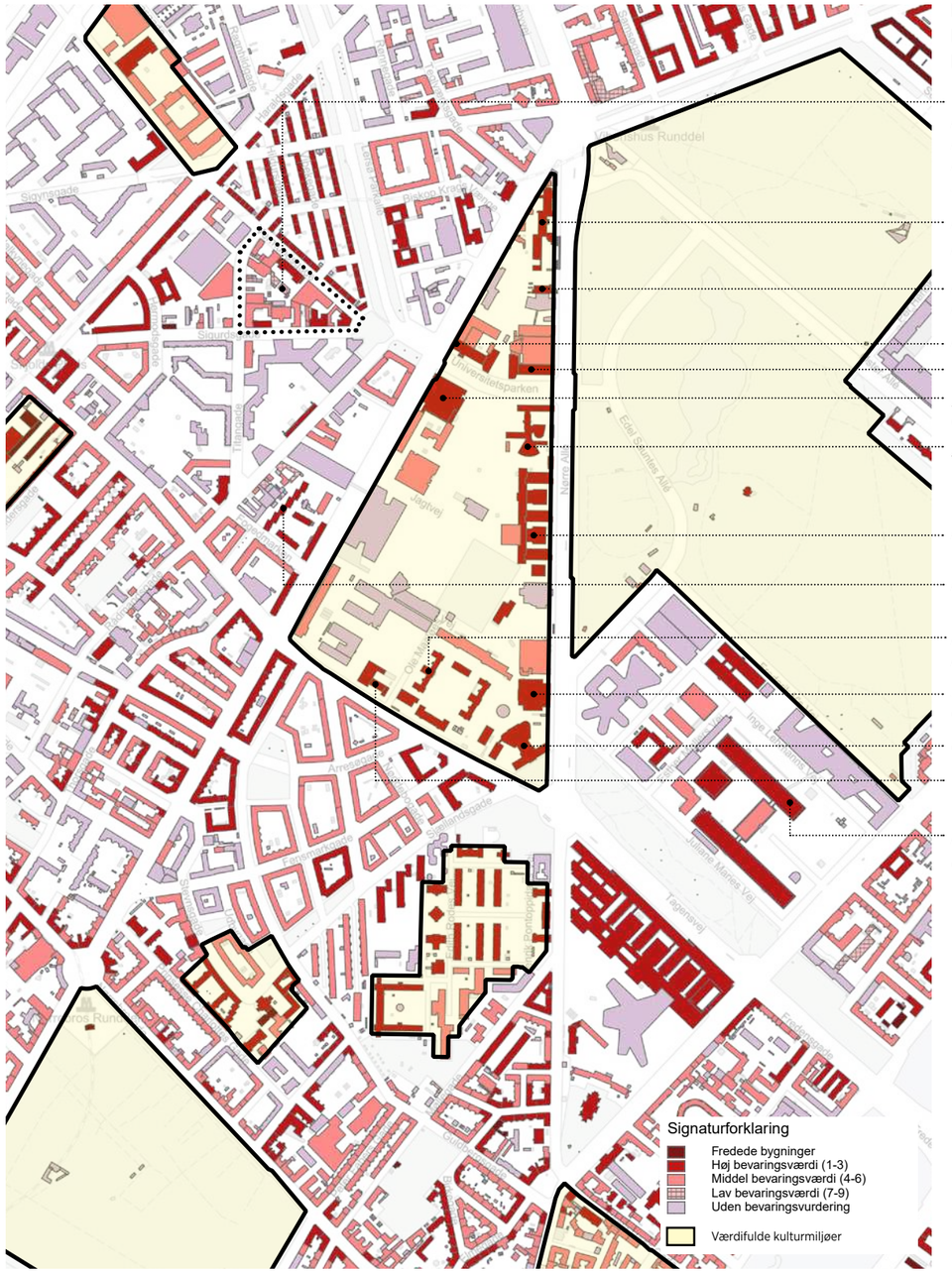
Mod grønningen skal bygningerne give læ, plads til ophold og et imødekommende møde i øjenhøjde. Det kan skabes med mindre tilbygninger indenfor det allerede bebyggede område med fælles funktioner, udhæng, overdækninger og søjlegange. En menneskelig skala afhænger dermed også af bygningens udformning tæt på jorden og ikke alene af dens samlede højde.

Bevaringsværdige bygninger skal vurderes konkret

SAVE er en metode til at vurdere bygningers arkitektur, kulturhistorie, forhold til omgivelserne, oprindelige udtryk og tilstand. Skalaen går fra 1 til 9. Værdierne 1 til 3 betegner høj bevaringsværdi, 4 til 6 middel og 7 til 9 lav. Den konkrete beskyttelse afhænger også af kommuneplan, lokalplan og eventuel fredning. Bygninger uden en SAVE-vurdering kan ligeledes have betydning for områdets historie.
Helhedsplanens udgangspunkt er, at bygninger med høj bevaringsværdi skal indgå gennem fortsat brug eller nye anvendelser, der passer til deres kvaliteter og bærende bevaringsværdier. Også ved middel bevaringsværdi skal væsentlige arkitektoniske træk og historiske sammenhænge indgå i vurderingen.
Udviklingsgreb 1 berører Tagensvej 22, udviklingsgreb 8 omfatter Zoologisk Museum og udviklingsgreb 13 berør Juliane Maries Vej 14. Disse bygninger er vurderet med høj bevaringsværdi SAVE-værdi 3. Ligeledes rummer udviklingsgreb 4 fire bygninger med høj bevaringsværdi. Her skal de konkrete ændringer beskrives og vurderes i forhold til bygningernes bevaringsværdier.
Udviklingsgreb 2, 5, 6, 7 og 12 ligger tæt på bevaringsværdige bygninger. Her er afstande, højder, udsyn og de nye bygningers udformning centrale hensyn.

Tagensvej 22 (tv) og Københavns Militærhospital (th) er eksempler på to bygninger med høj bevaringsværdi SAVE 3. Foto: C.F. Møller Architects

NOGLE AF DE KARAKTERGIVENDE BYGNINGER I IDC:

Trekantsgrunden med bl.a. Balderskilde, Figaro bygningen, Hartmanns Maskinfabrik og Sigurdsgade 35
Egmont H. Petersens Kollegium
Institut for Eksperimentel Kirurgi
Farmaceutisk Læreanstalt
Tandlægehøjskolen
Zoologisk Centralinstitut
Anatomisk Institut
H.C. Ørsted Instituttet
Fogedgaarden
Københavns Militærhospital
Statens Gymnastikinstitut
Universitetsbiblioteket
Tagensvej 22
Rigshospitalets Centralkompleks

Kilde: Københavns Kommune, Kulturstyrelsen

Haraldsgadekvarterets industrihistorie skal fortsat kunne opleves

Haraldsgadekvarteret rummer tidligere industribygninger, arbejderboliger, byggeforeningsrækkehuse, almene boliger og nyere uddannelsesinstitutioner. Den del af Haraldsgadekvarteret der ligger i IDC er ikke udpeget som ét værdifuldt kulturmiljø, men stedsanalysen lavet i forbindelse med helhedsplanen fremhæver blandt andet Fogedgaarden, Vibekevang, Rådmandsgade 55, Industrikollegiet og flere af Trekantsgrundens industribygninger, som karakterfulde bebyggelser.

Udviklingsgreb 4 på Trekantsgrunden berører flere bygninger med høj bevaringsværdi. Deres muligheder for bevaring og nye anvendelser skal vurderes sammen med gårdrummene og passagerne, der fortæller om områdets tidligere produktion.
Nye bygninger skal bygge videre på kvarterets lokale forskelle i højde, materialer og facadeforløb. Mindre gårde, lysgårde og passager kan videreføre kvarterets rumlige kvaliteter, mens nye konstruktioner og detaljer kan vise deres egen tid.

Foto: Kontraframe

Eksisterende forhold: Et skævt og sammensat bykvarter
Haraldsgadekvarteret skiller sig ud fra Nørrebros karrébebyggelse og sin omgivende bykontekst med sin store tidsdybde, gamle industrimiljøer og varierede bebyggelsesmønstre. Kvarteret fortæller om industriens udvikling i det 20. århundrede og præges samtidig af uddannelsesinstitutioners markante bebyggelsesstrukturer. Haraldsgadekvarteret er et unikt broget kvarter, en blandet by med differentieret bebyggelse, som er kendetegnet ved stor variation i såvel bygningshøjder som bebyggelsesmønstre.

Anbefaling: Videreför kvarterets variation + det moderne kvarter
Vær stedsspecifik, aflæs lokale kvaliteter, fortolk og genbrug.
Fasthold variation som et vigtigt karakteristika, hvor konteksten tilsiger dette, ved at arbejde med etagespring og facadespring.
Byg med fokus på nutidig tektonik og bygningsstruktur.

Eksisterende forhold: Brogede facadeforløb med lommer og indkig
Haraldsgadekvarterets brogede gadeforløb med varierede bygningsfronter og indkig til baggårde tilbyder anderledes byrumsoplevelser. De mange baggårdsmiljøer afspejler kvarterets industrielle historie og rummer både private og semioffentlige baggårde med træer, ophold eller parkering. Enkelte større gårdrum bindes sammen af passager og smutveje, blandt andet ved KP-stien og bag Københavns Professionshøjskole.

Anbefaling: Fasthold brogede facadeforløb + bevar baggårdsmotiv
I områder der allerede er præget af brogede facadeforløb, bevar og videreför da dette motiv, så områdets arkitektoniske variation og identitet fastholdes. Undgå lange lige facader.
Videreför og bearbejd hvor muligt baggårdsmotivet i ny bebyggelse gennem integrering af små lysgårde, atrier og lignende rumlige greb.

Rigshospitalet og de omkringliggende miljøer

HOSPITALETS HISTORIE SKAL INDGÅ I MODERNISERINGEN
Rigshospitalets store bygningsanlæg fortæller om hospitalets udvikling. Centralkomplekset er et pejlemærke i byen, mens de mindre bygninger og grønne områder præger oplevelsen langs gaderne, mellem bygningerne og ved indgangene.
Udviklingsgreb 13 berører Juliane Maries Vej 14, der er vurderet med høj bevaringsværdi SAVE 3. Her skal mulighederne for fortsat brug og ombygning vurderes sammen med bygningens arkitektoniske og kulturhistoriske værdier. Hensynet til hospitalets historie, bygningernes stilart og bærende bevaringsværdier skal indgå i moderniseringen og etableringen af rammer for fremtidens behandling.

FORBINDELSER OG NYE BYGNINGER PÅVIRKER OGSÅ NABOOMRÅDERNE
Fælledparken og De Gamles By er også udpeget som værdifulde kulturmiljøer i Kommuneplan 2024. Fælledparkens åbne plæner, store træer og historiske indgange samt De Gamles Bys institutionsbygninger og grønne anlæg er væsentlige kvaliteter.
Nye forbindelser kan gøre områderne lettere at nå og bruge. De skal udformes med hensyn til træer, haveanlæg, indgange og eksisterende kig. Udsigten til nye, højere bygninger skal også indgå i vurderingen af kulturmiljøernes påvirkning.

Foto: Kontraframe

6.5 | Højere bygninger skal give tilbage til København

Nørre Campus kan få plads til flere forskere, studerende og virksomheder og samtidig bevare grønne områder. Derved skabes et attraktivt og dynamisk kvarter, der kan tiltrække og fastholde talenter og innovatører. Det er ambitionen bag helhedsplanens forslag om højere byggeri på udvalgte steder i det kommende innovationsdistrikt. Når et bestemt antal m² fordeles på flere etager, kan bygningen optage mindre plads på jorden. Det giver mulighed for at samle laboratorier, arbejdspladser og fælles faciliteter tæt på hinanden og bevare større sammenhængende arealer mellem bygningerne. På Nørre Campus kan det være med til at værne om grønningen og områdets eksisterende grønne miljøer. Flere mennesker kan samtidig skabe et bedre grundlag for fælles faciliteter og aktiviteter. De generelle arkitektoniske krav om åbenhed og gode uderum får derfor særlig betydning, når der bygges tættere og højere.
Klima og bæredygtighed indgår også i begrundelsen. Flere arbejdspladser og uddannelsesmiljøer nær kollektiv transport kan gøre det lettere at komme til området uden bil. Mulighederne for at bevare grønt og understøtte kollektiv transport skal vurderes sammen med klimaaftrykket fra bygningernes materialer, konstruktioner og drift.

BYENS RAMMER ER UDGANGSPUNKTET

Københavns Kommuneplan 2024 fastlægger, at høje bygninger skal placeres tæt på stationer og udformes med hensyn til byens profil, lokalområdet og de nærmeste byrum. Deres virkning skal vurderes både på afstand og tæt på, herunder i forhold til eksisterende bygninger, områdets karakter samt vind, sol og skygge.

I de ældre byområder skal den karakteristiske bebyggelse med tre til seks etager som udgangspunkt fastholdes. Forslagene på Nørre Campus skal vurderes i forhold til disse rammer.

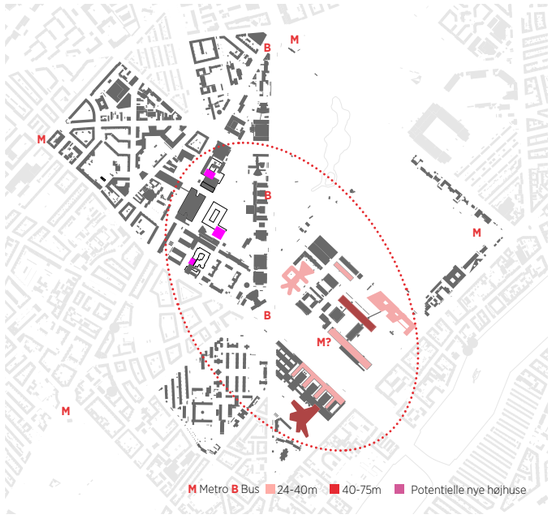
NØRRE CAMPUS RUMMER DE MEST OPLAGTE MULIGHEDER

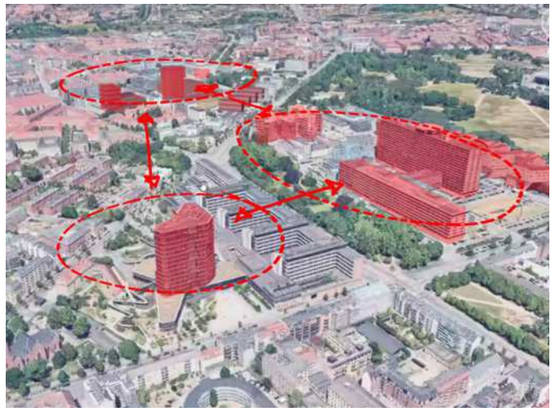
Helhedsplanens undersøgelser peger på udvalgte steder på Nørre Campus som de bedst egnede til højere byggeri inden for det kommende innovationsdistrikt.
Vurderingen bygger blandt andet på større afstande til boligerne i Haraldsgadekvarteret og langs Tagensvej samt den markante bygningsskala, der allerede findes ved Panum og Rigshospitalet. Nye høje bygninger kan ses i rumlig sammenhæng med Rigshospitalets lange bygningsfløje, Mary Elizabeths Hospital og Nordfløjen mod Fælledparken. De skal også indgå i samspillet med Mærsk Tårnet og Panum, der huser Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

OMRÅDETS EKSISTERENDE HØJE BYGNINGER OG FORSLAG TIL NYE HØJE BYGNINGER I IDC

Mærsktårnet: 75 m
Panum: 35 m
Rigshospitalet: 64 m ekskl. helipad og teknik
Børneriget: 43 m
Nordfløjen Rigshospitalet: 36 m
Sydfløjen Rigshospitalet: 33 m

UG 1: 69 m
UG 3: 73 m
UG 12: 54 m

Samspillet med områdets eksisterende bygninger
Visualisering der viser en mulig sammenhæng mellem nye høje bygninger ved udviklingsgreb 1, 3 og 12 og de eksisterende bygninger ved Mærsk Tårnet og Rigshospitalet.

Høje bygninger kan blive pejlemærker, som gør områdets forskning, uddannelse og behandling synlig i byen. De kan markere indgange og centrale steder og gøre det lettere at orientere sig.

BYGNINGERNES BREDDE SKAL GIVE PLADS TIL FORSKNINGENS HVERDAG

De nye bygninger skal give gode arbejdsforhold for forskere, studerende og virksomheder. Laboratorier, arbejdspladser, undervisning og fælles faciliteter skal kunne indrettes i sammenhæng og fungere sammen med de tekniske installationer, forskningen kræver. Kontorer og boliger kan ofte indrettes på forholdsvis små etager. Laboratorier og undervisningslokaler har typisk brug for større sammenhængende arealer. En høj forskningsbygning vil derfor ofte være bredere og mere kompakt end et boligtårn. Mærsk Tårnet er et eksempel. Det 15 etager høje tårn har etager på cirka 1.400 m². Til sammenligning er en typisk boligetage i Carlsberg Byens boligtårne på omkring 500 til 600 m². En etage i Mærsk Tårnet er dermed mere end dobbelt så stor. Forskellen har betydning for, hvor meget plads en bygning optager på jorden, og hvordan den påvirker omgivelserne. Helhedsplanen tager udgangspunkt i realistiske bygningsstørrelser og grundformer. Højde, bredde og placering skal vurderes sammen med de forventede funktioner og deres krav samt hensynet til naboer, de nære omgivelser, byrum og grønne områder.

BYGNINGERNES FORM

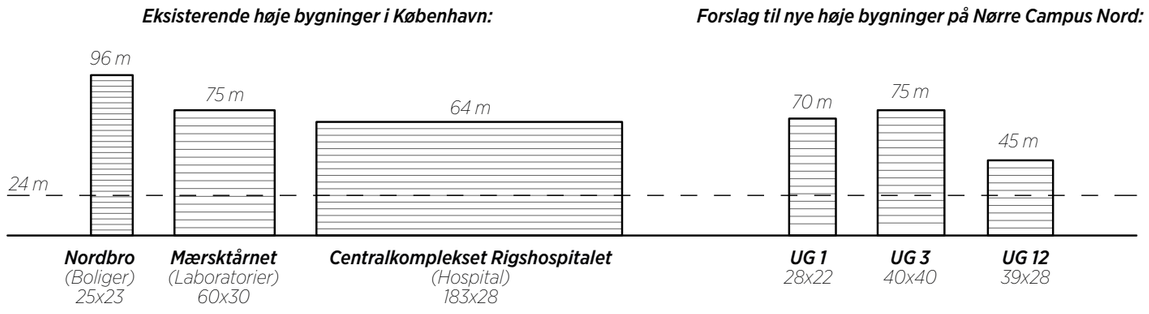
Bygningernes form har betydning for, hvordan de opleves på gadeniveau. En lavere del mod gaden eller parken kan følge højden på de omkringliggende huse, mens de øverste etager trækkes tilbage. Det kan gøre den høje bygning mindre markant tæt på. En facade, der fortsætter ubrudt fra jorden til toppen, vil typisk fremstå mere markant. På større afstand kan de to løsninger være lige synlige.

UG 3 vist med høj bygning med lodrette sider mod byrum og sportsområde.

UG 3 vist med høj bygning placeret på base i højde med omgivende kontekst.

Eksempler på højhuse i København
Ovenfor er vist eksisterende høje bebyggelser for boliger, kontorer og laboratorier - og potentielle fodaftryk og højder for nye høje bygninger i IDC. Disse fodaftryk er vejledende og skal kvalificeres yderligere.

HØJERE BYGGERI SKAL FØLGES AF SÆRLIGE KVALITETER

Helhedsplanens undersøgelser peger på, at højere byggeri kan indpasses på udvalgte steder på Nørre Campus. Det forudsætter, at bygningernes placering, størrelse og udformning tager hensyn til Universitetsparken, de eksisterende bygninger og de omkringliggende kvarterer.

At bygge højt stiller særlige krav til, hvad byggeriet giver tilbage til byen. Forbedringer af forbindelser, grønne opholdssteder og offentligt tilgængelige funktioner skal være konkrete dele af projekterne. Arkitekturen skal have høj kvalitet både på afstand og på gadeniveau, og der skal være gode forhold for ophold omkring bygningerne.

Disse hensyn skal være med til at bestemme byggeriets omfang og udformning. De konkrete højder og løsninger skal fastlægges på baggrund af projekternes påvirkning af omgivelserne.

SOL OG VIND HAR BETYDNING FOR LIVET OMKRING BYGNINGERNE

Høje bygninger kan skabe kraftig vind omkring facader, byrum og indgange. Bygningsformen og udearealerne skal derfor udvikles på grundlag af konkrete vindanalyser. De foreløbige analyser peger på, at der kan skabes gode vindforhold i de nye byrum.

Facader, der leder vinden, lavere bygningsdele, etager, der er trukket tilbage, og omhyggeligt placerede uderum kan indgå i arbejdet med at skabe læ. Etager, der trækkes tilbage, kan samtidig give plads til terrasser og beplantning. Virkningen afhænger af den konkrete udformning og skal dokumenteres.

Bygningernes placering og tilpasning af højder skal også begrænse skygge på boliger og offentlige rum. Helhedsplanens foreløbige skyggestudier angiver, at de undersøgte høje bygninger ikke kaster skygge på omkringliggende boliger i perioden fra marts til september. Vurderingen gælder de undersøgte løsninger og skal efterprøves og dokumenteres for de konkrete projekter.

DE HØJE BYGNINGER SKAL TÆNKES SAMMEN FRA BEGYNDELSEN

En høj bygning påvirker et større område end den grund, den står på. Dens placering, højde, længde og bredde skal derfor vurderes i sammenhæng med bygningerne omkring den. Herudover skal der undersøges hvordan det høje byggeri opleves fra omgivelserne i et større område med henblik på at vurderer om det kan indpasses på placeringen.
Hvis der kommer flere høje bygninger, skal de indgå i en gennemtænkt helhed. Beslægtede proportioner kan skabe sammenhæng, mens forskelle i højde og udformning kan give de enkelte bygninger karakter. Den første bygning får betydning for, hvordan de næste kan placeres og udformes. Deres samlede virkning skal derfor undersøges fra begyndelsen.

En enkelt høj bygning vil få en anden rolle. Den kan markere et særligt sted, eksempelvis en indgang eller et centralt mødested. Både enkelte bygninger og grupper af høje bygninger skal tage hensyn til historiske miljøer, boligkvarterer og offentlige byrum.

TRE STEDER VISER FORSKELLIGE MULIGHEDER

I udviklingsgreb 1, 3 og 12 er der undersøgt både lavere og højere byggeri. Undersøgelserne spænder fra bygninger under 24 meter til bygninger omtrent på højde med Mærsk Tårnet, som er 75 meter højt.

De tre steder indgår i forskellige bymæssige sammenhænge. Ved udviklingsgreb 1 undersøges en høj bygning ved en adgang til campus i nærheden af boligkarréer ved Tagensvej. Ved udviklingsgreb 3 undersøges en central placering på grønningen. Ved udviklingsgreb 12 undersøges højere byggeri nær Jagtvej, hvor hensynet til parkens nordlige del og det nærliggende boligkvarter er væsentligt.

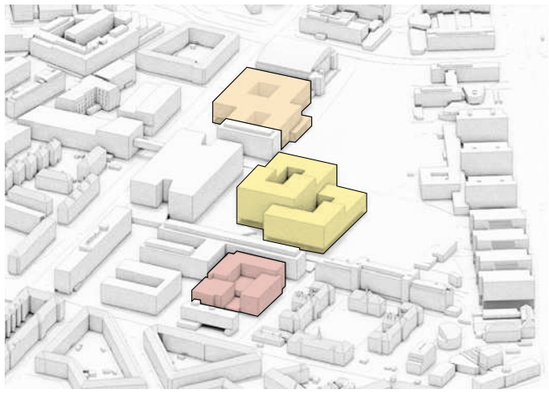
Seks scenarier viser forskellige kombinationer af lavere og højere bebyggelser for UG 1, UG 3 og UG 12. De høje bygninger vises for UG 3 i flere varianter.

1) Bygningshøjder tilsvarende omkringliggende bygninger. (Scenarie 1 og 4).

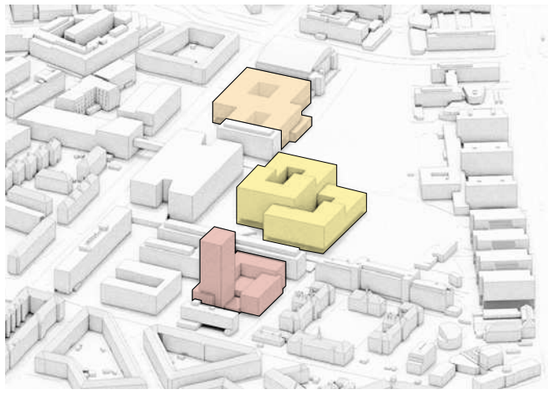
2) Højere bygninger, der står på bygningsbaser, der højdemæssigt svarer til de omgivende bygninger. Den høje bygning i UG 3 er her vist som en skive. (Scenarie 2 og 5).

3) Højere bygninger med en delvis gennemgående facade fra stueplan til tag. (Scenarie 3 og 6).

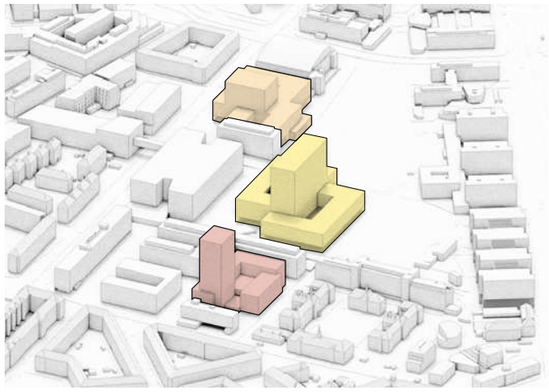
Nye højder for en innovativ by

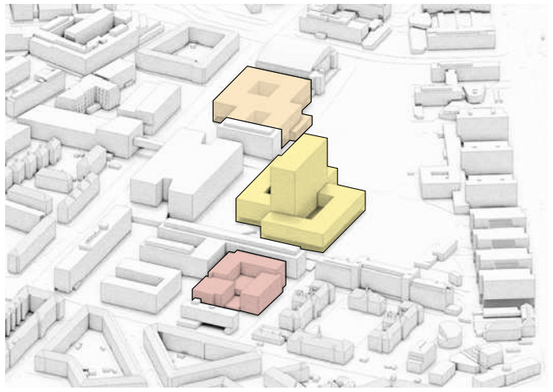
Scenarie 1
Visualisering, der viser en mulig udbygning for udviklingsgreb 1, 3 og 12 med bygningshøjder svarende til den omgivende kontekst.

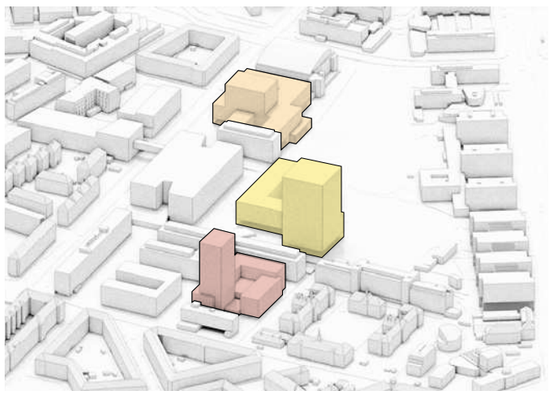
Scenarie 4
Visualisering, der viser en mulig udbygning med to lavere bygninger i højde som omgivende kontekst og én høj bygning ved udviklingsgreb 1. Den høje bygningsdel er trukket delvis tilbage fra facaden nedenunder.

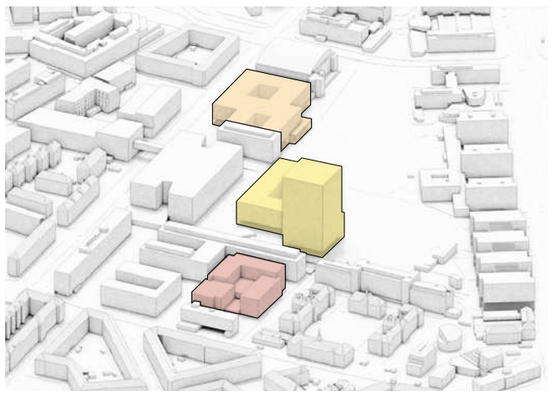
Scenarie 2
Visualisering, der viser en mulig udbygning med tre høje bygninger, hvor de øverste bygningsdele er trukket helt eller delvis tilbage fra facaderne nedenunder. or

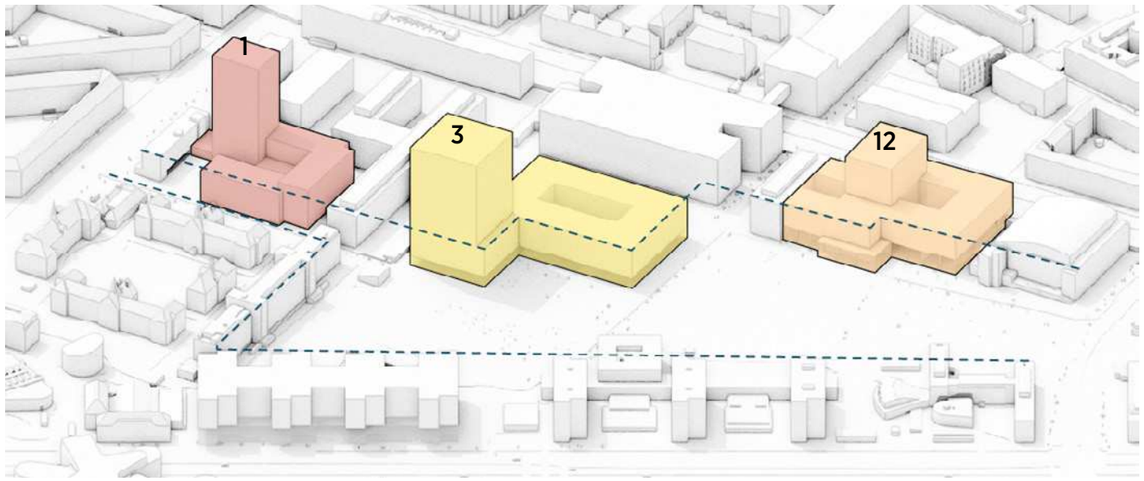
Scenarie 5
Visualisering, der viser en mulig udbygning med to lavere bygninger og én høj bygning ved udviklingsgreb 3. Den høje bygningsdel er trukket tilbage fra facaden.

Scenarie 3
Visualisering, der viser en mulig udbygning med to høje bygninger med delvis tilbagetrukne bygningsdele og én høj bygning med en gennemgående facade ved udviklingsgreb 3.

Scenarie 6
Visualisering, der viser en mulig udbygning med to lavere bygninger og én høj bygning med en gennemgående facade ved udviklingsgreb 3.

Høje bygninger med bygningsbase i rumlig sammenhæng med eksisterende bygninger
Diagram der viser en mulig udbygning af UG 1, UG 3 og UG 12 på Nørre Campus. De højere bygninger står på en lavere base med rumlig- og højdemæssig sammenhæng til den omkringliggende kontekst.

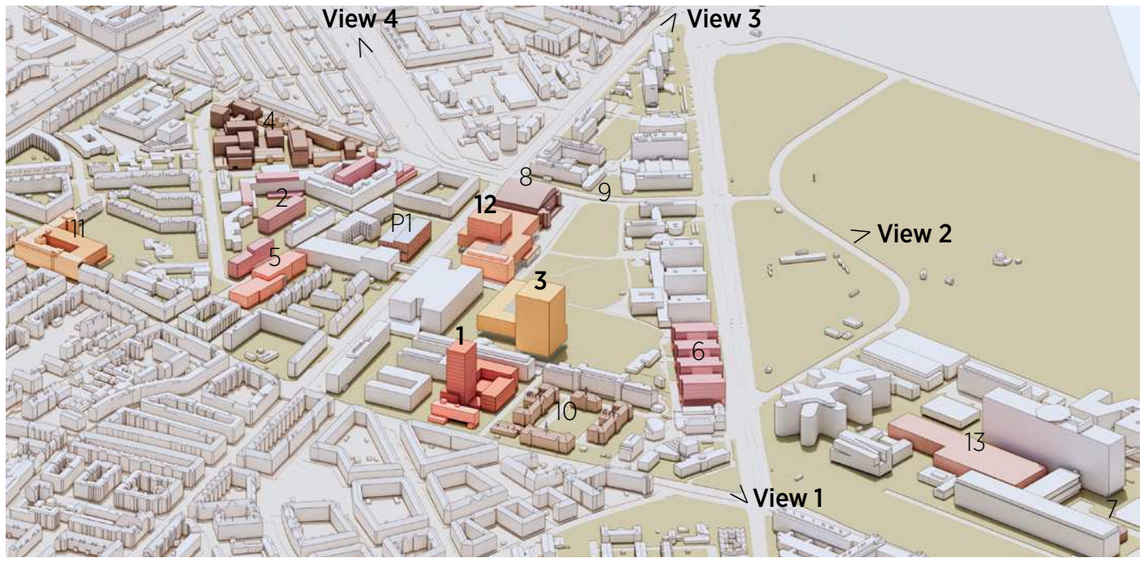

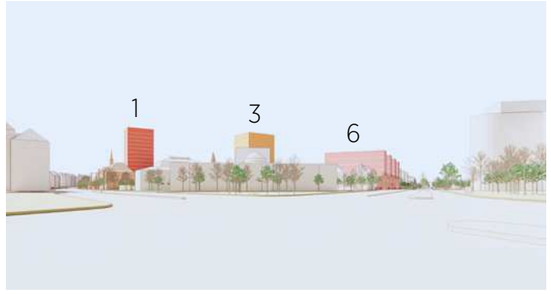
Nørre Campus Syd. Mærsk Tårnet er placeret på en lavere base, der danner rumlig sammenhæng til omkringliggende bygninger. Luftfoto: Klimadatastyrelsen

Views

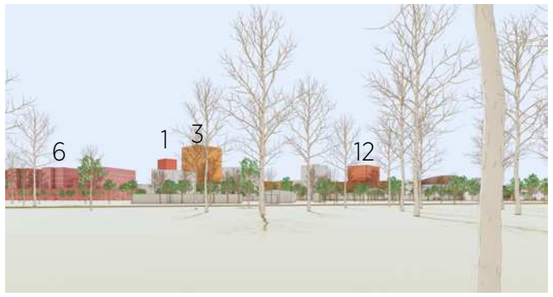
For at se hvordan mulige høje bygninger fremtræder i det københavnske bybillede er de høje bygninger undersøgt fra forskellige standpunkter.

Udviklingsgrebenes propertioner er
UG 1: Bredde 22 m, længde 28 m og højde 69 m
UG 3: Bredde 40 m, længde 40 m og højde 73 m
UG 12: Bredde 28 m, og længde 39 m og højde 43 m

Set fra Tagensvej og Nørre Allé
Visualisering, der viser en mulig fremtidig bebyggelse set mod nord fra Tagensvej ved Nørre Allé.

Set fra Fælledparken
Visualisering, der viser en mulig fremtidig bebyggelse set mod vest fra Fælledparken.

Set fra Vibenhus Runddel
Visualisering, der viser en mulig fremtidig bebyggelse set mod syd fra Jagtvej.

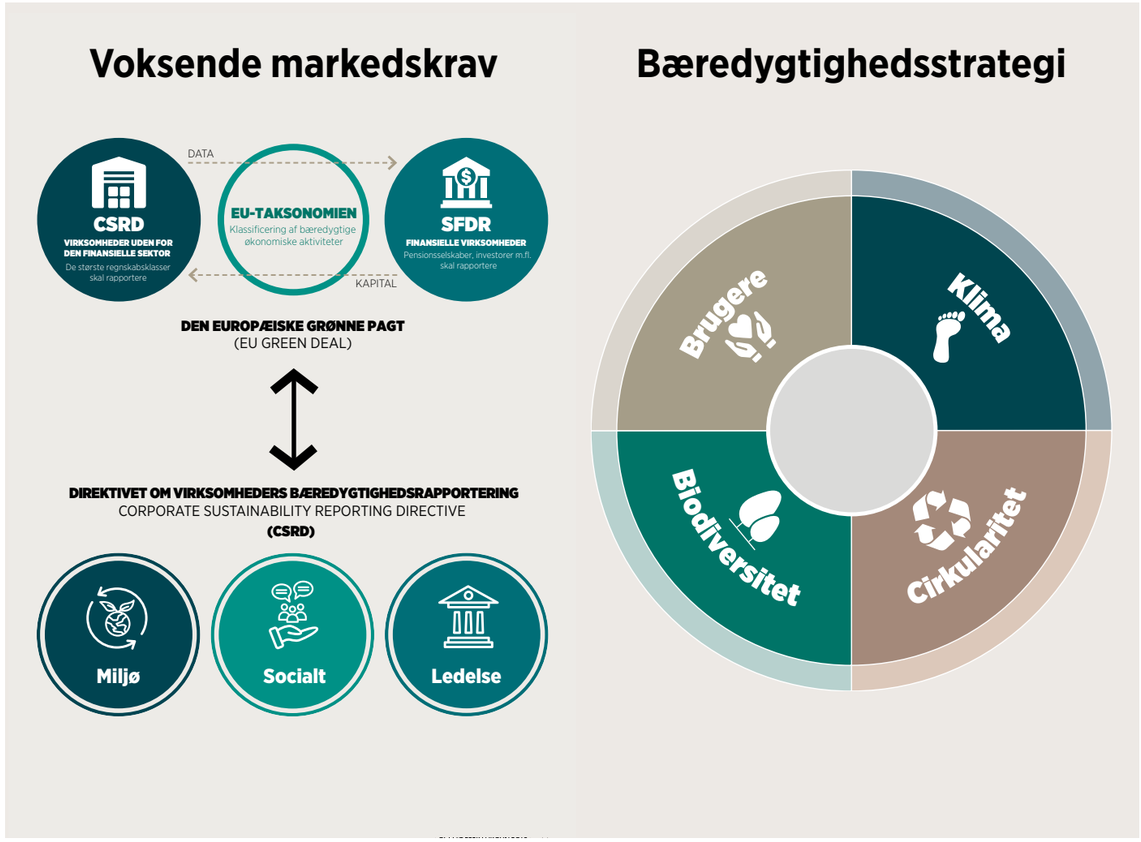
Set fra Lersø Parkallé
Visualisering, der viser en mulig fremtidig bebyggelse set mod syd fra Lersø Parkallé.

07 | 4 hensyn der skal gøre udviklingen bæredygtig

Foto: Kontraframe

Bæredygtighed

EU Green Deal samler CSRD, SFDR og EU-Taksonomien i én fælles ramme for rapportering af bæredygtige aktiviteter. Forkortelserne CSRD og SFDR står for Corporate Sustainability Reporting Directive og Sustainable Finance Disclosure Regulation.

Kravene til klima og bæredygtighed bliver skærpet nationalt og internationalt. Samtidig efterspørger myndigheder, investorer, virksomheder og bygherrer i stigende grad dokumentation for bygningers og byområders påvirkning.

EU's grønne omstilling påvirker både virksomheder og den kapital, der finansierer byggeriet. CSRD stiller krav til bæredygtighedsrapportering for de virksomheder, der er omfattet. SFDR regulerer finansielle aktørers rapportering, mens EU-taksonomien klassificerer, hvilke økonomiske aktiviteter der kan betragtes som miljømæssigt bæredygtige.
Det er baggrunden for en fælles bæredygtighedsstrategi for området. Strategien skal skabe en fælles retning på tværs af projekter og samtidig kunne tilpasses de enkelte ejeres, institutioners og bygherrers egne mål.

Strategien er bygget op omkring fire temaer: klima, cirkularitet, biodiversitet og brugere.

Bæredygtighedscertificering

	DGNB	BREEAM	LEED	EU Taxonomy
Klima	✓	✓	✓	✓
Cirkularitet	✓	✓	✓	✓
Biodiversitet	✓	✓	✓	✓
Brugere	✓	✓	✓	✓
Hvem efterspørger:	*Danske pensionskasser Tyske investorer*	*Svenske og norske investorer*	*Globale orienterede virksomheder*	*Danske pensionskasser*
Certificering af bygninger:	*DGNB Renovering og nybyggeri*	*BREEAM New Construction BREEAM Refurbishment*	*LEED Building Design and Construction*	*7.1 Nybyggeri 7.2 Renovering 7.7 Erhvervelse af bygninger*
Certificering af byområder:	*DGNB Byudvikling*	*BREEAM Communities*	*LEED Communities*	*Nej*

Helhedsplanens bæredygtighedsstrategi kan kobles til certificering, hvis der senere vælges at certificere. Bygherrer, der ikke certificerer, kan fortsat anvende mål og principper som kvalitetsniveau.

HELHEDSPLANEN VÆLGER IKKE ÉN CERTIFICERING
Mange bygherrer og investorer efterspørger systemer som DGNB, BREEAM og LEED. Det gælder blandt andet danske pensionskasser, tyske, svenske og norske investorer samt internationalt orienterede virksomheder.

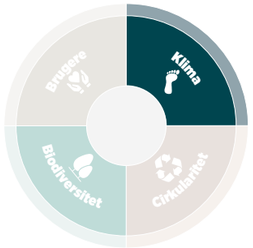
Bygninger kan blandt andet certificeres efter DGNB for nybyggeri og renovering, BREEAM New Construction og Refurbishment samt LEED Building Design and Construction. Hele byområder kan vurderes gennem DGNB Byudvikling, BREEAM Communities og LEED Communities.

EU-taksonomien er ikke en certificering, men et klassifikationssystem. Den rummer blandt andet kriterier for nybyggeri, renovering og erhvervelse af bygninger.

Helhedsplanen fastlægger ikke, at alle projekter skal anvende det samme system. Den skaber et fælles kvalitetsniveau, som kan kobles til en certificering, hvis den enkelte bygherre senere vælger det. Bygherrer, der ikke certificerer, kan fortsat bruge strategiens mål og principper.

Helhedsplanens overordnede målsætninger er omsat til principper, der kan videreføres og kvalificeres på projektniveau, hvor de tilpasses det enkelte projekts forudsætninger.

7.1 | Klima

UDLEDNINGERNE SKAL REDUCERES GENNEM HELE BYGGERIETS LEVETID

Byggeri og anlæg står for en væsentlig del af klimaaftrykket. Ifølge Klimapartnerskabet for bygge- og anlæg stammede omkring 10 procent af Danmarks samlede CO_2 udledning i 2021 fra byggeprocesser og produktion af byggematerialer. Bygningernes energiforbrug og drift udgør yderligere ca. 20%. Kravene til byggeriets klimapåvirkning skærpes løbende gennem bygningsreglementet.

I takt med at energiforsyningen bliver grønnere, får materialerne relativt større betydning. Ifølge BUILD var cirka 90 procent af klimaaftrykket fra nybyggeri i den opgørelse, materialet henviser til, knyttet til bygningens materialer.

Kommende projekter skal derfor stille ambitiøse klimakrav gennem hele livscyklussen. Kravene skal omfatte materialer, ressourceforbrug, byggeproces og drift og tage udgangspunkt i gældende og forventede myndighedskrav.

Muligheder for vedvarende energi, udnyttelse af overskudsvarme, fjernkøling og lokale energifællesskaber skal undersøges. Tidlige beslutninger skal understøttes af livscyklusberegninger og strategiske klimavurderinger af både bygninger og byrum.

KLIMATILPASNING SKAL FOREBYGGE SKADER OG SKABE BEDRE BYRUM

Hyppigere kraftig regn, stigende temperaturer og risiko for oversvømmelser gør klimatilpasning til en nødvendig del af udviklingen.

Bygninger, byrum og landskab skal planlægges på grundlag af analyser af fremtidige klimarisici. Tiltagene skal tilpasses den konkrete risikoprofil, så ressourcerne bruges dér, hvor behovet er størst.

Vand, træer, grønne facader og andre blå og grønne løsninger skal bruges til at optage og forsinke regnvand, skabe skygge, dæmpe varme og forbedre mikroklimaet. Løsningerne skal samtidig skabe natur, rekreative muligheder og værdi for områdets brugere. Københavns Kommunes strategi for biodiversitet fra 2022 til 2050 kan anvendes som inspiration.

Hvis projekterne senere certificeres, kan klimaindsatsen blandt andet kobles til DGNB Miljø 1 om global opvarmning og Økonomi 2 om robusthed og værdisikring. I BREEAM er relevante emner Materials 01 om livscyklusvurdering og Waste 05 om klimatilpasning. I LEED er de relevante emner Enhanced Resilient Site Design og Reduce Embodied Carbon. EU taksonomiens miljømål 1 og 2 vedrører begrænsning af og tilpasning til klimaændringer.

KOBLING TIL CERTIFICERINGSSYSTEMER

Helhedsplanens bæredygtighedsstrategi kan kobles til certificering, hvis der senere vælges at certificere:

- *MILJØ 1: Global opvarmning*
- *ØKONOMI 2: Robusthed og værdisikring*

- *Materials 01: Building life cycle assessment*
- *Waste 05: Adaptation to climate change*

- *Sustainable sites: Enhanced resilient site design*
- *Materials and Resources: Reduce embodied carbon*

- *Miljømål 1: Modvirkning af klimaændringer*
- *Miljømål 2: Tilpasning til klimaændinger*

KU Lighthouse (th) er et af Danmarks første CO2-neutrale byggerier, opført i 2009. Foto: Kontraframe

7.2 | Cirkularitet

DET EKSISTERENDE SKAL VURDERES FØR NOGET NYT TILFØJES

Bygge og anlægssektoren bruger store mængder ressourcer og skaber en væsentlig del af Danmarks affald. Samtidig bliver mulighederne for at bevare bygninger og genbruge materialer ikke udnyttet fuldt ud.

Udviklingen skal derfor tage udgangspunkt i de bygninger, bygningsdele og materialer, der allerede findes. Bevaring, ombygning, nedrivning og nybyggeri skal vurderes samlet i forhold til funktion, sikkerhed, økonomi, arkitektur, klima og ressourcer.

En tidlig ressourcekortlægning skal registrere materialernes mængde, tilstand, kvalitet og potentiale. Det skal afklares, hvad der kan blive siddende, hvad der kan genbruges direkte, og hvad der kan genanvendes på anden måde. Kortlægningens omfang skal tilpasses projektets størrelse og kompleksitet.

Først skal det vurderes, hvad der kan bevares på grund af sin funktionelle, arkitektoniske, kulturelle eller ressourcemæssige værdi. Dernæst skal det undersøges, hvilke bygninger der kan ombygges, udvides eller tilpasses og dermed få længere levetid.

Nedrivning kan være nødvendig, hvis en bygning begrænser områdets funktion, kvalitet eller sammenhæng. Den skal dog begrænses, hvor det er muligt, og materialerne skal undersøges for genbrug og genanvendelse.

Nye bygninger og byrum skal tilføre den funktion og kvalitet, som området mangler. De skal have lang levetid, lav klima- og biodiversitetspåvirkning samt så vidt muligt kunne skilles ad, så materialerne kan bruges igen.

Samarbejde mellem forskellige projekter og aktører kan gøre det muligt at flytte materialer fra ét sted til et andet og skabe et lokalt kredsløb for genbrug.

Ved en senere certificering kan indsatsen blandt andet kobles til DGNB Økonomi 3 om cirkulære ressourcer, BREEAM Waste 01 og Materials 05, LEED Building and Materials Reuse samt EU taksonomiens miljømål 4 om omstilling til en cirkulær økonomi.

KOBLING TIL CERTIFICERINGSSYSTEMER

Helhedsplanens bæredygtighedsstrategi kan kobles til certificering, hvis der senere vælges at certificere:

- *ØKONOMI 3: Cirkulære ressourcer*

- *Waste 01: Construction waste management*
- *Materials 05: Material efficiency*

- *Materials and Resources: Building and materials reuse*

- *Miljømål 4: Omstilling til en cirkulær ekonomi*

Figarobygningen i Haraldsgadekvarteret. Foto: Kontraframe

7.3 | Biodiversitet

NATUREN SKAL STYRKES BÅDE I OG UDEN FOR OMRÅDET
Byggeri påvirker naturen på selve byggegrunden og gennem udvinding og produktion af materialer andre steder. Biodiversitet skal derfor vurderes både lokalt og i byggeriets værdikæder.

En tidlig screening af byggegrunden skal kortlægge eksisterende naturværdier, levesteder og grønne sammenhænge. Den skal samtidig vise, hvor der kan skabes ny naturkvalitet.

Eksisterende natur skal som udgangspunkt bevares, hvor den bidrager til stedets karakter og biodiversitet. Nye beplantninger skal skabe variation gennem året og bør omfatte hjemmehørende arter, blomstrende arealer, træer, buske og andre naturprægede elementer.

Grønne rum, stier og opholdssteder skal give mennesker mulighed for at opleve planter, insekter og andre arter tæt på. Forskellige højder, strukturer, lys og skygge skal skabe variation i landskabet.

Naturen skal løse flere opgaver på samme tid. Grønne og blå løsninger skal kunne håndtere regnvand, skabe skygge, dæmpe varme, forbedre mikroklimaet og tilføre rekreative kvaliteter. Tage, facader, terræn og udearealer skal ses som dele af den samme grønne struktur.

Beplantningen skal kunne udvikle sig over tid. Drift og pleje skal derfor indgå i planlægningen, så naturkvaliteten ikke alene er til stede ved indvielsen. Områderne skal tilpasses, så de kan udvikle sig over tid og understøtte både biodiversitet, naturkvalitet, rekreation, ophold og en attraktiv oplevelse af området.

En væsentlig del af byggeriets påvirkning af biodiversiteten sker uden for området, når råmaterialer udvindes og forarbejdes. Materialernes oprindelse og værdikæder skal derfor indgå i valget af løsninger. Klima, ressourceforbrug og biodiversitet skal vurderes samlet, så en forbedring på ét område ikke skaber en større belastning på et andet.

Bevaring, direkte genbrug og recirkulerede materialer kan begrænse behovet for nye råstoffer. Biodiversitet skal derfor indgå tidligt i design og materialevalg.

Ved en senere certificering kan indsatsen kobles til DGNB Miljø 4 om biodiversitet og Miljø 3 om land og vand. I BREEAM er Land Use and Ecology 02 til 04 relevante, mens LEED arbejder med Biodiverse Habitat. EU taksonomiens miljømål 6 handler om beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer.

I 2015 anlagde Vild Campus 5 naturområder med i alt 80 forskellige vilde arter i Nørre Campus Nord. Foto: Kontraframe

KOBLING TIL CERTIFICERINGSSYSTEMER
Helhedsplanens bæredygtighedsstrategi kan kobles til certificering, hvis der senere vælges at certificere:

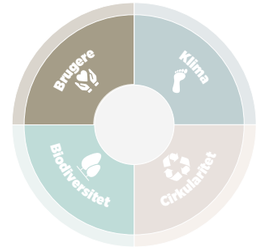
- *Miljø 4: Biodiversitet*
- *Miljø 3: Land og vand*

- *Land use and Ecology (Lue 02 – Lue 04)*

- *Sustainable Sites: Biodiverse habitat*

- *Miljømål 6: Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer*

7.4 | Brugere

OMRÅDET SKAL VÆRE SUNDT, INKLUDERENDE OG RART AT BRUGE
Et bæredygtigt byområde skal ikke alene have et lavt klimaaftryk. Det skal også skabe gode rammer for menneskers hverdag, sundhed og trivsel. Det område, der skal udvikles som IDC, skal være let at nå og behageligt at opholde sig i. Campus, erhverv, service, grønne områder og eksisterende aktører skal forbindes gennem en varieret og fleksibel bystruktur.

Byrum skal fungere på tværs af årstider og give mulighed for ophold, aktivitet og fællesskab. Nye tiltag skal bygge videre på områdets eksisterende bygninger, materialer, landskaber og variation.

Bygningernes placering, orientering, udformning og materialer har betydning for sundhed og komfort. Nye bygninger og byrum skal udnytte dagslyset og have naturlig beskyttelse mod sol, klimahændelser og overophedning gennem bevidst placering, udformning, materialevalg og farve.

Træer, beplantning, skygge og grønne uderum skal bidrage til et behageligt mikroklima omkring bygningerne og begrænse behovet for aktiv køling. Passive løsninger i arkitekturen skal prioriteres, hvor de kan skabe termisk komfort, dagslys og et sundt indeklima.

Materialer med miljøfarlige eller sundhedsskadelige stoffer skal begrænses. Bygninger og byrum skal samtidig være fleksible og inkluderende, så de kan understøtte forskellige brugere og behov over tid.

Ved en senere certificering kan indsatsen blandt andet kobles til DGNB Social 2 om byggeriets og landskabets kvalitet og Miljø 2 om miljøfarlige og sundhedsskadelige stoffer. BREEAM behandler emnet gennem Health and Wellbeing 01 til 06. I LEED er Accessible Outdoor Space og Building Product Selection and Procurement relevante, mens EU taksonomiens miljømål 5 omhandler forebyggelse og bekæmpelse af forurening.

PRINCIPPERNE SKAL BRUGES SOM BESLUTNINGSGRUNDLAG
De seks principper får først værdi, når de kan ses i konkrete projekter. Hvert kommende projekt skal derfor redegøre for, hvordan det bidrager til bedre forbindelser, byrum og bygninger og dermed til udviklingen af det samlede innovationsdistrikt.

Ikke alle principper vil kunne opfyldes lige godt i alle projekter. Når hensyn til eksempelvis sikkerhed, bevaring, klima, trafik og åbenhed kommer i konflikt, skal valgene og deres konsekvenser fremgå tydeligt.

Matrixen skal bruges til at stille de samme grundlæggende spørgsmål på tværs af projekterne. Skaber projektet bedre muligheder for tilfældige møder? Giver det noget tilbage til byen? Bygger det videre på stedets kvaliteter? Styrker det den fælles kerne og forbindelsernetil resten af København? Reducerer det klima og ressourcebelastningen? Og skaber det et område, der er både åbent, trygt og sikkert?

På den måde bliver principperne et fælles arbejdsredskab for den videre udvikling og ikke blot gode intentioner.

KU Festival på Grønningen 2026. Foto: Grandville

KOBLING TIL CERTIFICERINGSSYSTEMER
Helhedsplanens bæredygtighedsstrategi kan kobles til certificering, hvis der senere vælges at certificere:

- *SOCIAL 2: Byggeriets og landskabets kvalitet*
- *MILJØ 2: Miljøfarlige og sundhedsskadelige stoffer*

- *Health and Wellbeing (Hea 01 – Hea 06)*

- *Sustainable Sites: Accessible outdoor space*
- *Materials and Resources: Building product selection and procurement*

- *Miljømål 5: Forebyggelse og bekæmpelse af forurening*